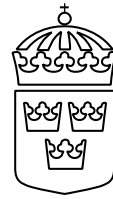

Regeringens proposition

2017/18:261

Långsiktig finansiering och stärkt oberoende för **Prop.**
public service 2017/18:261

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 24 maj 2018

Stefan Löfven

Alice Bah Kuhnke
(Kulturdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslår regeringen en ny lag om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst. Förslaget innebär att nuvarande radio- och tv-avgift ersätts med en public service-avgift som är individuell. Public service-avgiften ska betalas av den som är obegränsat skattskyldig, har fyllt 18 år och har en beskattningsbar förvärvsinkomst. Ansvaret för att ta in avgiften föreslås ligga på Skatteverket.

I propositionen lämnar regeringen även flera förslag som syftar till att stärka oberoendet för public service. Förslagen har antingen en direkt koppling till det nya finansieringssystemet eller har på andra sätt en central betydelse för den övergripande regleringen och styrningen av public service. Det handlar bl.a. om ett förtydligande av vad public service-avgiften får användas till, formerna för tilldelning av avgiftsmedel till public service och längden på sändningstillstånd för sändningsverksamhet som finansieras med public service-avgift.

Utgångspunkten för regeringens förslag är att public service-företagen Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB och Sveriges Utbildningsradio AB ska ha finansiella förutsättningar att utveckla en oberoende verksamhet med hög legitimitet, kvalitet och relevans i det moderna medielandskapet. Det kräver ett finansieringssystem som är långsiktigt stabilt, uppfattas som legitimt av avgiftsbetalarna och som värnar oberoendet.

Den nya lagen och övriga lagändringar föreslås träda i kraft den 1 januari 2019. Vid samma tidpunkt föreslås också att nu gällande lag (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst upphävs.

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	4
2	Lagtext	5
2.1	Förslag till lag om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst	5
2.2	Förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453)	7
2.3	Förslag till lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696)	9
2.4	Förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)	12
3	Ärendet och dess beredning	15
4	Public service roll	15
4.1	Brister i nuvarande finansieringssystem	16
5	Ett nytt finansieringssystem	18
5.1	Utgångspunkter för ett nytt finansieringssystem	18
5.2	En individuell avgift ersätter radio- och tv-avgiften	20
5.2.1	Den statsrättsliga definitionen	27
5.2.2	Vad avgiften ska användas till	29
6	Finansieringssystemets utformning	30
6.1	Vem ska betala avgift?	30
6.1.1	Juridiska personer bör inte omfattas av avgiftsskyldighet	32
6.2	Storleken på avgiften	32
6.3	Skatteverket tar in avgiften	37
6.4	Överföring och förvaltning av avgiftsmedel	40
7	Ett stärkt oberoende	42
7.1	Avgiften ska enbart användas till public service	42
7.2	Tilldelning av avgiftsmedel för hela tillståndspanoraden	44
7.3	Åttaåriga sändningstillstånd	46
7.4	Förvaltningsstiftelsen	50
8	Avtalet med Radiotjänst i Kiruna Aktiebolag	52
9	Följdändringar	54
10	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	55
10.1	Övergången till det nya finansieringssystemet	55
10.2	Bestämmelser om tillståndspanoradernas längd	57
11	Konsekvenser	59
11.1	Konsekvenser för enskilda	60
11.1.1	Konsekvenser för jämställdheten och hushållens utgifter	61
11.2	Konsekvenser för företag	63
11.3	Konsekvenser för kommuner	64
11.4	Konsekvenser för staten	65

11.5	Övriga samhällsekonomiska konsekvenser	67	Prop. 2017/18:261
11.6	Bedömning av förslagen i förhållande till de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen	68	
12	Författningskommentar	68	
12.1	Förslaget till lag om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst	68	
12.2	Förslaget till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453)	73	
12.3	Förslaget till lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696)	74	
12.4	Förslaget till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)	76	
Bilaga 1	Sammanfattning (SOU 2017:79)	80	
Bilaga 2	Lagförslaget i SOU 2017:79	86	
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna	100	
Bilaga 4	Lagrådsremissens lagförslag	101	
Bilaga 5	Lagrådets yttrande	110	
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 24 maj 2018	113	

Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

dels antar regeringens förslag till

1. lag om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst,
 2. lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453),
 3. lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696),
 4. lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244),
- dels* godkänner vad regeringen föreslår om
5. förvaltningsstiftelsen (avsnitt 7.4),
 6. avtalet med Radiotjänst i Kiruna Aktiebolag (avsnitt 8).

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst

Härigenom föreskrivs följande.

Verksamhet som ska finansieras med public service-avgift

1 § En public service-avgift ska finansiera radio- och tv-verksamhet i allmänhetens tjänst och verksamhet som är direkt anknuten till den under förutsättning att

1. sändningstillstånd enligt 4 kap. 3 § eller 11 kap. 1 § första stycket radio- och tv-lagen (2010:696) har meddelats den som bedriver sändningsverksamheten, och

2. tillståndet innehåller ett förbud mot att sända reklam.

Avgiften får inte finansiera annan verksamhet än den som anges i första stycket.

Tilldelning av avgiftsmedel inför en tillståndsperiod

2 § Ett beslut av riksdagen om tilldelning av avgiftsmedel inför att sändningstillstånd enligt radio- och tv-lagen (2010:696) meddelas ska avse hela den period som tillståndet gäller. Även regeringens beslut om villkoren för att använda avgiftsmedlen ska avse hela denna period.

I enlighet med ett beslut om tilldelning enligt första stycket tilldelar riksdagen årligen avgiftsmedel för den verksamhet som anges i 1 §.

Vem ska betala public service-avgift?

3 § Den som är obegränsat skattskyldig enligt 3 kap. 3–5 §§ inkomstskattelagen (1999:1229) och som vid beskattningsårets ingång har fyllt 18 år är skyldig att betala public service-avgift.

Hur beräknas en public service-avgift?

4 § Underlaget för public service-avgiften är den avgiftsskyldiges beskattningsbara förvärvsinkomst enligt 1 kap. 5 § inkomstskattelagen (1999:1229).

Underlaget ska högst uppgå till 2,092 gånger det inkomstbasbelopp enligt 58 kap. 26 och 27 §§ socialförsäkringsbalken som gäller för beskattningsåret.

5 § Public service-avgiften är 1 procent av avgiftsunderlaget enligt 4 §.

6 § Public service-avgift ska betalas till och med det år den avgiftsskyldige avlider. Det som skulle ha gällt för den avlidne ska för dödsåret tillämpas för dödsboet.

Förfaranderegler

7 § Bestämmelser om förfarandet vid uttag av public service-avgiften finns i skatteförfarandelagen (2011:1244).

Överföring och förvaltning av avgiftsmedel

8 § De avgiftsmedel som Skatteverket får in ska föras över till ett räntebärande konto i Riksgäldskontoret (public service-kontot).

9 § Kammarkollegiet ska förvalta avgiftsmedlen på public service-kontot.

10 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela ytterligare föreskrifter om överföring och förvaltning av avgiftsmedlen.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.
 2. Genom lagen upphävs lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst.
 3. Den upphävda lagen gäller fortfarande för ärenden om radio- och tv-avgift som har inletts hos Radiotjänst i Kiruna Aktiebolag före ikraftträdandet.
 4. Det som i den upphävda lagen anges om Radiotjänst i Kiruna Aktiebolag ska efter den 31 december 2019 i stället gälla för Kammarkollegiet.
 5. Ärenden om radio- och tv-avgift som inte har slutbehandlats den 31 december 2019 ska överlämnas till Kammarkollegiet.

2.2 Förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453)

Prop. 2017/18:261

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 3 § och 8 kap. 7 § socialtjänstlagen (2001:453) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

3 §¹

Försörjningsstöd lämnas för skäligena kostnader för

1. livsmedel, kläder och skor, lek och fritid, förbrukningsvaror, hälsa och hygien samt dagstidning, telefon och radio- och TV-avgift, 1. livsmedel, kläder och skor, lek och fritid, förbrukningsvaror, hälsa och hygien samt dagstidning och telefon,

2. boende, hushållsel, arbetsresor, hemförsäkring samt medlemskap i fackförening och arbetslöshetskassa.

Skäligena kostnader enligt första stycket 1 ska i enlighet med vad regeringen närmare föreskriver beräknas enligt en för hela riket gällande norm (riksnorm) på grundval av officiella prisundersökningar av olika hushållstypers baskonsumtion. Om det i ett enskilt fall finns särskilda skäl, ska socialnämnden dock beräkna dessa kostnader till en högre nivå. Nämnden får också i ett enskilt fall beräkna kostnaderna till en lägre nivå, om det finns särskilda skäl för detta.

8 kap.

7 §²

Kommunen ska bestämma den enskildes förbehållsbelopp genom att beräkna den enskildes levnadskostnader, utom boendekostnaden, med ledning av ett minimibelopp. Boendekostnaden ska beräknas för sig och läggas till minimibeloppet. För sådan boendekostnad som anges i 5 § ska dock inget förbehåll göras.

Minimibeloppet ska, om inte annat följer av 8 §, alltid per månad utgå lägst en tolfedel av

1. 1,3546 prisbasbelopp för ensamstående, eller

2. 1,1446 prisbasbelopp för var och en av sammanlevande makar och sambor.

Minimibeloppet enligt första stycket ska täcka normalkostnader för livsmedel, kläder, skor, fritid, hygien, dagstidning, telefon, radio- och TV-avgift, hemförsäkring, öppen hälso- och sjukvård, tandvård, hushållsel, förbrukningsvaror, resor, möbler, husgeråd och läkemedel.

Minimibeloppet enligt första stycket ska täcka normalkostnader för livsmedel, kläder, skor, fritid, hygien, dagstidning, telefon, hemförsäkring, öppen hälso- och sjukvård, tandvård, hushållsel, förbrukningsvaror, resor, möbler, husgeråd och läkemedel.

¹ Senaste lydelse 2009:1233.

² Senaste lydelse 2017:47.

Prop. 2017/18:261 _____

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

2.3 Förslag till lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696) Prop. 2017/18:261

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 3 och 12 §§, 5 kap. 12 §, 9 kap. 2 § och 11 kap. 1 och 4 §§ radio- och tv-lagen (2010:696) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

3 §³

Regeringen ger tillstånd att sända tv och sökbar text-tv om sändningsverksamheten finansieras med *radio- och tv-avgiften enligt lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst*. Myndigheten för press, radio och tv ger tillstånd i övriga fall.

Regeringen ger tillstånd att sända tv och sökbar text-tv om sändningsverksamheten finansieras med *public service-avgift enligt lagen (2018:000) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst*. Myndigheten för press, radio och tv ger tillstånd i övriga fall.

12 §⁴

Ett tillstånd som har beviljats av regeringen att sända tv och sökbar text-tv ska gälla *för en viss tid som bestäms av regeringen*.

Ett tillstånd som har beviljats av regeringen att sända tv och sökbar text-tv ska gälla *i åtta år*.

Ett tillstånd som har beviljats av Myndigheten för press, radio och tv att sända tv eller sökbar text-tv gäller för sex år. Om det finns särskilda skäl, får myndigheten besluta att ett tillstånd ska gälla för kortare tid.

Giltighetstiden för tillståndsvillkor får vara kortare än tillståndstiden.

5 kap.

12 §⁵

En leverantör av medietjänster som tillhandahåller tv-sändning, beställ-tv eller sökbar text-tv på något annat sätt än genom tråd ska utforma tjänsten på ett sådant sätt att den blir tillgänglig för personer med funktionsnedsättning genom textning, tolkning, uppläst text eller liknande teknik. Detta gäller även en leverantör av medietjänster som tillhandahåller tv-sändning eller sökbar text-tv genom tråd. Tillgängliggörandet ska ske i den omfattning som beslutas av regeringen, om verksamheten

En leverantör av medietjänster som tillhandahåller tv-sändning, beställ-tv eller sökbar text-tv på något annat sätt än genom tråd ska utforma tjänsten på ett sådant sätt att den blir tillgänglig för personer med funktionsnedsättning genom textning, tolkning, uppläst text eller liknande teknik. Detta gäller även en leverantör av medietjänster som tillhandahåller tv-sändning eller sökbar text-tv genom tråd. Tillgängliggörandet ska ske i den omfattning som beslutas av regeringen, om verksamheten

³ Senaste lydelse 2015:808.

⁴ Senaste lydelse 2015:808.

⁵ Senaste lydelse 2015:808.

finansieras med *radio- och tv-avgift enligt lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst*, och av Myndigheten för press, radio och tv i övriga fall. Ett sådant beslut ska gälla för en viss tid.

Vid bestämmande av hur och i vilken omfattning tjänsten ska göras tillgänglig för personer med funktionsnedsättning ska leverantörens finansiella förutsättningar och den tekniska utvecklingen av tillgänglighetstjänster beaktas.

finansieras med *public service-avgift enligt lagen (2018:000) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst*, och av Myndigheten för press, radio och tv i övriga fall. Ett sådant beslut ska gälla för en viss tid.

9 kap.

2 §

Sändningsplikten enligt 1 § omfattar inte fler än fyra programtjänster som sänds samtidigt av en tillståndshavare vars verksamhet finansieras med *radio- och tv-avgiften enligt lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst*.

Sändningsplikten enligt 1 § omfattar inte fler än fyra programtjänster som sänds samtidigt av en tillståndshavare vars verksamhet finansieras med *public service-avgift enligt lagen (2018:000) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst*.

11 kap.

1 §⁶

Tillstånd att sända ljudradio meddelas av regeringen om sändningsverksamheten finansieras med *radio- och tv-avgiften enligt lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst*. Regeringen meddelar också tillstånd att sända ljudradio till utlandet.

Tillstånd att sända ljudradio meddelas av regeringen om sändningsverksamheten finansieras med *public service-avgift enligt lagen (2018:000) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst*. Regeringen meddelar också tillstånd att sända ljudradio till utlandet.

Regeringen får besluta att 14 och 15 kap. inte ska tillämpas på sändningar till utlandet som sker med stöd av tillståndet.

Myndigheten för press, radio och tv får ge tillstånd att under en begränsad tid om högst två veckor sända ljudradio som inte är närradio eller kommersiell radio. Myndigheten får besluta att 14 och 15 kap. inte ska tillämpas på sändningar som sker med stöd av tillståndet.

Om det finns särskilda skäl, får regeringen ge tillstånd att sända ljudradio i lokala sändningar som inte uppfyller kraven för närradio eller kommersiell radio.

4 §⁷

Ett tillstånd som beviljats av regeringen att sända ljudradio ska

Ett tillstånd som beviljats av regeringen att sända ljudradio ska

⁶ Senaste lydelse 2015:808.

⁷ Senaste lydelse 2012:702.

gälla för en viss tid som bestäms av regeringen.

gälla i åtta år om sändningsverksamheten finansieras med public service-avgift enligt lagen (2018:000) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst.

Ett tillstånd som beviljats av regeringen att sända ljudradio i andra fall än som anges i första stycket ska gälla för en viss tid som bestäms av regeringen.

Prop. 2017/18:261

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

2. De sändningstillstånd som meddelas av regeringen enligt 4 kap. 3 § och 11 kap. 1 § närmast efter ikraftträdandet ska gälla i tio år om sändningsverksamheten finansieras med public service-avgift.

3. De nya bestämmelserna i 4 kap. 12 § första stycket och 11 kap. 4 § första stycket tillämpas första gången för sändningstillstånd som gäller från och med den 1 januari 2030.

2.4 Förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 2 §, 12 kap. 3 §, 29 kap. 1 §, 46 kap. 3 § och 56 kap. 6 § skatteförfarandelagen (2011:1244) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

2 §

Lagen gäller också för avgifter enligt

1. begravningslagen (1990:1144),
2. lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift,
3. lagen (1994:1920) om allmän löneavgift,
4. lagen (1999:291) om avgift till registrerat trossamfund,
5. socialavgiftslagen (2000:980),
5. socialavgiftslagen (2000:980),

och

6. lagen (2007:1398) om kommunal fastighetsavgift.
6. lagen (2007:1398) om kommunal fastighetsavgift, *och*

7. lagen (2018:000) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst.

12 kap.

3 §⁸

De allmänna skattetabellerna ska grundas på att

1. inkomsten är oförändrad under kalenderåret,
2. mottagaren bara kommer att beskattas för den inkomst som anges i tabellen,

3. mottagaren inte ska betala någon annan skatt eller avgift än

- a) kommunal inkomstskatt,
- b) statlig inkomstskatt på förvärvsinkomster,
- c) begravningsavgift enligt begravningslagen (1990:1144),
- d) avgift enligt lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift, *och*
- e) avgift som avses i lagen (1999:291) om avgift till registrerat trossamfund,
- d) avgift enligt lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift,
- e) avgift som avses i lagen (1999:291) om avgift till registrerat trossamfund, *och*

f) public service-avgift enligt lagen (2018:000) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst.

4. mottagaren inte kommer att medges något annat avdrag än grundavdrag vid beskattningen, och

5. mottagaren kommer att medges skattereduktion för

- a) allmän pensionsavgift och arbetsinkomst enligt 67 kap. 4–9 §§ inkomstskattelagen (1999:1229), eller

b) sjukersättning och aktivitetsersättning enligt 67 kap. 9 a § inkomstskattelagen. Prop. 2017/18:261

Tabellerna ska också ange skatteavdraget för

1. den som är född 1938 eller senare och inte är skyldig att betala allmän pensionsavgift enligt 67 kap. 4 § inkomstskattelagen, och

2. den som inte har rätt till skattereduktion för arbetsinkomst enligt 67 kap. 5–9 §§ inkomstskattelagen.

Bestämmelserna i första stycket ska också tillämpas för den som är född 1937 eller tidigare och har rätt till skattereduktion för arbetsinkomst enligt 67 kap. 5–9 §§ inkomstskattelagen.

29 kap.

1 §⁹

Inkomstdeklaration ska lämnas till ledning för

1. bestämmande av underlag för att ta ut skatt eller avgift enligt

a) inkomstskattelagen (1999:1229),

b) lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt,

c) 2 § lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster,

d) lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel i de fall som avses i 2 § första stycket 1–4 och 6–10 den lagen,

e) lagen (1991:687) om särskild löneskatt på pensionskostnader,

f) lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift,

g) 2 § lagen (1994:1920) om allmän löneavgift, *och* g) 2 § lagen (1994:1920) om allmän löneavgift,

h) lagen (2007:1398) om kommunal fastighetsavgift, *och* h) lagen (2007:1398) om kommunal fastighetsavgift, *och*

i) *lagen (2018:000) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst,*

2. bestämmande av underlag för att ta ut egenavgifter enligt 3 kap. socialavgiftslagen (2000:980),

3. bestämmande av skattereduktion, samt

4. beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt 59 kap. socialförsäkringsbalken.

46 kap.

3 §

Betalningssäkring får inte användas för avgifter enligt

1. begravningslagen (1990:1144), *och*

2. lagen (1999:291) om avgift till registrerat trossamfund.

1. begravningslagen (1990:1144),

2. lagen (1999:291) om avgift till registrerat trossamfund, *och*

3. *lagen (2018:000) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst.*

⁹ Senaste lydelse 2011:1289.

56 kap.

6 §¹⁰

I beslut om slutlig skatt ska Skatteverket även bestämma storleken på följande skatter och avgifter:

1. skatt och avgift på de underlag som avses i 3 §,
2. skatt enligt 2 § lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster,
3. begravningsavgift enligt begravningslagen (1990:1144),
4. avgift enligt 2 § lagen (1994:1920) om allmän löneavgift,
5. avgift enligt lagen (1999:291) om avgift till registrerat tros- och samfund, och
6. egenavgifter enligt 3 kap. socialavgiftslagen (2000:980).
5. avgift enligt lagen (1999:291) om avgift till registrerat tros- och samfund,
6. egenavgifter enligt 3 kap. socialavgiftslagen (2000:980), och
7. *public service-avgift enligt lagen (2018:000) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

Regeringen beslutade den 20 december 2016 att ge en parlamentarisk kommitté i uppdrag att analysera villkoren för radio- och tv i allmänhetens tjänst, föreslå nödvändiga förändringar för att skapa fortsatt goda förutsättningar för verksamheten och lämna förslag på ett långsiktigt hållbart och solidariskt finansieringssystem. I ett tilläggsdirektiv från den 22 juni 2017 gavs kommittén även i uppdrag att utreda hur en ändamålsenlig reglering för radio och tv i allmänhetens tjänst kan utformas på kort och lång sikt. Utredningen, som antagit namnet Parlamentariska public service-kommittén, överlämnade den 16 oktober 2017 delbetänkandet Finansiering av public service – för ökad stabilitet, legitimitet och stärkt oberoende (SOU 2017:79). En sammanfattning av delbetänkandet finns i *bilaga 1*. Kommitténs lagförslag finns i *bilaga 2*.

Delbetänkandet har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissvaren och en sammanställning av dessa finns tillgänglig i Kulturdepartementet (Ku2017/02136/MF).

Lagrådet

Regeringen beslutade den 12 april 2018 att inhämta Lagrådets yttrande över de lagförslag som finns i *bilaga 4*. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 5*. Lagrådets synpunkter behandlas i avsnitt 5.2.1 och 7.2. Några mindre språkliga och redaktionella ändringar har gjorts i förhållande till lagrådsremissen.

4 Public service roll

En förutsättning för en välfungerande demokrati är välinformerade och engagerade medborgare som aktivt deltar i samhällslivet och kan utkräva ansvar av samhällets makthavare. En förutsättning för detta är i sin tur tillgång till oberoende medier som har resurser och kompetens att producera granskande journalistik av god kvalitet.

De av riksdagen beslutade målen för mediepolitiken är att stödja yttrandefrihet, mångfald, massmediernas oberoende och tillgänglighet samt att motverka skadlig mediepåverkan (prop. 2014/15:1 utg.omr. 17, bet. 2014/15:KrU6, rskr. 2014/15:96). Mediepolitiken syftar till att skapa goda förutsättningar för en mångfald av självständiga medieaktörer som bidrar till att stärka en fri åsiktsbildning, ett fritt utbyte av idéer liksom en aktiv granskning av samhällets makthavare.

I Sverige råder sedan länge en bred politisk enighet om att det vid sidan om kommersiella medier behövs ett starkt och oberoende public service med högt förtroende hos allmänheten. Public service har genom sitt uppdrag i allmänhetens tjänst en särskild roll och betydelse i vårt demokratiska samhälle. Liksom många andra länder har vi därför i Sverige skapat ett särskilt regelverk för public service-verksamheten. Regelverket bygger på flera samverkande faktorer vars syfte är att skapa goda villkor för verksamheten och att värna dess integritet och oberoende. Det handlar om en särskild

Prop. 2017/18:261 ägandeform, om långsiktiga ramvillkor med fleråriga tillståndperioder och ett särskilt finansieringssystem.

Public service-verksamhet bedrivs i dag av programföretagen Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB och Sveriges Utbildningsradio AB. Programföretagens verksamheter styrs av sändningstillstånd och anslagsvillkor som regeringen beslutar om med stöd av riksdagsbeslut. Enligt programföretagens sändningstillstånd ska verksamheten präglas av oberoende och stark integritet. Den ska vidare bedrivas självständigt i förhållande till såväl staten som olika ekonomiska, politiska och andra intressen och maktsfärer i samhället. Den centrala uppgiften för programföretagen är att erbjuda ett mångsidigt programutbud som är tillgängligt för alla, speglar mångfalden i hela landet och kännetecknas av god kvalitet, allsidighet och relevans. Programutbudet ska som helhet också präglas av folkbildningsambitioner.

De senaste årens medieutveckling har skapat nya förutsättningar för alla traditionella medier, även public service. Gränserna mellan olika typer av medier har luckrats upp och både förutsättningarna att nå ut till publiken och publikens krav på tillgång till medieinnehåll har förändrats. Utvecklingen innebär nya krav på en långsiktigt hållbar reglering och finansiering av public service. Denna proposition behandlar frågor om hur public service ska finansieras. Frågor om hur en ändamålsenlig reglering för public service bör utformas på kort och lång sikt utreds vidare av den parlamentariska public service-kommittén.

Definitioner och begrepp som används i propositionen

I den allmänna mediedebatten har begreppet *public service* kommit att bli synonymt med *radio och tv i allmänhetens tjänst*. Public service används av den parlamentariska public service-kommittén liksom av många av de remissinstanser som yttrat sig över betänkandet. I propositionen används radio och tv i allmänhetens tjänst respektive public service som liktydiga och begreppet *programföretagen* används för Sveriges Radio, Sveriges Television och Utbildningsradion.

4.1 Brister i nuvarande finansieringssystem

Verksamheten i Sveriges Radio, Sveriges Television och Utbildningsradion finansieras i dag med en radio- och tv-avgift enligt lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst. Enligt lagen är den som har en tv-mottagare skyldig att betala radio- och tv-avgift. En tv-mottagare definieras i lagen som ”en sådan teknisk utrustning som är avsedd att ta emot utsändning eller vidaresändning av tv-program, även om utrustningen också kan användas för annat ändamål”. Bara en avgift betalas per hushåll. Även juridiska personer betalar en avgift, oavsett antalet tv-mottagare. Avgiften är sedan den 1 januari 2018 2 400 kronor per år. Radiotjänst i Kiruna AB (RIKAB), som är ett gemensamt dotterbolag till programföretagen, tar in avgiften och bedriver avgiftskontroll. Avgifterna som RIKAB tar in förs över till ett konto i Riksgäldskontoret (rundradiokontot). Riksdagen beslutar årligen, efter förslag från

regeringen i budgetpropositionen, om tilldelningen av medel till programföretagen från rundradiokontot.

Radio- och tv-avgiften har under lång tid varit en stabil och legitim finansieringskälla för public service. Systemet har bidragit till en hög grad av oberoende för public service-verksamheten, bl.a. genom att avgiften indirekt tas in av programföretagen själva. De senaste årens medieutveckling har dock på flera sätt i grunden påverkat hur systemet fungerar.

Allt färre avgiftspliktiga hushåll

År 2017 betalades cirka 3 485 000 radio- och tv-avgifter. Antalet avgifter har under lång tid följt tillväxten i antalet hushåll. Denna trend vände dock 2014. Därefter har antalet hushåll som betalar radio- och tv-avgift minskat årligen, trots att det totala antalet hushåll i Sverige ökat. Minskningen är än så länge relativt liten i absoluta tal (20 000–30 000 årligen de senaste tre åren) men trendbrottet är tydligt.

Det finns olika mätningar av hushållens tv-innehav. Mätningarna visar dock samfälligt att andelen hushåll som har en tv minskar. Enligt Mediebarometern, som är en årlig mätning av medieanvändningen i Sverige, hade 93 procent av hushållen tillgång till en tv-apparat år 2016. Det är en minskning med 5 procentenheter sedan 2008. Enligt RIKAB är andelen hushåll som har en tv-apparat ännu lägre (89 procent). RIKAB:s siffror bygger på uppgifter från analysföretaget Mediamätning i Skandinavien AB (MMS) och Boxer TV-Access AB. Enligt RIKAB är en tydlig trend att unga i eget hushåll inte i samma utsträckning som tidigare investerar i en tv-apparat. I åldersgruppen 20–29 år är andelen hushåll som har en tv bara 67 procent.

Utvecklingen bekräftas av statistik från branschorganisationen Elektronikbranschen som visar att antalet sålda tv-apparater har sjunkit med 35 procent sedan 2010. Försäljningen av tv-apparater varierar visserligen över tid, men den minskade försäljningen är ändå en indikation på att antalet hushåll som har en tv-apparat blir färre.

En annan tydlig trend är att allt fler hushåll flyttar sin konsumtion av programföretagens utbud från traditionella radio- och tv-apparater till olika internetjänster som t.ex. SR Play och SVT Play. Utvecklingen är mest påtaglig för tv. Att andelen hushåll som har en tv-apparat minskar innebär alltså inte automatiskt en minskning av antalet hushåll som tar del av programföretagens utbud. Hushåll som enbart tar del av utbudet via andra plattformar än tv-mottagare är dock inte avgiftsskyldiga och bidrar därmed inte till finansieringen.

Underskott på rundradiokontot

Riksdagen har beslutat att de medel som tilldelas programföretagen ska räknas upp med två procent årligen under innevarande tillståndspériod, under förutsättning att inte antalet radio- och tv-avgifter minskar i någon större omfattning. Eftersom antalet avgiftsskyldiga hushåll minskat har det dock skapats en allt större obalans mellan intäkterna från radio- och tv-avgiften och den tilldelning av medel som riksdagen har beslutat om. Utvecklingen har lett till ett underskott på rundradiokontot. Minskningen av avgiftsintäkterna har ansetts bero på den tekniska utvecklingen och inte

Prop. 2017/18:261 på bristande insatser från RIKAB och programföretagen för att upprätthålla betalningsviljan hos befolkningen. Regering och riksdag har av det skälet ansett att uppräkningsprocenten ska upprätthållas. För att skapa balans på kontot har riksdagen därför tre gånger under de senaste fyra åren beslutat om höjningar av avgiften, senast efter förslag från regeringen i budgetpropositionen för 2018. Avgiften höjdes då med 60 kronor till 2 400 kronor per hushåll och år. Eftersom antalet avgiftsskyldiga hushåll bedöms fortsätta minska kommer det sannolikt att behövas fler avgiftshöjningar de kommande åren om avgiftssystemet inte ändras.

Risker för oberoendet

Även om dagens finansieringssystem i hög grad värnar public service-verksamhetens oberoende finns det en viss sårbarhet. Det gäller särskilt den årliga prövningen av tilldelning av medel till programföretagen som dels ger regering och riksdag en möjlighet att minska tilldelningen under pågående tillståndsperiod, dels lämnar utrymme för programföretagen att efterfråga medel för särskilda satsningar. Det kan visserligen konstateras att riksdagen enbart vid ett tillfälle de senaste 25 åren minskat tilldelningen under en pågående tillståndsperiod. Däremot har tilldelningen ökat vid ett antal tillfällen. Sammantaget kan konstateras att den årliga beredningen av medelstilldelningen skapar en koppling mellan public service och statens årliga budgetberedning som riskerar att påverka oberoendet. Därtill utgör en minskande bas för finansieringen och ett tilltagande underskott på rundradiokontot i sig en risk för finansieringssystemet, som i förlängningen kan hota oberoendet för public service.

5 Ett nytt finansieringssystem

5.1 Utgångspunkter för ett nytt finansieringssystem

Regeringens bedömning: Nuvarande avgiftssystem med en radio- och tv-avgift kopplad till innehavet av en tv-mottagare bör ersättas med ett nytt system för finansiering av public service som är långsiktigt stabilt, legitimt och som värnar oberoendet för public service.

Den parlamentariska public service-kommitténs bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser som uttalar sig i denna del delar kommitténs bedömning att nuvarande avgiftssystem bör ersättas, bl.a. Ekonomistyrningsverket, Myndigheten för press, radio och tv, Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB, Sveriges Utbildningsradio AB och Svenska Journalistförbundet. Remissinstanserna delar också bedömningen att ett nytt system bör vara långsiktigt stabilt, legitimt och värna oberoendet för public service. Några förordar dock andra lösningar för att uppnå detta, bl.a. Ekonomistyrningsverket, Sveriges Radio och Radiotjänst i Kiruna AB (RIKAB).

RIKAB och till viss del även Sveriges Radio anser vidare att kommitténs analys och slutsatser kan ifrågasättas när det gäller konsekvenserna av det minskade antalet avgiftsskyldiga hushåll och den vikande försäljningen av tv-apparater.

Skälen för regeringens bedömning: Ett stabilt finansieringssystem för public service som uppfattas som legitimt är en förutsättning för att upprätthålla verksamhetens oberoende och självständighet. Det är också avgörande för att programföretagen ska kunna erbjuda ett utbud som är tillgängligt för alla, speglar mångfalden i hela landet och kännetecknas av god kvalitet, allsidighet och relevans.

Radio- och tv-avgiften har under lång tid varit ett välfungerande finansieringssystem för radio och tv i allmänhetens tjänst. Sammantaget kan dock konstateras att systemet nu har ett antal brister, inte minst till följd av den pågående medieutvecklingen. Framför allt är systemet inte längre långsiktigt stabilt. Det finns inget som tyder på att trenden med en minskande andel avgiftsskyldiga hushåll är tillfällig. Att upprätthålla en tilldelning av medel på den nivå som riksdagen beslutat kommer därför sannolikt att kräva återkommande höjningar av avgiften. Det kommer i sin tur innebära att allt färre tvingas betala allt mer, samtidigt som allt fler enbart tar del av programföretagens utbud på andra plattformar än tv-mottagare. Denna snedfördelning av avgiften riskerar att påverka systemets legitimitet.

Att systemet för finansiering av public service uppfattas som legitimt är en central förutsättning för att upprätthålla allmänhetens förtroende för public service-verksamheten. Att behålla nuvarande finansieringssystem skulle därmed på sikt kunna få allvarliga konsekvenser för denna verksamhet. Ett nytt finansieringssystem bör därför införas. Detta system bör uppfylla följande grundläggande kriterier:

- Det ska vara långsiktigt stabilt. Systemet ska över tid garantera verksamheten en förutsebar och ändamålsenlig finansiering. Det ska i så liten utsträckning som möjligt påverkas av den tekniska utvecklingen, förändringar i individers betalningsvilja eller fluktuationer i samhällsekonomin.
- Det ska vara legitimt. Allmänheten ska så långt möjligt känna förtroende för finansieringssystemet. Det kräver att systemet uppfattas som solidariskt och rättvist, dvs. att alla bidrar till finansieringen oavsett via vilka plattformar innehållet konsumeras. Systemet bör också vara resurseffektivt i den meningen att inte alltför stora delar av intäkterna går till administration och kontroll. Dessutom bör kontrollerna inte uppfattas som alltför integritetskränkande.
- Det ska värna oberoendet. Det viktigaste fundamentet för public service är att verksamheten präglas av oberoende och stark integritet. Den ska bedrivas självständigt i förhållande såväl till staten som till ekonomiska, politiska och andra intressen och maktsfärer i samhället. Det är oberoendet som är grunden för allmänhetens förtroende för verksamheten. Ett centralt kriterium för ett nytt finansieringssystem är därför att det bidrar till att värna verksamhetens självständighet och oberoende.

Prop. 2017/18:261 Betydelsen av att värna oberoendet för public service lyfts fram av ett antal remissinstanser, bl.a. *Sveriges Radio*, *Sveriges Television* och *Journalistförbundet*. Bland de remissinstanser som är kritiska till kommitténs förslag till nytt finansieringssystem går åsikterna isär om hur oberoendet bäst kan värnas. Enligt bl.a. *Sveriges Radio* värnas oberoendet även i fortsättningen bäst genom ett finansieringssystem som är kopplat till innehav av viss teknisk utrustning och där RIKAB tar in avgiften. *Ekonomistyrningsverket*, som förordar en anslagsfinansiering över statsbudgeten, anför att oberoendet skulle kunna värnas även med ett sådant system. Regeringen återkommer till och bemöter dessa synpunkter i avsnitt 5.2.

RIKAB och delvis även *Sveriges Radio* anser att vissa av de brister som kommittén lyft fram avseende bl.a. antalet avgiftsskyldiga hushåll och utvecklingen på rundradiokontot inte är så allvarliga som kommittén anför. Samtidigt delar de kommitténs uppfattning att utvecklingen på sikt riskerar att bli problematisk. De delar också bedömningen att systemet behöver förändras, även om de inte instämmer med kommitténs uppfattning hur detta bör ske.

5.2 En individuell avgift ersätter radio- och tv-avgiften

Regeringens bedömning: Public service är en kollektiv nytthet som har ett demokratiskt värde för hela samhället. Alla som har möjlighet bör därför vara med och bidra till finansieringen av verksamheten.

Regeringens förslag: En individuell public service-avgift införs som ersätter nuvarande radio- och tv-avgift. Avgiften regleras i en ny lag om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst som ersätter nuvarande lag med samma namn.

Den parlamentariska public service-kommitténs förslag och bedömning överensstämmer i sak med regeringens. Kommittén föreslår att begreppet public service ska användas i stället för radio och tv i allmänhetens tjänst i lagens rubrik och i lagtexten.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans invänder mot bedömningen att public service är en kollektiv nytthet som alla därför bör vara med och bidra till finansieringen av. Tvärtom delas bedömningen av bl.a. *Institutionen för mediastudier vid Stockholms universitet*, *Näringslivets Skattedelegation*, *Sveriges Radio AB*, *Sveriges Television AB* och *Sveriges Utbildningsradio AB*. Frågan problematiseras dock av bl.a. *Institutionen för journalistik, medier och kommunikation vid Göteborgs universitet* och *Bauer Media Group* som båda för ett resonemang om vilka konsekvenser bedömningen får för public service-uppdraget.

En stor majoritet av de remissinstanser som tar ställning till förslaget om ett nytt finansieringssystem tillstyrker det eller har inget att invända, bl.a. *Kronofogdemyndigheten*, *Statskontoret*, *Skatteverket*, *Institutionen för mediastudier vid Stockholms universitet*, *Institutionen för journalistik, medier och kommunikation vid Göteborgs universitet*, *Sveriges kommuner och landsting*, *Sveriges Television AB*, *TV4 AB* och *TU – Medier i Sverige*.

Några remissinstanser avstyrker förslaget, bl.a. *Ekonomistyrningsverket*, *Sveriges Radio AB*, *Svenska Journalistförbundet*, *Näringslivets Skattedelegation*, *Svenskt Näringsliv* och *KLYS – Konstnärliga och litterära yrkesutövares samarbetsnämnd*. Sveriges Radio, Journalistförbundet och KLYS anser att förslaget innebär risker för programföretagens oberoende och förordar i stället en utvidgad apparatavgift. Näringslivets Skattedelegation och Svenskt Näringsliv anser att de konkurrensfördelar en skattefinansiering kommer att innebära för public service-företagen är för bristfälligt analyserade och att förslaget ökar skatetrycket. Ekonomistyrningsverket anser i likhet med *Bauer Media Group* att public service bör finansieras via ett anslag i statens budget.

Flertalet av de remissinstanser som yttrar sig om begreppet public service, däribland *Sveriges Radio AB*, *Sveriges Television AB*, *Sveriges Utbildningsradio AB* och *Boxer TV-Access AB* instämmer i kommitténs övergripande bedömning att public service bör användas för att beteckna den verksamhet som bedrivs av programföretagen och som finansieras med allmänna medel. *Institutet för språk och folkminnen* har inget att invända mot utredningens resonemang och användningen av begreppet. *TU – Medier i Sverige* delar dock inte kommitténs uppfattning att begreppet public service bör reserveras för den verksamhet som bedrivs av de tre programföretagen. Enligt TU är det helt riktigt att public service är en kollektiv nytthet till gagn för hela samhället men till detta bidrar även privata medier, särskilt dagspressen, i stor omfattning.

Skälen för regeringens bedömning och förslag

På vilket sätt är public service en kollektiv nytthet?

Tillgång till kvalitativ journalistik som på olika sätt och utifrån olika utgångspunkter speglar hela landet är en förutsättning för en välfungerande demokrati. Genom uppdragen i allmänhetens tjänst har programföretagen en unik roll och ett särskilt ansvar. Med sina breda uppdrag – som rymmer såväl nyhetsverksamhet som ett omfattande kulturuppdrag – fyller de centrala behov i samhället.

Betydelsen av ett oberoende public service är särskilt tydlig när samhället befinner sig under påfrestning eller kris, inte minst vid höjd beredskap. I en krissituation är det helt avgörande att medborgarna nås av information. Radio och tv i allmänhetens tjänst är en viktig del av samhällets totalförsvar, vilket även understryker dess betydelse för samhället som helhet.

Regeringen delar, liksom den stora majoriteten av remissinstanserna, kommitténs bedömning att public service är en kollektiv nytthet som har ett demokratiskt värde för hela samhället. Alla som har möjlighet bör därmed vara med och bidra till finansieringen, oavsett om utbudet konsumeras av en enskild person eller inte. Även den som väljer att inte ta del av utbudet från programföretagen har nytta av att public service finns och fungerar. Även om ingen remissinstans har en avvikande uppfattning problematiseras frågan på olika sätt av bl.a. *Institutionen för journalistik, medier och kommunikation vid Göteborgs universitet* och *Bauer Media Group*. Enligt Bauer Media borde bedömningen i högre grad ställas i relation till behovet att tydliggöra uppdraget för public service. Göteborgs universitet för ett liknande resonemang, men konstaterar samtidigt att en

Prop. 2017/18:261 obligatorisk avgift ökar kraven på programföretagen att rikta sig till hela befolkningen med ett brett utbud och att detta svårigen låter sig kombineras med ett mer begränsat public service-uppdrag.

Hur en ändamålsenlig reglering för public service ska utformas på kort och lång sikt utreds av den parlamentariska public service-kommittén (dir. 2017:73). Frågan kommer att beredas inför nästa tillståndperiod som inleds 2020. Förslagen i denna proposition berör inte public service-uppdragets utformning, utan utgår från det uppdrag som gäller för public service enligt nuvarande sändningstillstånd.

En ny individuell avgift baserad på förvärvsinkomst

I Sverige råder en bred politisk enighet om att det vid sidan om de kommersiella medierna finns behov av en stark och oberoende public service. Utformningen av finansieringssystemet för public service är avgörande för verksamheten, dess oberoende, legitimitet och relevans för allmänheten. Att ändra i ett finansieringssystem som under lång tid varit välfungerande och tjänat sitt syfte bör föregås av mycket noggranna överväganden. Bristerna i det nuvarande systemet är dock uppenbara och det råder enighet om att systemet behöver förändras. Olika alternativ till det nuvarande avgiftssystemet har diskuterats under en längre tid, såväl politiskt som i den allmänna debatten.

I detta och följande avsnitt i propositionen föreslår regeringen ett nytt finansieringssystem för public service som innebär att radio- och tv-avgiften ersätts med en public service-avgift. Till skillnad från nuvarande avgift, som är kopplad till innehavet av en tv-mottagare och där en fast avgift betalas per hushåll, föreslås public service-avgiften vara individuell och betalas av vuxna med beskattningsbar förvärvsinkomst. Nivån på avgiften föreslås vara relaterad till inkomsten men ha ett tak. Skatteverket föreslås få ansvar för att ta in avgiften. Förslaget får stöd av en majoritet av remissinstanserna.

Regeringen delar, i likhet med majoriteten av remissinstanserna som yttrar sig i denna del, kommitténs uppfattning att det finansieringssystem som föreslås bäst uppfyller kraven på långsiktig stabilitet och legitimitet samtidigt som det värnar oberoendet för public service. Genom att avgiften inte kopplas till innehavet av en viss teknisk utrustning skapas ett stabilt och hållbart system som inte påverkas av den tekniska utvecklingen. Att koppla avgiften till individer i stället för till hushåll stämmer också bättre överens med hur mediekonsumtionen ser ut i dag och bedöms därmed bidra till att stärka förståelsen och legitimiteten för systemet. Eftersom så gott som samtliga personer med en beskattningsbar förvärvsinkomst föreslås vara med och betala kommer också avgiftsintäkterna att i hög grad bli förutsägbara och stabila.

Förslaget om ny finansiering handlar i första hand om hur medel till public service ska tas in. Principerna för hanteringen av avgiftsmedlen efter att de har tagits in förändras inte med förslaget. På samma sätt som med nuvarande avgift föreslås avgiftsmedlen således specialdestineras till public service-verksamheten och hanteras i ett slutet system. Det föreslås vidare att avgiftsmedlen precis som i dag hanteras åtskilda från övriga medel på statens budget. De kommer därför inte att ingå i de årliga

budgetförhandlingarna om olika politiska prioriteringar (se vidare avsnitt 6.4). Prop. 2017/18:261

Ett fåtal remissinstanser, bl.a. *Sveriges Radio*, *KLYS*, *Journalistförbundet*, *Näringslivets Skattedelegation* och *Svenskt Näringsliv*, gör en annan bedömning än regeringen och avstyrker av olika skäl förslaget. Deras synpunkter bemöts nedan.

Varför inte en utvidgad apparatavgift?

Bland de remissinstanser som avstyrker förslaget förordar bl.a. *Sveriges Radio* och *Journalistförbundet* en s.k. utvidgad apparatavgift som förutom tv-apparater även ska omfatta annan teknisk utrustning där det går att ta del av public service (t.ex. datorer, mobiler och surfplattor). De anser att en utvidgad apparatavgift skulle kunna införas relativt lätt och vara mer stabil än nuvarande avgift kopplad till tv-mottagare.

Liksom kommittén anser regeringen dock att det finns fler nackdelar än fördelar med en avgift kopplad till innehav av en viss teknisk utrustning. Utrustningen som skulle omfattas, t.ex. mobiler och datorer, är inte i första hand avsedd för att ta del av tv-program och används ofta inte heller i detta syfte. Redan i dag kan kopplingen mellan avgiftsskyldighet och en tv-mottagare vara svår att förstå för någon som enbart använder sin tv för att t.ex. spela spel eller se på film via kommersiella strömningstjänster. Denna koppling blir än mer otydlig om avgiftsskyldigheten även skulle gälla t.ex. mobiler och datorer.

Enligt *Sveriges Radio* skulle en utvidgad apparatavgift vara teknikneutral. Regeringen konstaterar dock att en avgift som är kopplad till innehavet av viss teknisk utrustning per automatik är teknikbunden. Vilken utrustning som ska vara avgiftspliktig behöver därför också definieras med ett sådant förslag. Att dra någon tydlig gräns för vilka apparater som omfattas och inte skulle bli svårt. I och med utvecklingen av det som brukar kallas "internet of things" bedöms detta problem växa med tiden, vilket skulle riskera systemets legitimitet. Som bl.a. *MTG Sverige* konstaterar skulle ett sådant system också i praktiken innebära en obligatorisk avgift men med en komplicerad uppbördsmodell. Ett sådant system skulle också kräva betydligt mer administration än det system som nu föreslås.

Regeringen bedömer vidare att de kontrollsystem som skulle behövas vid en utvidgad apparatavgift riskerar att bli omfattande och av många uppfattas som integritetskränkande. *Sveriges Radio* och *RIKAB* anser att så inte behöver bli fallet eftersom viljan att vara laglydig tillsammans med den solidariska inställningen till avgiftsskyldigheten inte skulle påverkas av en utvidgad avgift. Regeringen delar inte den bedömningen. För att hushåll ska kunna faktureras måste någon form av kontroll eller anmälan göras av innehav av avgiftspliktig utrustning, t.ex. av dator eller mobil. Regeringen bedömer att det finns en uppenbar risk att en sådan kontroll kommer att möta omfattande kritik, vilket riskerar att allvarligt skada förtroendet för systemet och i förlängningen också för public service.

I detta sammanhang finns även anledning att lyfta fram det faktum att obetalda radio- och tv-avgifter är den vanligaste förekommande allmänna skulden hos Kronofogdemyndigheten. I slutet av 2017 hade drygt 90 000 personer skulder hos myndigheten för obetalda avgifter. Dessa personer

Prop. 2017/18:261 tillhör enligt myndigheten en ekonomiskt svag grupp med begränsade resurser. Om även t.ex. mobiler och datorer skulle omfattas av avgiftsskyldighet finns skäl att tro att ännu fler personer skulle bli skuldsatta på grund av obetalda avgifter för public service.

Påverkar förslaget oberoendet för public service?

Frågan om oberoendet för public service är central. En förutsättning i direktiven till kommittén var att de förslag som lämnades i alla delar skulle syfta till att upprätthålla integriteten och oberoendet för public service. I likhet med flera remissinstanser, däribland *Sveriges Television*, *Institutionen för mediastudier vid Stockholms universitet* och *Institutionen för journalistik, medier och kommunikation vid Göteborgs universitet*, delar regeringen kommitténs uppfattning att det föreslagna systemet inte innebär större risker för oberoendet än dagens system.

Några remissinstanser, däribland *Sveriges Radio*, *KLYS* och *Journalistförbundet*, delar inte denna bedömning. De anser att riskerna för oberoendet är så stora att det nya finansieringssystemet inte bör införas. Enligt dessa remissinstanser medför förslaget att programföretagen får en närmare koppling till staten än i dag, vilket kan påverka medborgarnas förtroende för verksamheten och riskera oberoendet. De anser också att RIKAB:s ansvar för att samla in avgifterna är av avgörande betydelse för oberoendet.

Det är svårt att i alla delar bedöma de exakta konsekvenserna av ett nytt finansieringssystem och regeringen har respekt för den oro som remissinstanserna ger uttryck för. Samtidigt konstaterar regeringen att finansieringen av public service redan i dag har en tydlig koppling till staten, radio- och tv-avgiften är reglerad i lag och tilldelningen av medel beslutas av riksdagen. Förändringen av formerna för hur medlen tas in bedöms inte innebära någon principiell förändring av relationen mellan staten och programföretagen och därmed inte heller för verksamhetens oberoende och självständighet.

Det bör också understrykas att även om finansieringssystemets legitimitet har betydelse för förtroendet för public service så finns det många andra faktorer som har än större betydelse. Det handlar om hur programföretagen bedriver och kommunicerar sin verksamhet i allmänhetens tjänst och deras förutsättningar att varje dag leverera ett högkvalitativt public service-innehåll. Dessa faktorer har sannolikt avsevärt större betydelse för hur allmänheten uppfattar verksamheten än hur avgifterna tas in.

Regeringen delar dock Sveriges Radios uppfattning att det har betydelse vem som sköter insamlingen av avgiften och att konstruktionen med RIKAB har varit betydelsefull bl.a. för programföretagens insyn och ansvar för systemet. Samtidigt har bl.a. de höga kostnaderna för att ta in och administrera radio- och tv-avgiften kritiserats. Att nuvarande finansieringssystem behöver förändras beror dock framför allt på att medieutvecklingen underminerat den grund som systemet vilar på, inte på brister i RIKAB:s verksamhet.

Sveriges Radio anser att oberoendet från kortsiktiga politiska intressen är det främsta syftet med nuvarande avgiftsmodell. Som regeringen framhåller ovan och som utvecklas bl.a. i avsnitt 6.4, innebär regeringens

förslag att oberoendet skyddas på samma sätt som med nuvarande system, dvs. genom att insamlade medel även i fortsättningen hanteras åtskilda från övriga medel på statens budget. Medlen till public service kommer därför inte bli en del av de årliga budgetförhandlingarna om olika politiska prioriteringar.

Några remissinstanser, bl.a. *Ekonomistyrningsverket*, motsätter sig förslaget på helt andra grunder än bl.a. Sveriges Radio. Ekonomistyrningsverket anser att budgetlagens grundläggande principer ska upprätthållas och förordar därför en anslagsfinansiering, vilket också bl.a. *Bauer Media Group* förespråkar. Enligt Ekonomistyrningsverket kan krav på oberoende förenas med anslagsfinansiering. Även bl.a. Bauer Media har svårt att förstå argumentet att anslagsfinansiering skulle undergräva oberoendet för public service. Regeringen delar, som framgår ovan, inte remissinstansernas uppfattning i denna del. Public service-verksamhetens funktion i ett demokratiskt samhälle förutsätter allmänhetens förtroende, ett förtroende som i stora delar bygger på att verksamheten uppfattas som oberoende. Liksom i många andra länder har vi i Sverige under lång tid skapat ett särskilt regelverk som består av flera samverkande faktorer med syfte att värna integriteten för public service. Det handlar om en särskild ägandeform, om långsiktiga ramvillkor med fleråriga tillståndperioder och ett särskilt finansieringssystem. Ända sedan systemet med tv-avgift infördes har avgiften använts för att finansiera public service-verksamhet. Att medlen till public service endast kan användas till vad de är avsedda för och att det finns mekanismer som hindrar att medlen dirigeras om till andra ändamål genom budgetpolitiska överväganden, har under lång tid ansetts skydda oberoendet. Att göra tilldelningen av medel till public service till en del av de årliga budgetförhandlingarna om olika politiska prioriteringar skulle enligt regeringens bedömning öka risken för politisk påverkan och detaljstyrning av verksamheten.

Sammanfattningsvis är det regeringens uppfattning att oberoendet för public service avgörs av flera faktorer, varav sättet avgiften tas in på inte är den mest avgörande. Med förslaget kommer oberoendet, precis som i dag, också att säkras på flera sätt i olika regelverk. Regeringen är därför övertygad om att det finansieringssystem som nu föreslås kommer att garantera en lika hög nivå av oberoende som dagens. Regeringen anser dock, liksom kommittén, att det finns skäl att genomföra även andra förändringar i syfte att ytterligare stärka oberoendet för public service. Dessa förslag bör, som Sveriges Television och *Utbildningsradion* understryker, genomföras samtidigt som det nya finansieringssystemet införs. Förslagen återfinns i avsnitt 7. Regeringen avser också att inom kort tillsätta en parlamentarisk kommitté med uppdrag att utreda vissa frågor på det tryck- och yttrandefrihetsrättsliga området. Kommittén ska bl.a. analysera om public service-företagens oberoende är tillräckligt garanterat genom nuvarande reglering i grundlag och i vanlig lag och annars överväga om oberoendet kan och bör stärkas ytterligare genom ändringar i grundlag.

Påverkar förslaget privata medieaktörer?

Näringslivets Skattedelegation tillsammans med *Svenskt Näringsliv* och *It- och Telekomföretagen* anser att de konkurrens fördelar som en

Prop. 2017/18:261 skattefinansiering kommer att innebära för programföretagen, i relation till andra privata medieföretag, är för bristfälligt analyserade och att förslaget därför inte bör genomföras.

De förändringar som föreslås i denna proposition berör framför allt hur medlen för finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst samlas in. Förslaget innebär inte några förändringar i uppdraget till programföretagen eller i den tilldelning av medel som riksdagen beslutat. Regeringen anser därför inte att förslaget om finansiering innebär förändringar i konkurrensförhållandet mellan programföretagen och övriga privata medieföretag. Det kan också noteras att *Konkurrensverket* inte haft några synpunkter på förslaget.

Begreppen i lagen – radio och tv i allmänhetens tjänst eller public service?

Begreppet *radio och tv i allmänhetens tjänst* har sedan lång tid tillbaka använts som benämning på den verksamhet som finansieras av allmänna medel och bedrivs av programföretagen Sveriges Radio, Sveriges Television och Utbildningsradion. Begreppet används också i nuvarande lag (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst. Någon definition av begreppet finns dock inte i lagen. I stället har innebörden av begreppet definierats i riksdagens och regeringens beslut och kommit till uttryck i sändningstillstånd och anslagsvillkor (se prop. 2005/06:112 s. 101).

Som kommittén konstaterar är dock radio och tv i allmänhetens tjänst starkt förknippat med det traditionella sättet att distribuera program (via marknät, kabel och satellit). I takt med den tekniska utvecklingen har begreppet också i allt högre grad kommit att ersättas av *public service*, såväl i dagligt språkbruk som inom forskningen. Kommittén bedömer därför att radio och tv i allmänhetens tjänst, bör ersättas av public service. Som en följd av det föreslår kommittén att den nya lagen ska heta *lag om finansiering av public service* och att public service ska ersätta radio och tv i allmänhetens tjänst i lagtexten. Samma innebörd ska dock enligt kommittén läggas i de båda begreppen. Någon ändring i sak är således inte avsedd.

Regeringen instämmer i bedömningen som kommittén och flertalet av remissinstanserna gör att public service bör kunna användas i stället för radio och tv i allmänhetens tjänst. Samtidigt konstaterar regeringen att radio och tv i allmänhetens tjänst fortfarande används i viktiga styrdokument, bl.a. i sändningstillstånden där innebörden av begreppet också kommer till uttryck. För att inte riskera missförstånd om lagens syfte och den direkta kopplingen till programföretagens verksamhet anser regeringen, till skillnad från kommittén, att radio och tv i allmänhetens tjänst även i fortsättningen bör användas i lagtexten och att lagens rubrik bör vara *lag om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst*. Regeringen delar dock kommitténs uppfattning att avgiften bör benämnas *public service-avgift* (som framgår nedan anser regeringen att begreppet *avgift* bör användas, se avsnitt 5.2.1). Att koppla avgiften till det betydligt otympligare begreppet radio och tv i allmänhetens tjänst är inte lämpligt. Genom att använda begreppet public service-avgift blir det även tydligt för allmänheten vad avgiften ska användas till. Avgiften blir inte heller

förknippad med det traditionella sättet att distribuera radio och tv, vilket den nuvarande radio- och tv-avgiften är. Som framgår av avsnitt 6.4 instämmer regeringen även i kommitténs förslag när det gäller benämningen på kontot i Riksgäldskontoret dit avgiftsmedlen ska föras över (public service-kontot).

Som regeringen konstaterat ovan bör begreppet public service användas liktydigt med radio och tv i allmänhetens tjänst. Därmed delar regeringen inte *TU:s* uppfattning att begreppet även bör innefatta verksamhet som bedrivs av andra medicaktörer.

5.2.1 Den statsrättsliga definitionen

Regeringens bedömning: Public service-avgiften som föreslås är statsrättsligt att betrakta som en skatt. Den bör trots det benämnas avgift.

Den parlamentariska public service-kommitténs bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser som yttrar sig i denna del, däribland *Ekonomistyrningsverket*, *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet*, *Sveriges Radio AB*, *Sveriges Television AB*, *Svenskt Näringsliv*, *Näringslivets Skattedelegation* och *It- och Telekomföretagen*, instämmer i bedömningen att den föreslagna avgiften statsrättsligt är att betrakta som en skatt.

Flertalet av de remissinstanser som yttrar sig, bl.a. *Sveriges Television AB*, *Sveriges Utbildningsradio AB* och *Svenska Journalistförbundet*, instämmer i kommitténs bedömning att begreppet avgift ska användas. Begreppet skatt medför enligt Utbildningsradion en större risk för att användarna upplever public service som en del av staten, vilket skulle kunna skada oberoendet. Journalistförbundet anser att avgift bör användas för att markera ambitionen att programföretagen även fortsättningsvis ska stå fria från politiskt inflytande. *Sveriges Radio AB* anser att det faktum att kommittén väljer att kalla en skatt för avgift illustrerar varför skattefinansiering kan vara problematisk. *Ekonomistyrningsverket* förordar att avgiften kallas för vad den är, nämligen en skatt. Även *Svenskt Näringsliv*, *Näringslivets Skattedelegation* och *It- och Telekomföretagen* påpekar att det är missvisande och vilseledande att benämna skatten för avgift.

Skälen för regeringens bedömning

Gränsen skatt – avgift

Var gränsen mellan skatt och avgift går enligt regeringsformen har främst betydelse när riksdagen överväger att delegera normgivningsmakt till regeringen. Delegation är möjlig när det gäller avgifter, men inte när det gäller skatter. Riksdagen är alltså ensam behörig att meddela föreskrifter om skatter (8 kap. 3 § regeringsformen).

Regeringsformen innehåller inte någon definition av begreppen skatt och avgift. Gränsdragningen får därför i första hand göras med utgångspunkt i uttalandena i förarbetena till regeringsformen. Avgift beskrivs där

Prop. 2017/18:261 som en ekonomisk ersättning som betalas för en specificerad motprestation från det allmänna. En skatt karaktäriseras som tvångsbidrag till det allmänna utan direkt motprestation (se prop. 1973:90 s. 213). Om en pålaga syftar till att helt eller delvis finansiera en specificerad eller avgränsad verksamhet talar detta för att pålagan är en avgift. Gränsen mellan skatter och avgifter är dock flytande och i vissa fall kan det vara tveksamt om något ska betecknas som skatt eller avgift (för en närmare redogörelse för gränsen mellan skatt och avgift se betänkandet Avgifter [SOU 2007:96] s 28 f. och delbetänkandet avsnitt 6.3).

Regeringen delar kommitténs och remissinstansernas bedömning att den föreslagna public service-avgiften statsrättsligt är att betrakta som en skatt. Visserligen finns en motprestation i form av tillgång till public service och avgiften kommer enbart att användas till att finansiera denna verksamhet. Kopplingen mellan betalning av avgiften och tillgången till public service är därmed, på ett övergripande plan, tydlig. Avgiften föreslås inte heller vara högre än vad som är nödvändigt för att tillgodose programföretagens behov. Det finns alltså ett klart samband mellan avgiften och kostnaderna för public service. Men samtidigt måste alla som uppfyller förutsättningarna i den föreslagna nya lagen betala avgift, oavsett om de tar del av programföretagens utbud eller inte (se avsnitt 5.2 och 6.1). Avgiften är således inte för den enskilde direkt kopplad till en motprestation, och den går heller inte att välja bort. Dessutom är avgiften baserad på inkomst och inte relaterad till tillgången till public service.

Hur påverkas oberoendet av att avgiften statsrättsligt bedöms vara en skatt?

Gränsen mellan skatt och avgift enligt regeringsformen har, som redovisas ovan, främst betydelse om riksdagen överväger att bemyndiga regeringen att meddela föreskrifter. Redan i dag är radio- och tv-avgiften i sin helhet reglerad i lag. Det innebär att regeringen inte kan meddela föreskrifter om t.ex. storleken på avgiften. Även den nya individuella avgiften föreslås vara reglerad i lag. Regeringen delar därför kommitténs och *Sveriges Televisions* bedömning att det för programföretagens oberoende inte har avgörande betydelse hur avgiften definieras. Som framgår av regeringens bedömning i avsnitt 5.2 är det för oberoendet i stället bl.a. betydligt viktigare att de avgifter som tas in, precis som med nuvarande finansiering, hanteras i ett slutet system och hålls avskilda från övriga medel i statens budget.

Begreppet avgift bör användas

Kommittén bedömer att den nya avgiften, trots att den statsrättsligt utgör en skatt, bör benämnas public service-avgift. Som kommittén konstaterar saknar valet av benämning på en pålaga betydelse för den statsrättsliga definitionen. Det finns flera exempel på pålagor som rättsligt är att betrakta som skatter men som ändå benämns avgifter. Till exempel är den kommunala fastighetsavgiften, trots namnet, statsrättsligt en skatt. Regeringen instämmer dock i det som bl.a. *Ekonomistyrningsverket* och *Näringslivets Skattedelegation* framför om att skatter och avgifter bör benämnas på ett korrekt sätt. Det är en naturlig utgångspunkt att det som betraktas som en skatt också benämns som en sådan. Att använda olika

begrepp för samma sak, liksom att lägga olika innebörder i samma begrepp, riskerar att minska begriplighet och jämförbarhet (se övervägandena i SOU 2007:96 s. 128 f.). Lagrådet har vidare påpekat att det är angeläget att en pålaga som de facto utgör en skatt också benämns skatt, inte minst för att tydliggöra att någon delegation av riksdagens normgivningsmakt enligt regeringsformen inte är möjlig (se prop. 2007/08:27 s. 238).

Samtidigt konstaterar regeringen att den public service-avgift som föreslås i hög grad skiljer sig från andra skatter och därför inte heller är direkt jämförbara med sådana. Medlen som tas in föreslås gå till en specificerad och avgränsad verksamhet och endast användas till denna. På samma sätt som i dag kommer den föreslagna modellen också att fungera som ett slutet finansieringssystem (se avsnitt 6.4), där avgiftsmedlen hålls åtskilda från övriga medel på statens budget. Enligt regeringens uppfattning är det viktigt för allmänhetens förtroende att avgiften, även om den statsrättsligt betraktas som en skatt, på ett tydligt sätt särskiljs från andra skatter. Som redogjorts för ovan saknar benämningen i viss mån också praktisk betydelse, eftersom avgiften på samma sätt som nuvarande avgift enligt förslaget i sin helhet ska beslutas av riksdagen genom lag. Sammantaget delar regeringen därför kommitténs bedömning att avgiften bör benämnas public service-avgift, trots att den statsrättsligt är en skatt. *Lagrådet* har godtagit att pålagan benämns avgift.

5.2.2 Vad avgiften ska användas till

Regeringens förslag: Public service-avgiften ska finansiera radio- och tv-verksamhet i allmänhetens tjänst och verksamhet som är direkt anknuten till den under förutsättning att sändningstillstånd enligt radio- och tv-lagen meddelats den som bedriver sändningsverksamheten och att tillståndet innehåller ett förbud mot att sända reklam.

Den parlamentariska public service-kommitténs förslag överensstämmer i sak med regeringens. Kommittén föreslår dock att begreppet public service ska användas i stället för radio och tv-verksamhet i allmänhetens tjänst i lagtexten. Kommitténs lagförslag har också till viss del en annan lagteknisk utformning.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna invänder mot förslaget. *Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet* påpekar att det av lagförslaget möjligen motsatsvis går att dra slutsatsen att andra intäkter än public service-avgiften inte är tillåtna för verksamheten. Lagtexten borde tydligare beskriva tillåten finansiering och vilken verksamhet som kan bedrivas med denna.

Skälen för regeringens förslag: Enligt nuvarande avgiftslag ska radio och tv-verksamhet i allmänhetens tjänst och verksamhet som är direkt anknuten till den finansieras med en radio- och tv-avgift (1 §). Det gäller under förutsättning att (1) sändningstillstånd enligt radio- och tv-lagen (2010:696) meddelats den som bedriver verksamheten och (2) sändningstillståndet innehåller ett förbud mot att sända reklam.

Även den nya avgift som föreslås bör finansiera den verksamhet som programföretagen bedriver. Avgiften bör således, på samma sätt som i dag,

Prop. 2017/18:261 användas till att finansiera det public service-uppdrag som programföretagen har i enlighet med sändningstillstånd och anslagsvillkor. Som framgår av förarbetena till nuvarande lag bör avgiften också finansiera verksamhet som direkt anknyter till detta uppdrag. Så kallad sidoverksamhet, t.ex. försäljning av programrättigheter och tekniska tjänster, får dock inte finansieras med avgiftsmedel utan ska även i fortsättningen bära sina egna kostnader (se prop. 2005/2006:112 s. 80–82 och 101). Någon ändring i detta avseende är inte avsedd och förslaget innebär inte några förändringar i uppdraget till programföretagen.

Kommitténs lagförslag är utformat i enlighet med 1 § i nuvarande lag. *Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet* påpekar att lagtexten motsatsvis skulle kunna tolkas som att andra intäkter från t.ex. sponsring och försäljning av egenproducerade program inte är tillåtna. Lagtexten borde enligt universitetet tydligare beskriva både tillåten finansiering och vilken verksamhet som ska bedrivas med denna. Regeringen håller med om att lagförslaget skulle kunna tolkas på det sätt som Lunds universitet påpekar. Av lagen bör tydligt framgå vad public service-avgiften ska finansiera. Syftet med bestämmelsen är däremot inte att reglera vilka andra intäkter som är tillåtna eller inte. Detta bör därför inte heller framgå av lagtexten.

Som regeringen återkommer till i avsnitt 7.1 bör det av lagtexten även uttryckligen framgå att avgiften inte får användas till någon annan verksamhet än public service-verksamhet och verksamhet som är direkt anknuten till den.

6 Finansieringssystemets utformning

6.1 Vem ska betala avgift?

Regeringens förslag: Public service-avgift ska betalas av alla som är obegränsat skattskyldiga, har en beskattningsbar förvärvsinkomst och som vid beskattningsårets ingång har fyllt 18 år. Avgiften ska betalas till och med det år den avgiftsskyldige avlider.

Den parlamentariska public service-kommitténs förslag överensstämmer med regeringens men har delvis en annan lagteknisk utformning.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna yttrar sig inte särskilt över förslaget. *SKPF Pensionärerna* anser att en avgiftsbefrielse för äldre bör övervägas t.ex. för personer fyllda 75 år. *Skatteverket* påpekar att det är oklart om orden ”vid beskattningsårets ingång” i den föreslagna bestämmelsen enbart syftar på 18-årsgränsen eller om de även avser den obegränsade skattskyldigheten. Några remissinstanser, däribland *Konjunkturinstitutet*, anser att det hade varit önskvärt med en analys av förslagets konsekvenser för de som i dag inte betalar någon radio- och tv-avgift, t.ex. pensionärer med låga inkomster som valt bort tv-mottagare.

Skälen för regeringens förslag: Som utvecklas i avsnitt 5 anser regeringen att public service är en kollektiv nytting som har ett

demokratiskt värde för hela samhället. Alla som har möjlighet bör därför vara med och bidra till finansieringen. Samtidigt bör finansieringssystemet vara resurseffektivt och enkelt att administrera. Regeringen anser därför, i likhet med kommittén, att alla vuxna som är obegränsat skattskyldiga och som har en beskattningsbar förvärvsinkomst (inkomst av tjänst eller inkomst av näringsverksamhet) bör betala public service-avgift. Den som saknar beskattningsbar förvärvsinkomst bör inte betala någon avgift. Det handlar om personer som antingen saknar förvärvsinkomster eller som har så låga inkomster att de inte behöver betala skatt på dessa. Regeringen anser dock inte, som *SKPF Pensionärerna* föreslår, att äldre eller någon annan utpekad grupp bör undantas från avgiftsskyldigheten. I stället föreslås att alla med mycket låga förvärvsinkomster endast bör betala en låg avgift (se vidare avsnitt 6.2).

Public service-avgiften bör betalas till och med det år den avgiftsskyldige avlider. Skälet är att avgiften bör hanteras som de flesta övriga skatter och avgifter som fysiska personer betalar. I likhet med de bestämmelser i inkomstskattelagen (1999:1229) och skatteförfarandelagen (2011:1244) som reglerar dödsbon bör därför det som skulle ha gällt för den avlidne under dödsåret tillämpas på dödsboet. Förslaget medför bl.a. att någon avanmälan inte behöver göras för att avgiftsskyldigheten ska upphöra, vilket krävs enligt nuvarande lag (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst (11 §).

Skatteverket påpekar att det är oklart om orden ”vid beskattningsårets ingång” i den föreslagna bestämmelsen enbart syftar på 18-årsgränsen eller om de även avser den obegränsade skattskyldigheten. Regeringen delar Skatteverkets uppfattning att lagtexten är oklar i detta avseende. Att en person fyllt 18 år vid beskattningsårets ingång bör vara en förutsättning för avgiftsskyldighet. Något motsvarande krav på att en person ska vara obegränsat skattskyldig vid beskattningsårets ingång bör dock inte finnas, vilket förtydligats i lagtexten.

Några remissinstanser, bl.a. *Konjunkturinstitutet*, efterfrågar en ytterligare analys av konsekvenserna för de personer som saknar tv-mottagare och som därmed i dag inte betalar radio- och tv-avgift, men som kommer att få betala avgift enligt förslaget. Konjunkturinstitutet lyfter särskilt fram äldre med låga inkomster. Regeringen anser, som framgår ovan, att public service är en kollektiv nytting som har ett demokratiskt värde för hela samhället. Även den som inte direkt tar del av utbudet har således nytta av att public service finns. Många av de som saknar tv-mottagare har sannolikt också möjlighet att ta del av programföretagens utbud på annat sätt genom t.ex. dator eller mobil. Det bör även understrykas att personer som saknar beskattningsbara förvärvsinkomster inte kommer att betala någon avgift enligt förslaget. Avgiften är vidare relaterad till hur stor förvärvsinkomst en person har och det finns ett tak för hur stor avgiften kan bli (se avsnitt 6.2). Förslaget innebär därför att personer med mycket låga förvärvsinkomster kommer att få betala en låg avgift. Att avgiften föreslås vara individuell och inte som dagens radio- och tv-avgift betalas per hushåll, innebär dessutom att avgiften för ensamstående kommer att bli betydligt lägre än dagens radio- och tv-avgift, oavsett hur stora eller små förvärvsinkomster personen har (se avsnitt 6.2). Regeringen vill i denna del även understryka att det finns personer som fram tills nu valt bort tv på grund av kostnaden för radio- och tv-avgiften. Sannolikt kommer de med

Prop. 2017/18:261 det nya systemet i många fall att få en betydligt lägre avgift än dagens radio- och tv-avgift och får då också möjlighet att ta del av public service-utbudet.

6.1.1 Juridiska personer bör inte omfattas av avgiftsskyldighet

Regeringens bedömning: Juridiska personer bör inte omfattas av avgiftsskyldighet.

Den parlamentariska public service-kommitténs bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna yttrar sig inte särskilt över bedömningen. *Sveriges Utbildningsradio AB, Svenskt Näringsliv, Näringslivets Skattedelegation, It- och Telekomföretagen* delar kommitténs bedömning. *Sveriges Television AB*, som i och för sig inte invänder mot bedömningen, anser att det går att argumentera för att företag ska betala eftersom även de drar nytta av att det finns public service-verksamhet. *Sveriges Radio AB* anser att juridiska personer bör betala avgift eftersom även de utnyttjar tjänsterna och det ur legitimitetssynpunkt är väsentligt att så många som möjligt delar på finansieringen av public service.

Skälen för regeringens bedömning: Avgiftsintäkterna från juridiska personer har med nuvarande avgiftssystem varit förhållandevis små. Under 2016 uppgick intäkterna från företag, organisationer och myndigheter endast till drygt en procent av de totala intäkterna. När kopplingen till tv-mottagare tas bort är det inte längre självklart att juridiska personer ska betala avgift. Regeringen delar visserligen *Sveriges Radios* uppfattning att det är väsentligt att så många som möjligt är med och bidrar till finansieringen av public service. Med den avgift som föreslås beräknas också ungefär 90 procent av den vuxna befolkningen omfattas av avgiftsskyldighet (se avsnitt 6.2). Många av de som enligt förslaget kommer att få betala avgift är företrädare för juridiska personer, t.ex. småföretagare. Regeringen anser inte att dessa personer ska behöva betala dubbla avgifter. Som kommittén lyfter fram skulle en avgiftsskyldighet för juridiska personer dessutom kräva ett mer komplicerat regelverk och medföra ökade administrativa kostnader. Även det talar för att det inte är motiverat att låta juridiska personer omfattas av avgiftsskyldigheten.

6.2 Storleken på avgiften

Regeringens förslag: Avgiften ska betalas med 1 procent av den beskattningsbara förvärvsinkomsten, upp till en inkomst som motsvarar 2,092 inkomstbasbelopp för beskattningsåret.

Den parlamentariska public service-kommitténs förslag överensstämmer i sak med regeringens. I kommitténs förslag är dock antalet inkomstbasbelopp något högre.

Remissinstanserna: Endast ett fåtal remissinstanser kommenterar förslaget. *Konjunkturinstitutet* framför att valet av inkomstbasbeloppet som bas för framskrivning kan vara mindre lämpligt utan ytterligare justeringar, eftersom det kan innebära att den framtida produktionen inom public service kan bli högre eller lägre än vad som är avsikten. *Statskontoret*, som tillstyrker förslaget i stort, anser att den framtida befolkningsökningen innebär att uppräknings till programföretagen är för generös. *Sveriges Radio AB* anser att det hade varit värdefullt om kommittén fört ett resonemang om systemets legitimitet när hushåll med fler än två vuxna i vissa fall får betala en betydligt högre avgift än i dag, medan andra inte betalar någonting alls.

Skälen för regeringens förslag

Beräkningen av avgiftens storlek

Beskattningsbar förvärvsinkomst används i hög utsträckning för att beräkna skatter och avgifter på individnivå och bör även användas som underlag för att bestämma public service-avgiftens storlek. Att använda den beskattningsbara förvärvsinkomsten som underlag gör att avgiften blir enkel att beräkna, administrera och ta ut från de avgiftsskyldiga. Kapitalinkomster bör däremot inte ingå vid beräkning av avgiften. Sådana inkomster deklarerar i efterhand och skatt på inkomsterna tas inte ut löpande. De flesta som har kapitalinkomster har dessutom ofta även en beskattningsbar förvärvsinkomst och kommer därför i hög utsträckning enligt förslaget redan att betala en avgift.

Utgångspunkten för beräkningen av avgiftens storlek är att de avgiftsmedel som tas in ska täcka kostnaderna för public service-verksamheten. Beräkningen av hur stor avgiften bör vara utgår från tilldelningen av medel till programföretagen under pågående tillståndsperiod (2014–2019). Under denna period har riksdagen beslutat att tilldelningen till programföretagen ska höjas med 2 procent per år (se prop. 2012/13:164, bet. 2013/14:KrU3 och rskr. 2013/14:60). Den totala tilldelningen till programföretagen beräknas uppgå till cirka 8,4 miljarder kronor för år 2019. Även under tidigare tillståndsperioder har riksdagen beslutat om en årlig uppräknings tilldelningen med två procent. Det är troligt att en liknande uppräknings kommer att ske även kommande tillståndsperioder.

I likhet med kommittén anser regeringen att det bör finnas ett tak för den beskattningsbara förvärvsinkomst som ska ligga till grund för beräkningen av avgiftens storlek. För att skapa ett långsiktigt stabilt system är det lämpligt att, i stället för att ange ett fast högsta belopp i lagen, koppla beräkningen av taket för avgiften till socialförsäkringsbalkens inkomstbasbelopp. Genom att beloppstaket kopplas till inkomstbasbeloppet skapas i normalfallet en automatisk uppräknings av avgiften. Inkomstbasbeloppet följer inkomstutvecklingen, vilket stämmer bra överens med hur tilldelningen av medel till programföretagen sett ut och den kostnadsbild som finns hos företagen, eftersom kostnaderna för deras verksamhet till stor del utgörs av löner. Kopplingen till inkomstbasbeloppet bedöms även vara hållbar över tid eftersom det har haft en stabilare uppräknings under den senaste tioårsperioden än vad t.ex. prisbasbeloppet har haft.

Beräkningen av underlaget för avgiften i förslaget baseras på det senast beslutade inkomstbasbeloppet, dvs. från 2018. Denna beräkning visar att taket för avgift för 2019 enligt förslaget förväntats bli drygt 1 300 kronor. Som regeringen återkommer till kan taket för avgiften och därigenom storleken på densamma behöva justeras beroende på hur mycket medel riksdagen i framtiden beslutar att programföretagen ska tilldelas. Även befolkningsutvecklingen och förändringar i inkomstbasbeloppet kan förändra behov av att justera beloppstaket och därmed avgiftens storlek.

Konjunkturinstitutet påpekar att valet av inkomstbasbeloppet som grund för avgiftsuttaget kan leda till att den framtida produktionen inom public service kan bli högre eller lägre än vad som är avsikten. *Statskontoret* anser inte att oberoendet för public service behöver garanteras med en automatisk och från riksdagen i stort sett helt frikopplad uppräknings av skattemedel. I denna del vill regeringen dock framhålla att förslaget inte innebär en direktfinansiering av public service. Programföretagen föreslås således inte automatiskt få del av avgiftsmedlen som kommer in i systemet. I stället föreslås att avgiftsmedlen, på samma sätt som i dag, förs över till ett konto i Riksgäldskontoret. Från kontot kommer överföringar till programföretagen ske i enlighet med riksdagens beslut om tilldelning av medel. Hur stor tilldelningen till programföretagen blir är således även i fortsättningen beroende av vad riksdagen beslutar (se avsnitt 7.2). Om det skulle komma in mer avgiftsmedel än som behövs för public service- verksamheten bör antalet inkomstbasbelopp som utgör taket för full avgift justeras ner för att behållningen på kontot ska vara i balans.

I tabell 1 redovisas beräkningen av den föreslagna public service-avgiften utifrån behovet av medel för 2019 baserat på inkomstsuppgifter för 2016 och inkomstbasbeloppet för 2018.

Full avgift/person (kronor/år)	1 % av 2,092 ibb = 1 307
Inkomstgräns för full avgift, beskattningsbar förvärvsinkomst	130 700

Antal individer i olika avgiftskategorier, 18 år och äldre

Full avgift	5 386 657
Reducerad avgift	1 903 082
<i>Totalt antal betalande</i>	7 289 739
Ingen avgift	759 995
<i>Totalt antal individer</i>	8 049 734
Andel fullbetalande	67 %
Andel reducerad avgift	24 %
Andel ingen avgift	9 %

Avgiftsintäkter

Full avgift	7 040 360 699
Reducerad avgift	1 361 760 729
<i>Totala intäkter</i>	8 402 121 428
Andel intäkter från fullbetalande	84 %

Ibb är en förkortning av inkomstbasbelopp.

Inkomstuppgifterna är hämtade från Skatteverket.

Beskattningsbar förvärvsinkomst är alltid ett helt hundratal kronor (se 1 kap. 5 § inkomstskattelagen [1999:1229])

Kostnaden för en enskild

Eftersom avgiften föreslås vara individuell och relaterad till den beskattningsbara förvärvsinkomsten kommer avgiftsnivån till skillnad från i dag att variera beroende på inkomst. Taket för att betala full avgift föreslås, som framgår ovan, kopplas till inkomstbasbelopp. Eftersom inkomstbasbeloppet för 2019 ännu inte har beslutats, är det inte möjligt att beräkna exakt hur mycket en person högst kommer att behöva betala i avgift under 2019. Beräkningen av avgiftens storlek görs utifrån inkomstbasbeloppet för 2018 och uppskattningen av hur många som kommer att få betala avgift bygger på senast kända inkomstförhållanden (Skatteverkets uppgifter för 2016).

Enligt beräkningen kommer taket för full avgift att vara drygt 1 300 kronor. Ungefär 65 procent av alla vuxna (över 18 år) beräknas få betala så mycket. Dessa personer beräknas också stå för drygt 80 procent av finansieringssystemets intäkter. Ungefär 25 procent beräknas få betala en lägre avgift än taket för avgiften och cirka 10 procent beräknas inte behöva betala någon avgift alls.

Beloppstaket för full avgift bedöms för 2019 vara en beskattningsbar förvärvsinkomst om cirka 131 000 kronor. Det motsvarar en förvärvsinkomst om cirka 163 000 kronor per år, eller cirka 13 600 kronor i

Prop. 2017/18:261 månaden. I dag har personer som har fyllt 65 år vid beskattningsårets ingång ett förhöjt grundavdrag. Det innebär att de kommer att kunna ha en högre förvärvsinkomst innan de behöver betala full avgift.

Förslaget innebär att ett hushåll med två vuxna med beskattningsbar förvärvsinkomst som mest kommer att få betala drygt 2 600 kronor per år. Hushåll där endast en vuxen har en beskattningsbar förvärvsinkomst, som t.ex. ensamhushåll eller ensamstående med barn, kommer som mest att få betala drygt 1 300 kronor per år. Det ska ställas i relation till den nuvarande radio- och tv-avgiften som sedan den 1 januari 2018 är 2 400 kronor per år och som enligt prognoserna sannolikt skulle behöva höjas ytterligare för 2019.

Sveriges Radio framför att den föreslagna modellen där nästan var tionde person inte kommer att behöva betala avgift, samtidigt som hushåll med fler än två vuxna kommer att behöva betala mycket mer än i dag kan komma att få betydande negativa konsekvenser för legitimiteten. Regeringen konstaterar att hushåll med tre eller fler vuxna med en beskattningsbar förvärvsinkomst först och främst består av sammanboende med kvarboende unga vuxna i åldrarna 20–29 år. Denna grupp utgör tre procent av landets hushåll och dessa hushåll har en disponibel inkomst som är 90 procent större än genomsnittshushållet (statistiken är hämtad från SCB och avser uppgifter för 2017 när det gäller andel hushåll och för 2016 när det gäller disponibel inkomst för hushållen). Därutöver finns naturligtvis även andra hushållstyper med tre eller fler vuxna. I de fall flera av de vuxna i hushållet har en beskattningsbar förvärvsinkomst som överstiger beloppstaket för att betala full avgift kommer hushållet, såsom *Sveriges Radio* framför, att få en betydligt högre avgift än dagens radio- och tv-avgift. Det handlar dock om en relativt begränsad grupp av hushåll som i de flesta fall har en betydligt högre disponibel inkomst än genomsnittet. De risker detta eventuellt kan innebära för systemets legitimitet bedömer regeringen därmed vara begränsade. När det gäller personer som saknar beskattningsbara förvärvsinkomster och som därför inte kommer att betala någon avgift enligt förslaget bör framhållas att dagens radio- och tv-avgift är inräknad i kostnaderna för bl.a. försörjningsstöd. Det innebär att det allmänna med nuvarande system ersätter kostnader för radio- och tv-avgiften för den som saknar inkomst eller har så låga inkomster att personen har rätt till försörjningsstöd.

Justeringar av avgiftens storlek

Var gränsen för full avgift bör gå under kommande tillståndsp perioder kommer att behöva anpassas efter hur mycket medel programföretagen tilldelas under perioden. Efter införandet av det nya systemet kommer avgiftsintäkterna med största sannolikhet att öka automatiskt, dels till följd av årliga höjningar av inkomstbasbeloppet, dels eftersom antalet personer med beskattningsbar förvärvsinkomst ökar. Under perioden 2006–2015 har antalet personer med en beskattningsbar förvärvsinkomst och som är minst 18 år ökat med i snitt cirka 0,9 procent per år. Det kan dock inte uteslutas att framtida avgiftsintäkter i något skede även minskar, t.ex. till följd av en kraftig lågkonjunktur och en sänkning av inkomstbasbeloppet. Eftersom avgiftsintäkterna i så hög grad som möjligt bör följa tilldelningen av medel till programföretagen bör avgiften justeras om det blir stora

skillnader mellan hur mycket medel som kommer in i systemet och tilldelningen till programföretagen. Inkomstutvecklingen på kontot kommer därför att behöva analyseras noggrant för att kontot ska vara i balans på både kort och lång sikt (se avsnitt 6.4). Baserat på hur befolkningsutvecklingen och inkomstbasbeloppets utveckling sett ut över tid är det sannolikt att det på sikt kommer att komma in för mycket avgiftsmedel i systemet, vilket innebär att avgiften bör kunna sänkas.

En översyn av avgiftens storlek kommer sannolikt behöva ske redan inför nästa tillståndperiod som inleds 2020. En sådan översyn behövs dels eftersom nya beslut om tilldelning till programföretagen ska fattas inför den nya tillståndperioden, dels eftersom RIKAB som finansieras med avgiftsmedel då föreslås vara helt avvecklat (se avsnitt 8). Avvecklingen av RIKAB kommer att innebära minskade kostnader för programföretagen. I förslaget utgår dessutom beräkningen av storleken på public service-avgiften från inkomstbasbeloppet för 2018. Inkomstbasbeloppet, och därmed även taket för full avgift, kommer troligen att bli något högre för 2019, vilket i så fall innebär att det kommer att komma in något mer avgiftsmedel än som krävs för att täcka tilldelningen av medel. Eftersom inkomstbasbeloppet för 2019 ännu inte har beslutats och det inte heller går att veta exakt hur många personer som kommer att ha en beskattningsbar förvärvsinkomst under året är det inte möjligt att bedöma exakt hur mycket avgiftsmedel som kommer att komma in i systemet det första året. Även av det skälet kommer avgiftens storlek sannolikt behöva ses över inför 2020.

6.3 Skatteverket tar in avgiften

Regeringens bedömning: Skatteverket bör ansvara för uppbörden av public service-avgiften.

Regeringens förslag: Skatteförändelagen ska gälla för public service-avgiften. Avgiften ska ingå i de allmänna skattetabellerna och i de skatter och avgifter som inkomstdeklarationen ska lämnas för. Skatteverket ska bestämma storleken på avgiften i beslut om slutlig skatt. Betalningssäkring får inte användas för avgiften.

Den parlamentariska public service-kommitténs förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna yttrar sig inte särskilt över förslaget. *Kronofogdemyndigheten* bedömer att begränsningsreglerna för vem som ska betala avgiften tillsammans med det effektiviserade och förenklade uppbördssystemet kommer att leda till en minskad skuldsättning och ha positiva effekter för många överskuldssatta gäldenärer. Även *Konsumentverket* bedömer att förslaget kommer att leda till en minskad skuldsättning. *Sveriges Television AB* anser att det bästa hade varit att fortsatt ha RIKAB som fristående insamlare av avgiften. *Sveriges Radio AB* anser att verksamheten som bedrivs av RIKAB är en viktig faktor för att säkerställa programföretagens oberoende. *Sveriges Utbildningsradio AB* betonar betydelsen av den direkta kopplingen mellan public service-verksamheten och RIKAB och att deras verksamhet har fungerat som en buffert mellan programföretagen och staten. *RIKAB*

Prop. 2017/18:261 framhåller att bolaget oavsett vilken finansieringsmodell som väljs kan ta sig an och administrera en sådan. *Skatteverket* påpekar att det saknas ett resonemang kring om public service-avgiften kommer att vara en skatt som omfattas av de skatteavtal Sverige har med andra stater.

Skälen för regeringens bedömning och förslag

Varför bör Skatteverket ta in avgiften?

Eftersom Skatteverket ansvarar för de uppgifter som kommer att ligga till grund för fastställandet av underlaget för public service-avgiften är det en naturlig och kostnadseffektiv lösning att myndigheten också ansvarar för uppbörden av avgiften. Enligt 1 § förordningen (2017:154) med instruktion för Skatteverket ska myndigheten vidare fastställa och ta ut skatter, socialavgifter och andra avgifter så att en riktig uppbörd kan säkerställas.

Sveriges Radio, Sveriges Television, Utbildningsradion och *RIKAB* betonar på olika sätt RIKAB:s betydelse för oberoendet och ser bl.a. utifrån det ett värde i att RIKAB finns kvar. Regeringen delar uppfattningen att RIKAB, inom ramen för nuvarande system, har bidragit till att värna oberoendet för public service. Men enligt regeringens uppfattning är det inte vem som tar in avgiften som är den avgörande faktorn för programföretagens oberoende. Det har avsevärt större betydelse att de avgiftsmedel som tas in hanteras i ett slutet finansieringssystem och enbart används till public service. Om någon annan än Skatteverket skulle ansvara för att ta in den föreslagna public service-avgiften skulle systemet också på flera sätt bli mindre resurseffektivt. Kostnaden för administrationen av avgiften enligt förslaget uppskattas till cirka fyra miljoner kronor per år från och med 2023 (se avsnitt 11.4). Det bör jämföras med dagens kostnad för RIKAB som är cirka 166 miljoner kronor per år. En annan lösning än den föreslagna skulle också bli komplicerad, eftersom underlaget för avgiften löpande skulle behöva hämtas hos Skatteverket. Avgiften skulle inte heller kunna arbetas in i skattetabeller utan behöva faktureras på ett liknande sätt som i dag. Om avgiften fakturerades skulle de fördelar med minskad skuldsättning hos ekonomiskt svaga individer som bl.a. *Kronofogdemyndigheten* och *Konsumentverket* lyfter fram sannolikt till stora delar utebli.

Förfarandet när avgiften tas in

Som kommittén föreslår bör public service-avgiften systematiskt hanteras som de flesta övriga skatter och avgifter som fysiska personer betalar. Skatteförfarandelagen (2011:1244) bör därför gälla för avgiften. Avgiften bör också arbetas in i skattekontosystemet. Syftet med skattekontosystemet är att tillhandahålla ett enkelt uppbördsförfarande med enhetliga regler för de skatter och avgifter som ingår, både för Skatteverket och för de skatte- och avgiftsskyldiga.

Avgiften bör vidare arbetas in i skattetablerna för löntagare och ligga till grund för debiterad preliminär skatt för egenföretagare. Det innebär att public service-avgiften för de allra flesta inte kommer att ge upphov till s.k. kvarskatt. För den som har en arbetsgivare som gör skatteavdrag innebär förslaget att avgiften betalas via skatteavdraget. För den som är egenföretagare betalas avgiften genom den debiterade preliminärskatten.

Public service-avgiften bör specificeras på den preliminära skatteuträkningen som bifogas till inkomstdeklarationen, på samma sätt som görs med t.ex. begravningsavgiften. På så sätt tydliggörs att public service-avgiften går till just public service och den direkta kopplingen mellan avgiftsbetalarna och programföretagen upprätthålls. Därtill bör inkomstdeklaration lämnas till ledning för bestämmande av underlaget för avgiften. Skatteverket bör också i beslut om slutlig skatt bestämma storleken på avgiften.

Dagens radio- och tv-avgift enligt lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst kan inte betalningssäkras. Även om public service-avgiften enligt förslaget omfattas av skatteförfarandelagen i övrigt är någon utvidgning av de skatter och avgifter som omfattas av bestämmelserna om betalningssäkring inte avsedd. Avgiften bör därför, i likhet med begravningsavgiften och avgift till registrerat trossamfund, undantas från bestämmelserna om betalningssäkring i skatteförfarandelagen.

Att avgiften föreslås tas in via preliminärskattesystemet innebär att den inte kommer att behöva faktureras i efterhand. Detta gör också att det blir svårare att välja om avgiften ska betalas eller inte. De senaste tio åren har RIKAB överlämnat runt 300 000 skuldposter per år för obetalda radio- och tv-avgifter till Kronofogdemyndigheten för indrivning. I slutet av 2017 fanns det drygt 90 000 gäldenärer med obetalda radio- och tv-avgifter registrerade hos myndigheten. *Kronofogdemyndigheten* bedömer att utformningen av avgiftssystemet på sikt kommer att leda till minskad skuldsättning, inte minst hos ekonomiskt svaga individer och redan överskuldssatta individer. Enligt myndigheten kommer det effektiviserade och förenklade uppbördssystemet också innebära att färre personer kommer ha möjlighet att undvika att betala public service-avgift jämfört med radio- och tv-avgiften. Även *Konsumentverket* lyfter fram att förslaget kommer att leda till en minskad skuldsättning. Regeringen delar Kronofogdemyndighetens och Konsumentverkets bedömning av de positiva effekterna med förslaget i detta avseende. I sammanhanget kan också påpekas att det bortfall av intäkter som obetalda radio- och tv-avgifter medför i dagens system i princip kommer att försvinna om Skatteverket övertar ansvaret för verksamheten. Den befarade uppbördsförlusten för skatter och avgifter som fastställs av Skatteverket uppskattas enligt Skatteverkets statistik till 0,29 procent under 2017 (Skatteverkets årsredovisning för 2017 s. 100).

Sättet de allmänna skattetabellerna är utformade på kan leda till en viss differens mellan skatteavdrag och slutlig skatt för minderåriga med beskattningsbar förvärvsinkomst. Om skatteavdraget blir för högt korrigeras det dock vid beslut om slutlig skatt, varför ingen felaktigt riskerar att behöva betala avgift. Även möjligheten att ansöka om jämkning av skatteavdrag hos Skatteverket förhindrar ett för högt skatteavdrag hos enskilda personer (jfr. prop. 2017/18:1 s. 243).

Skatteverket för ett resonemang om att public service-avgiften inte är en sådan skatt som är av samma eller i huvudsak likartat slag som den statliga inkomstskatten, bl.a. eftersom public service-avgiften är en skatt som tas ut för att täcka en specifik verksamhet och inte ingår i statsbudgeten utan hålls åtskild från övriga skatter. Enligt Skatteverket bör public service-avgiften därför inte ses som en skatt som omfattas av artikel 2 (eller

Prop. 2017/18:261 motsvarande) i de skatteavtal Sverige har ingått med andra stater. Regeringen delar Skatteverkets bedömning och anser således att public service-avgiften inte bör omfattas av de svenska skatteavtalen.

6.4 Överföring och förvaltning av avgiftsmedel

Regeringens förslag: De avgiftsmedel som Skatteverket tar in ska föras över till ett räntebärande konto i Riksgäldskontoret (public service-kontot). Kammarkollegiet ska förvalta medlen på public service-kontot. En bestämmelse i lagen ska upplysa om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela ytterligare föreskrifter om överföring och förvaltning av avgiftsmedlen.

Den parlamentariska public service-kommitténs förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Enligt kommitténs förslag ska Skatteverkets överföringar av preliminära medel till public service-kontot och Kammarkollegiets närmare uppgifter när det gäller förvaltningen av avgiftsmedlen på kontot regleras i lag.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna som yttrar sig, däribland *Sveriges Radio AB*, *Sveriges Television AB* och *Sveriges Utbildningsradio AB*, delar kommitténs uppfattning att avgiftsmedlen ska föras över till ett konto i Riksgäldskontoret (specialdestineras) och därifrån betalas ut till programföretagen. Enligt Sveriges Television är det av största vikt att insamlade medel specialdestineras till public service och inte blir en del av de årliga budgetförhandlingarna. Sveriges Radio och Utbildningsradion lämnar liknande synpunkter. *Ekonomistyrningsverket*, som avstyrker förslaget, anser inte att medlen ska specialdestineras utan förordar i stället en icke öronmärkt skattefinansiering. *Riksgäldskontoret* anser att den föreslagna konstruktionen kan bidra till ökad effektivisering av statens samlade kassaflöden, även om beloppen i sammanhanget är relativt små.

Skälen för regeringens förslag

Ett slutet finansieringssystem

En central del i att värna oberoendet för public service och självständighet är att de avgiftsmedel som samlas in endast används till public service-verksamhet. Avgiftsmedlen bör därför, på samma sätt som i dag, specialdestineras till ett konto i Riksgäldskontoret och därifrån betalas ut till programföretagen. Som regeringen utvecklat i avsnitt 5.2 och till skillnad från vad *Ekonomistyrningsverket* anser bör tilldelning av medel således inte ske via anslag i statens budget (anslagsfinansiering). Som konstateras av kommittén och av flera tidigare utredningar skulle en hantering av tilldelningen genom anslag över statsbudgeten leda till en närmare koppling till statsmakterna (se t.ex. Nya villkor för public service [SOU 2012:59] s. 212 f.).

Att avgiftsmedlen enbart föreslås användas för public service-verksamhet innebär att insamlade medel även i fortsättningen bör hanteras åtskilda från övriga medel på statens budget. Det innebär också att medlen

till public service inte blir en del av de årliga budgetförhandlingarna om olika politiska prioriteringar och att tilldelningen av medel fortsatt kommer att ligga utanför utgiftstaket. Det föreslagna systemet kommer således att fungera som ett slutet finansieringssystem på samma sätt som det nuvarande.

Redovisning mot inkomstitel

Regeringen instämmer i kommitténs bedömning att det finns utrymme i regeringsformen och budgetlagen för att public service-avgiften specialdestineras på det sätt som föreslås. Som kommittén redogör för bör avgifts-inkomsterna för public service i likhet med andra specialdestinerade avgifter redovisas mot inkomstitel och avräknas på budgetens inkomstsida, med en positiv respektive negativ inkomstitel. Detta innebär en tydlig bruttoredovisning på budgetens inkomstsida. I och med att dagens avgiftsinkomster inte redovisas mot inkomstitel innebär förslaget en förbättring ur transparensynpunkt gentemot riksdag och allmänheten.

Public service-kontot

Bestämmelser om Skatteverkets överföringar av avgiftsmedel till public service-kontot och Kammarkollegiets förvaltning av avgiftsmedlen på kontot behöver enligt regeringsformen inte meddelas av riksdagen genom lag. I stället faller de inom ramen för regeringens primära normgivningskompetens enligt 8 kap. 7 § första stycket 2 regeringsformen (den s.k. restkompetensen). För att finansieringssystemet ska bli överblickbart och tydligt bör det ändå av den nya finansieringslagen framgå att de avgiftsmedel som Skatteverket får in ska föras över till ett konto i Riksgäldskontoret. En liknande bestämmelse finns i nuvarande lag (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst. Där framgår att de avgiftsbelopp som Radiotjänst i Kiruna AB tar emot minst månadsvis ska föras över till Riksgäldskontoret och att medlen omedelbart ska placeras på räntebärande räkning där (29 §). Av den nya lagen bör det också framgå att Kammarkollegiet ska förvalta medlen på public service-kontot.

Kommitténs lagförslag innehåller bestämmelser som reglerar hur Skatteverkets överföringar av avgiftsmedel mer praktiskt ska hanteras. Det handlar bland annat om hur Skatteverket ska beräkna och föra över preliminära avgiftsmedel till kontot samt hur avräkning ska ske. Enligt förslaget ska Skatteverket varje månad föra över preliminära avgiftsmedel till public service-kontot och överföringarna ska i efterhand stämmas av mot de avgiftsmedel som Skatteverket faktiskt får in. Att preliminära avgiftsmedel överförs till kontot innebär att det kommer finnas medel på kontot kort tid efter att det nya finansieringssystemet införs. Det är nödvändigt för att utbetalningar ska kunna göras till programföretagen i enlighet med vad riksdagen beslutat. Eftersom det är fråga om förhållandevis detaljerade och tekniska föreskrifter som enbart rör Skatteverkets praktiska hantering är det dock enligt regeringens uppfattning lämpligare att dessa bestämmelser meddelas av regeringen i förordning. Det bör dock framhållas att regeringen i sak delar kommitténs uppfattning om hur överföringarna bör hanteras praktiskt.

Av samma skäl bör även detaljerade bestämmelser som rör Kammarkollegiets förvaltning av medlen på public service-kontot regleras i förordning. Det omfattar bl.a. bestämmelser om hur utbetalningar till programföretagen ska hanteras. Bestämmelser om hur utbetalningar ska göras från dagens rundradiokonto i Riksgäldskontoret är inte heller i dag lagreglerade. Även bestämmelserna om en årlig förvaltningsberättelse och om de bedömningar Kammarkollegiet ska göra av kontots inkomstutveckling på lång och kort sikt bör enligt regeringen meddelas i förordning.

Förslaget innebär att riksdagen kommer att meddela föreskrifter på ett område som faller inom regeringens restkompetens. Därför krävs en bestämmelse i lagen som upplyser om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela ytterligare föreskrifter på området. En sådan upplysningsbestämmelse föreslås därför föras in i lagen.

Om det finns en risk för att det skulle uppstå ett underskott på public service-kontot kan regeringen, på samma sätt som i dag, föreslå att riksdagen beslutar om att en kredit kopplas till kontot. Det bör övervägas att införa en sådan kredit på kontot vid införandet av det nya systemet i syfte att minska riskerna för eventuella problem i samband med övergången till det nya finansieringssystemet.

Sveriges Television efterlyser en redovisning av hur dagens underskott på rundradiokontot ska hanteras vid övergången till det nya systemet. Om det finns ett underskott på rundradiokontot kommer det att föras över till public service-kontot i samband med att rundradiokontot avslutas. Regeringen bedömer dock att ett underskott på ett par års sikt troligen kommer att täckas av de medel som kommer att komma in från obetalda radio- och tv-avgifter enligt nuvarande avgiftssystem. Enligt uppgift från Kronofogdemyndigheten har myndigheten de senaste åren drivit in cirka 157–158 miljoner kronor per år i obetalda radio- och tv-avgifter. Preskriptionstiden för avgifterna är fem år enligt lagen (1982:188) om preskription av skattefordringar m.m. (jfr rättsfallet NJA 2002 s. 668). Kronofogdemyndigheten kommer därför till och med 2023 att driva in fordringar för obetalda avgifter. Som redovisats ovan förväntas även avgiftsintäkterna från public service-avgiften bli något högre det första året än vad som krävs för att täcka programföretagens medelstilldelning. Även detta skapar förutsättningar för att hantera ett eventuellt underskott från rundradiokontot.

7 Ett stärkt oberoende

7.1 Avgiften ska enbart användas till public service

Regeringens förslag: Public service-avgiften får inte finansiera annan verksamhet än radio- och tv-verksamhet i allmänhetens tjänst och verksamhet som är direkt anknuten till den.

Den parlamentariska public service-kommitténs förslag överensstämmer med regeringens. I kommitténs lagförslag saknas dock ett

förtydligande om att avgiften inte får finansiera annan verksamhet än radio- och tv-verksamhet i allmänhetens tjänst och verksamhet som är direkt anknuten till den.

Remissinstanserna: En stor majoritet av remissinstanserna som yttrar sig i denna del, däribland *Myndigheten för press, radio och tv*, *Sveriges Radio AB*, *Sveriges Television AB*, *Sveriges Utbildningsradio AB* och *Svenska Journalistförbundet*, tillstyrker förslaget. Enligt Myndigheten för press, radio och tv är förslaget en viktig del för den föreslagna finansieringslösningens legitimitet och acceptans hos allmänheten. Ett förtydligande i lagen markerar public service-företagens oberoende – även i förhållande till myndigheten och granskningsnämnden – vilket välkomnas. Sveriges Television anser att förslaget stärker oberoendet och gör det tydligt för avgiftsbetalarna vad pengarna faktiskt går till. Utbildningsradion håller med om att en mer renodlad finansiering kan öka allmänhetens förtroende.

Skälen för regeringens förslag: Hur public service finansieras är centralt för att garantera verksamhetens oberoende och det nya systemet för finansiering har utformats med hänsyn till det. Den kanske viktigaste faktorn för att garantera oberoendet är att finansieringssystemet är ett slutet system, avskilt från statens övriga budget, där de avgiftsmedel som kommer in enbart används för public service. I avsnitt 5.2.2 föreslås att public service-avgiften ska finansiera radio- och tv-verksamhet i allmänhetens tjänst och verksamhet som är direkt anknuten till den. Det finns även skäl att i lagen förtydliga att avgiften inte får användas till annat än just denna verksamhet. Som bl.a. *Myndigheten för press, radio och tv* lyfter fram är förslaget en viktig del för finansieringssystemets legitimitet och acceptans hos allmänheten.

Nuvarande radio- och tv-avgift används förutom till public service-verksamhet även till att finansiera verksamhet som bedrivs av Myndigheten för press, radio och tv. Att avgiftsmedel används till verksamhet inom myndigheten hör samman med att granskningsnämnden för radio och tv sedan 2010 är inordnad som ett särskilt beslutsorgan i myndigheten. Före 2010, när granskningsnämnden var en egen myndighet, finansierades nämndens verksamhet både genom avgiftsmedel och anslag (se prop. 1995/96:161 s. 22 och bet. 1995/96:KrU12). Sedan nämnden inordnades i Myndigheten för press, radio och tv går de avgiftsmedel som tidigare gick till nämndens verksamhet i stället till myndigheten. Som Myndigheten för press, radio och tv framhåller är den historiska kopplingen mellan granskningsnämnden och programföretagen dock inte lika tydlig som tidigare. Granskningsnämndens tillsynsansvar är t.ex. inte begränsat till sändningar från programföretagen och de pengar som överförs till myndigheten öronmärks inte heller för nämndens granskning av denna verksamhet. Sammantaget delar regeringen därför kommitténs bedömning att verksamhet inom Myndigheten för press, radio och tv inte kan anses ha en så direkt anknytning till public service-verksamheten att den bör kunna finansieras med public service-avgifter. Förslaget innebär också att de kostnader som Skatteverket och Kammarkollegiet kommer ha för uppbörden av avgiften och förvaltningen av avgiftsmedlen inte kan finansieras med avgifter.

Som framgår av avsnitt 8 bedömer regeringen att Radiotjänst i Kiruna AB (RIKAB) bör finnas kvar under 2019 för att bl.a. bedriva delar av den

Prop. 2017/18:261 verksamhet som följer av nuvarande avgiftslag. Kostnaden för RIKAB:s verksamhet bör under 2019, precis som i dag, kunna finansieras med avgiftsmedel genom att programföretagen avstår medel till bolaget.

7.2 Tilldelning av avgiftsmedel för hela tillståndsperioden

Regeringens förslag: Beslut av riksdagen om tilldelning av avgiftsmedel som fattas inför en tillståndsperiod ska avse hela denna period. Även regeringens beslut om villkoren för att använda avgiftsmedlen ska avse hela perioden. I enlighet med ett beslut om tilldelning för hela tillståndsperioden tilldelar riksdagen årligen avgiftsmedel till programföretagen.

Den parlamentariska public service-kommitténs förslag överensstämmer i sak med regeringens. Kommitténs lagförslag har dock delvis en annan utformning.

Remissinstanserna: Av de remissinstanser som yttrar sig i denna del instämmer samtliga i förslaget eller har inga synpunkter på det. *Sveriges Television AB* ser förslaget som en förutsättning för att stödja den föreslagna finansieringsmodellen. Även *Sveriges Utbildningsradio AB* anser att förslaget är en grundförutsättning för den föreslagna modellen. Enligt *Sveriges Radio AB* är skillnaden mellan dagens system och det som kommittén föreslår otydlig. *Juridiska Fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet* har synpunkter på den föreslagna utformningen av lagförslaget och noterar också att förslaget ger ganska stort utrymme för regeringen att bestämma över verksamheten genom att ställa upp villkor för anslag.

Skälen för regeringens förslag

Tilldelning av avgiftsmedel och villkor för användningen av medlen

I dag fattar riksdagen ett s.k. riktlinjebeslut om tilldelningen av medel till programföretagen inför att sändningstillstånd meddelas. Riktlinjebeslutet avser hela tillståndsperioden. Därefter fattar riksdagen, efter förslag av regeringen i budgetpropositionen, ett årligt beslut om tilldelning för det kommande året. Riksdagens årliga beslut om tilldelning verkställs genom regeringens beslut om anslagsvillkor, som reglerar villkoren för användningen av de tilldelade avgiftsmedlen.

Grundprincipen är att de årliga besluten om tilldelning av medel utgår från det tidigare riktlinjebeslutet och att någon egentlig prövning av tilldelningen inte görs. I praktiken har dock vid flera tillfällen sådana prövningar gjorts. Under de senaste tjugofem åren har riksdagen vid ett tillfälle beslutat om en sänkning av tilldelningen och vid flera tillfällen beslutat om att öka tilldelningen (se delbetänkandet s. 72 f.).

Som kommittén lyfter fram är det i samband med tilldelningen av medel som de största riskerna för oberoendet och därigenom också allmänhetens förtroende för finansieringssystemet kan uppstå. I syfte att stärka programföretagens självständighet och integritet bör riksdagens beslut om tilldelning av avgiftsmedel därför avse hela tillståndsperioden, vilket även

bör framgå av den nya lag som föreslås. Att det inte längre årligen ska göras en prövning av tilldelningen minskar möjligheterna för regering och riksdag att detaljstyra verksamheten av kortsiktiga politiska skäl. Genom förslaget får programföretagen tydliga och stabila finansiella förutsättningar som ger dem bättre möjligheter att inom ramen för sina respektive uppdrag planera sin verksamhet och hantera kostnadsökningar som t.ex. beror på omvärldsförändringar eller som föranleds av investeringar i ny teknik.

Även villkoren för användningen av de tilldelade avgiftsmedlen bör omfatta hela tillståndsperioden och ersätta de årliga beslut om anslagsvillkor som fattas i dag. *Juridiska Fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet* påpekar att det skulle vara lämpligt att begränsa regeringens möjlighet att besluta om anslagsvillkor om syftet är att tydligare markera verksamhetens självständighet. I denna del vill regeringen framhålla att regeringens beslut om anslagsvillkor fattas i enlighet med riksdagens beslut om tilldelning av medel. Anslagsvillkoren följer också de villkor och riktlinjer som riksdagen beslutat ska gälla under tillståndsperioden. Något skäl att ytterligare inskränka regeringens möjligheter att besluta om villkor för användningen av tilldelade medel finns inte.

Kommittén föreslår att den tilldelning som beslutats inför en tillståndsperiod ska fastställas av riksdagen i årliga beslut. *Sveriges Radio* anser att det är oklart vad dessa årliga beslut innebär i praktiken. Att riksdagen årligen ska fatta beslut om att tilldela programföretagen medel i enlighet med ett beslut för hela tillståndsperioden följer av att riksdagens budgetbeslut är ettåriga (jfr 9 kap. 3 § regeringsformen) och att förslaget till statens budget ska vara fullständigt, dvs. omfatta alla inkomster och utgifter (3 kap. 3 § budgetlagen). Sådana årliga beslut kommer dock till skillnad från i dag endast att verkställa den tilldelning som följer av medelsbeslutet inför tillståndsperioden. Det innebär således att det inte längre kommer göras någon årlig prövning av tilldelningen till programföretagen. Som redogjorts för ovan innebär förslaget också att de årliga anslagsvillkoren ersätts med villkor för tilldelningen som gäller för hela tillståndsperioden.

Juridiska Fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet undrar om det vore tydligare att i lagtexten använda formuleringen ”verkställs genom årliga beslut” i stället för ”fastställs i årliga beslut”. Regeringen håller med om att lagtexten bör förtydligas, någon ändring i sak jämfört med kommitténs förslag är dock inte avsedd.

Lagrådet, som inte har några synpunkter på lagförslaget, anser att det enligt regeringsformen inte finns något utrymme för att anse att riksdagens beslut om tilldelning av avgiftsmedel inför en flerårig sändningsperiod är något annat än ett riktlinjebeslut enligt 9 kap. 6 § regeringsformen. Samtidigt konstaterar Lagrådet att utformningen av den föreslagna paragrafen skett med utgångspunkten att riksdagens beslut om tilldelning av avgiftsmedel kommer att stå sig under hela tillståndsperioden. Som Lagrådet framhåller får – mot bakgrund av beslutets praktiska och politiska betydelse för riksdagens framtida handlingsfrihet – detta också förutsättas bli det normala.

I avsnitt 7.3 föreslås att programföretagens sändningstillstånd ska gälla i åtta år. Det är, som flera remissinstanser framhåller, en lång tid i en föränderlig mediavärld. Både *Sveriges Television* och *Utbildningsradion* framför att programföretagen även i fortsättningen bör kunna ersättas för kostnader som orsakas av beslut eller omständigheter som de inte kunnat råda över och som medför omfattande extra kostnader. Regeringen delar denna bedömning. Att ett beslut om tilldelning inför en tillståndsperiod gäller för hela perioden utesluter inte att det är möjligt för riksdagen att, om det finns medel på public service kontot, fatta separata beslut om extra medel för oförutsedda kostnader som orsakas av t.ex. regeringsbeslut eller extraordinära händelser. Det vill säga händelser som programföretagen inte haft någon möjlighet att förutse eller planera för. Det ökade oberoendet innebär emellertid att ett stort ansvar läggs på programföretagen att planera sin verksamhet så att inte nödvändiga åtgärder skjuts upp och därför inte kan genomföras under en tillståndsperiod. Programföretagen bör, som redogjorts för ovan, planera sin verksamhet så att de kan hantera kostnadsökningar som t.ex. beror på omvärldsförändringar eller som föranleds av investeringar i ny teknik inom ramen för tilldelningen för hela tillståndsperioden. Frågor om extra medel bör hanteras restriktivt och bör enbart komma i fråga i absoluta undantagsfall. Sådana eventuella beslut om extra medel under en pågående tillståndsperiod kommer ligga utanför ramen för ordinarie tilldelning och kommer kräva en särskild beredning och separata beslut.

Årliga budgetunderlag

Kommittén anser att de årliga budgetunderlagen som en följd av förslaget kan avskaffas. I stället bör programföretagen lämna in fördjupade underlag inför en kommande tillståndsperiod. Dessa underlag bör enligt kommittén innehålla förslag på inriktning och utveckling av verksamheten för kommande tillståndsperiod och en resultatanalys över tidigare tillståndsperiod. Programföretagen har i sina remissvar framfört synpunkter på vad som bör finnas med i de fördjupade underlagen och hur detaljerade dessa bör vara. Regeringen instämmer i kommitténs bedömning att nuvarande årliga budgetunderlag som en följd av förslaget inte längre kommer behövas. Vilka underlag som kommer krävas och vad de bör innehålla hanteras vidare i beredningen inför kommande sändningstillstånd.

7.3 Åttaåriga sändningstillstånd

Regeringens förslag: Tillstånd som enligt radio- och tv-lagen ges till sändningsverksamhet som finansieras med public service-avgift ska gälla i åtta år.

Regeringens bedömning: Det bör finnas möjlighet att göra en översyn under tillståndsperioden.

Den parlamentariska public service-kommitténs förslag och bedömning överensstämmer i sak med regeringens. Kommitténs förslag till lagtext har dock delvis en annan lagteknisk utformning.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna har inga invändningar mot förslaget eller yttrar sig inte särskilt i denna del. Förslaget tillstyrks av bl.a. *Institutionen för mediastudier vid Stockholms universitet*, *Sveriges Radio AB*, *Sveriges Television AB*, *Sveriges Utbildningsradio AB* och *Svenska Journalistförbundet*. Programföretagen och Journalistförbundet ställer sig dock mycket tveksamma till halvtidsöversynen. *Unionen* anser att tillståndsperioderna bör vara elva år.

Några remissinstanser, däribland *Statskontoret*, *TU – Medier i Sverige*, *MTG Sverige* och *Bauer Media Group*, avstyrker förslaget och anser att en tillståndsperiod om åtta år bl.a. med hänsyn till den snabba medieutvecklingen är för lång. Statskontoret anser att tillstånden ska vara tre år och lyfter fram medieutvecklingen, befolkningens efterfrågan och programföretagens kostnader som skäl för kortare perioder. TU anser att det är orimligt att fastställa en tidsbestämd tillståndsperiod innan ramarna för programföretagens uppdrag tydliggjorts. Även enligt TU bör tillståndsperioden vara tre år. Enligt Bauer Media kommer förlängda tillståndsperioder i kombination med den finansieringsmodell som föreslås innebära ytterligare en konkurrensfördel för programföretagen gentemot kommersiella medier. MTG Sverige ser en risk för att programföretagen börjar betrakta ett tillstånd som förlegat och därför börjar omtolka det. Även *TV4 AB* lyfter frågan om det är möjligt att utforma åttaåriga tillstånd som inte låser fast programföretagen i villkor som riskerar bli irrelevanta, omoderna och otidsenliga. *Myndigheten för press, radio och tv* påpekar att längden på tillståndsperioderna inte sammanfaller med de tillstånd att sända tv som myndigheten meddelar. Att tillståndsperioderna inte är synkroniserade kan leda till osäkerhet när det gäller vilket frekvensutrymme myndigheten kan disponera för tv i marknätet. Även *Boxer TV-Access AB* ser ett värde i att tillståndsperioderna är koordinerade med övriga tillstånd för marksänd tv. Boxer ser dock inget värde i att förlänga tillståndperioderna för övriga aktörer.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Nuvarande sändningstillstånd

Enligt nuvarande bestämmelser i radio och tv-lagen (2010:696) är det regeringen som ger tillstånd att sända tv och ljudradio om verksamheten finansieras med radio- och tv-avgift enligt lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst (se 4 kap. 3 § och 11 kap. 1 §). Ett sådant sändningstillstånd ska gälla för en viss tid som bestäms av regeringen.

I ett historiskt perspektiv har programföretagens tillståndsperioder varierat kraftigt i längd. Sedan början av 1990-talet har längden på perioderna varit mellan tre och sex år. Tidigare perioder har sträckt sig över en längre tid. Nuvarande tillståndsperiod är sex år och löper ut vid utgången av 2019 (se prop. 2012/13:164, bet. 2013/14:KrU3 och rskr. 2013/14:60).

Det är Myndigheten för press, radio och tv som ger tillstånd att sända marksänd radio och tv i Sverige för andra än programföretagen. Tillstånd

Prop. 2017/18:261 att sända marksänd tv gäller för sex år (4 kap. 12 § andra stycket radio- och tv-lagen). Tillstånd att sända såväl analog som digital kommersiell radio gäller för åtta år (13 kap. 30 § radio- och tv-lagen).

Tillståndsperiodernas längd bör framgå av radio- och tv-lagen

Att längden på tillståndsperioderna för programföretagen inte framgår av radio- och tv-lagen medför att regering och riksdag inför varje ny tillståndsperiod har att ta ställning till längden på den kommande perioden. Tillståndsperiodernas längd har också varierat över tid. Regeringen instämmer i kommitténs bedömning att oberoendet stärks om programföretagen har tydliga förutsättningar att långsiktigt planera sin verksamhet. Längden på tillståndsperioderna bör därför, på samma sätt som för övriga tillstånd att sända marksänd radio och tv, framgå av radio- och tv-lagen. Det innebär att längden på tillstånden inte längre kommer att höra till de frågor som behöver behandlas av riksdagen inför varje ny tillståndsperiod. Villkoren för public service kommer därigenom att bli tydligare och mer förutsägbara inte bara för programföretagen själva utan även för andra berörda aktörer.

Åttaåriga sändningstillstånd

Ett av de viktigaste skälen till att kommittén föreslår att tillståndsperioderna ska vara åtta år är att dessa bör inledas vid en sådan tidpunkt att ändrade maktförhållanden i riksdagen inte får omedelbart genomslag för programföretagens uppdrag och tilldelningen av medel. Kommittén bedömer också att det är lämpligt att hela beredningsprocessen – från framtagande av underlag, via förslag från regeringen och beslut i riksdagen, till verkställande genom sändningstillstånd och villkor för användning av avgiftsmedlen – sker inom samma mandatperiod. Regeringen instämmer i kommitténs bedömning i denna del. Att tillståndsperioderna inleds samma år som det hålls ordinarie riksdagsval skapar en ”tröghet” i systemet som stärker oberoendet. För att uppnå det syftet bör tillståndsperioderna, såsom kommittén också föreslår, gälla i åtta år. Alternativet skulle vara fyra- eller tolvåriga tillståndsperioder. Syftet kan inte uppnås med treåriga tillståndsperioder som *Statskontoret* föreslår eller med elvaåriga tillstånd som *Unionen* vill se.

Flera remissinstanser, bl.a. *TU – Medier i Sverige*, *MTG Sverige* och *Bauer Media Group*, är kritiska till förslaget, eftersom programföretagen verkar på en mediemarknad som är i ständig förändring. Riksdagen bör därför med kortare intervaller kunna ta ställning till behov av förändringar i verksamheten. Enligt regeringen finns det dock flera skäl som talar för att tillståndsperioder om fyra år skulle vara för korta. Regeringen har vid flera tidigare tillfällen bedömt att det är väsentligt för programföretagens självständighet och integritet att uppdragets omfattning och inriktning ligger fast under en längre period. Regeringen har också bedömt att programföretagens oberoende ställning gentemot politiska och ekonomiska intressen understryks genom längre tillståndsperioder (se prop. 2005/06:112 s. 43, prop. 2008/09:195 s. 31 f. och prop. 2012/13:164 s. 22 f.). Något skäl att avvika från dessa bedömningar finns inte. Som regeringen utvecklar nedan är tanken också att programföretagen inom ramen för sina respektive uppdrag ska kunna möta ändrade förutsättningar.

Bauer Media Group anser att längre sändningstillstånd kommer att ge programföretagen konkurrensfördelar gentemot privata aktörer. Tidigare har regeringen dock bedömt att det är viktigt för andra aktörer på mediemarknaden att sändningsvillkoren för programföretagen är långsiktiga och förutsägbara samt präglas av tydlighet och sund konkurrens (se prop. 2012/13:164 s. 22). Denna bedömning har inte ändrats.

Att tillståndsperioderna bör anpassas till riksdagens mandatperioder medför att den föreslagna ändringen inte kan börja gälla när programföretagens nuvarande sändningstillstånd löper ut i december 2019 och en ny tillståndsperiod ska inledas. Som utvecklas i avsnitt 10.2 anser regeringen att den tillståndsperiod som inleds 2020 bör vara tio år lång, vilket innebär att den föreslagna bestämmelsen i radio- och tv-lagen om åttaåriga tillståndsperioder bör tillämpas första gången för de sändningstillstånd som löper från och med den 1 januari 2030 (dvs. samma år som det hålls ordinarie riksdagsval).

Synkroniserade tillståndsperioder för tv

Regeringen delar *Myndigheten för press, radio och tv:s* och *Boxer TV-Access AB:s* bedömning att det vore önskvärt om programföretagens tillståndsperioder var synkroniserade med de övriga tillstånd att sända tv som myndigheten meddelar. Sammanfaller inte dessa perioder kan det uppstå osäkerhet kring vilket frekvensutrymme som myndigheten kan disponera för marksänd tv. Regeringen har därför för avsikt att ge en särskild utredare i uppdrag att bl.a. överväga om det finns behov av och i övrigt är lämpligt att förändra tillståndstiden för marksänd tv även för andra än programföretagen.

Sändningstillstånden för kommersiell radio är redan åtta år. På radioområdet finns inte heller samma osäkerhet om tillgängligt frekvensutrymme som kan uppstå på tv-området, vilket gör att längden på tillstånden att sända radio inte behöver koordineras av det skälet (se prop. 2008/09:195 s. 32).

Halvtidsöversyn

Förslagen i detta avsnitt och avsnitt 7.2 syftar till att ge programföretagen tydliga och stabila villkor för att inom ramen för sina uppdrag möta ändrade förutsättningar för verksamheten på grund av t.ex. ny teknik, nya regelverk och snabb medieutveckling. Åttaåriga tillståndsperioder ger, som *Sveriges Radio* påpekar, programföretagen förutsättningar att säkra långsiktighet och stabilitet i en tid med många osäkra faktorer. Samtidigt är det, som bl.a. *MTG Sverige* och *TV4 AB* för fram, inte bra om ett sändningstillstånd på grund av medieutvecklingen framstår som förlegat. Uppstår ändrade förutsättningar kan det kräva förändringar i uppdragen. I likhet med kommittén bedömer regeringen därför att det på samma sätt som i dag bör finnas en möjlighet att under en tillståndsperiod följa upp uppdragen på ett strukturerat sätt.

Kommittén bedömer att kostnader med anledning av extraordinära händelser borde kunna hanteras inom ramen för en sådan översyn. Att hantera extraordinära händelser som behöver en snabb lösning inom översynen riskerar enligt *Sveriges Television* att skapa problem för public service men även för andra branscher och aktörer. Det skulle då kunna

Prop. 2017/18:261 dröja flera år från det att en kostnad uppstår till dess att ett beslut fattas. Regeringen delar Sveriges Televisions uppfattning i denna del. Frågor som kräver en snabb lösning bör på samma sätt som i dag kunna hanteras när de uppstår.

Sveriges Television påpekar att det funnits en osäkerhet kring vad halvtidsöversynen ska innehålla och vad den syftar till. Även *Journalistförbundet* anser att det är oklart hur översynerna ska gå till i praktiken. Regeringen håller med programföretagen, Journalistförbundet och *KLYS* om att en halvtidsöversyn inte bör bli för omfattande, vilket i praktiken skulle medföra att tillståndsperioden halverades. I den proposition som ligger till grund för nu gällande sändningstillstånd konstateras att halvtidsöversynen bör vara framåtsyftande och att antalet frågor ska begränsas (se prop. 2012/13:164 s. 23). Hur kommande översyner bör genomföras hör till de frågor som ingår i den parlamentariska public service-kommitténs fortsatta arbete och som kommer att beredas i samband med regeringens och riksdagens beslut om villkor för nästa tillståndsperiod.

7.4 Förvaltningsstiftelsen

Regeringens förslag: Den som är verksam som riksdagsledamot får inte vara styrelseledamot i Förvaltningsstiftelsen för Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB och Sveriges Utbildningsradio AB.

Den parlamentariska public service-kommitténs förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser som yttrar sig tillstyrker kommitténs förslag, bl.a. *Myndigheten för press, radio och tv* och *Förvaltningsstiftelsen för Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB och Sveriges Utbildningsradio AB*. Även bl.a. *Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB, Sveriges Utbildningsradio AB* och *TV4 AB* är positiva till förslaget.

Skälen för regeringens förslag

Styrelsen för Förvaltningsstiftelsen

Sveriges Radio, Sveriges Television och Utbildningsradion ägs av en stiftelse, Förvaltningsstiftelsen för Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB och Sveriges Utbildningsradio AB. Stiftelseformen har valts eftersom den bäst ansetts tillgodose kraven på självständighet och integritet för programföretagen i förhållande till staten som den yttersta ägaren (prop. 1992/93:236 s. 12).

Verksamheten i Förvaltningsstiftelsen leds av en styrelse som består av en ordförande och tolv andra ledamöter. Ordföranden utses av regeringen utifrån kompetens, integritet och lämplighet på samma sätt som gäller för andra regeringsutnämningar (prop. 2008/09:195 s. 62). Riksdagen slog 1993 fast att de övriga ledamöterna utses av regeringen efter förslag från riksdagspartierna (prop. 1992/93:236, bet. 1992/93:KrU28, rskr. 1992/93:377). Detta kompletterades 2007 med en bestämmelse om att alla

riksdagspartier ska vara representerade i styrelsen och att styrelseplatserna ska fördelas enligt en proportionerlig fördelningsmodell som återspeglar mandatfördelningen i riksdagen vid den tidpunkt då beslut om tillsättning fattas (prop. 2005/06:112, bet. 2005/06:KrU28, rskr. 2005/06:323).

I styrelsen bör enligt stiftelseförordnandet ingå personer med erfarenhet från olika verksamheter i samhället och olika delar av landet. En jämn könsfördelning ska eftersträvas. Det anges också att ledamöter i regeringen och anställda i Regeringskansliet samt styrelseledamöter och anställda i programföretagen inte får vara styrelseledamöter.

Huvuduppgiften för styrelsen i Förvaltningsstiftelsen är att utse styrelserna i programföretagen, med undantag av vd och arbetstagarrepresentanter. Stiftelsens styrelse tar också ställning till programföretagens årsredovisningar och beslutar om ansvarsfrihet för företagens styrelseledamöter och vd:ar. Ägarfunktionen är begränsad i jämförelse med motsvarande funktioner inom såväl näringsliv som statliga bolag. Besluten om inriktningen på verksamheten i företagen fattas av regering och riksdag. Denna fördelning av ansvaret för centrala beslut avseende public service har konstruerats för att främja verksamhetens självständighet från statsmakterna.

Det finns goda skäl att behålla stiftelsestyrelsens parlamentariska förankring. Eftersom staten garanterar public service en särställning i medielandskapet bl.a. genom en tryggad allmän finansiering är det rimligt att staten via stiftelsen också kan ha en viss insyn i verksamheten. Samtidigt är det viktigt att värna den ansvarsfördelning som är tänkt att främja verksamhetens oberoende. I dagsläget är sex av tretton styrelseledamöter verksamma som riksdagsledamöter, vilket innebär att de både utser programföretagens styrelser och fattar beslut om hur dessa företag ska finansieras och styras. Närvaron av verksamma riksdagsledamöter i styrelsen medför en sammanblandning av roller som är olämplig eftersom den kan ge partipolitiken ett för stort inflytande över public service.

Regeringen anser, av de skäl som kommittén framfört och som också stöds av remissinstanserna, att verksamma riksdagsledamöter inte ska få sitta i Förvaltningsstiftelsens styrelse. Detta bör slås fast genom en ändring i stiftelseförordnandet som bör kunna tillämpas nästa gång styrelseledamöter ska utses, dvs. inför den 1 januari 2020. Av detta följer även att en styrelseledamot som blir invald i riksdagen bör avsäga sig sitt styrelseuppdrag. Enligt stiftelseförordnandet ska en ny ledamot utses för den tid som återstår av den avgångne ledamotens förordnande.

Programföretagens styrelser

När det gäller programföretagens styrelser finns redan i dag en praxis som innebär att verksamma riksdagsledamöter inte utses till ledamöter i programföretagens styrelser. Kommittén har anfört att denna praxis bör förtydligas genom att den slås fast i programföretagens bolagsordningar. Bedömningen tillstyrks av bl.a. *Förvaltningsstiftelsen* och programföretagen. Regeringen delar kommitténs bedömning men konstaterar att en sådan förändring beslutas av Förvaltningsstiftelsen efter medgivande från regeringen.

Avtalet med Radiotjänst i Kiruna Aktiebolag

Regeringens förslag: Statens avtal med Radiotjänst i Kiruna Aktiebolag sägs upp.

Regeringens bedömning: Avtalet mellan staten och Radiotjänst i Kiruna Aktiebolag från 1989 bör upphöra att gälla den 31 december 2019 och avtalet från 1997 bör upphöra att gälla den 30 juni 2019. Radiotjänst i Kiruna Aktiebolag bör fortsatt bedriva delar av verksamheten under 2019.

Den parlamentariska public service-kommitténs förslag och bedömning överensstämmer i huvudsak med regeringens. Kommittén bedömer att avtalet från 1997 ska upphöra den 31 mars 2019.

Remissinstanserna: En majoritet av remissinstanserna har inget att invända eller yttrar sig inte över förslaget och bedömningen. *Kiruna kommun* framhåller att avvecklingen kan komma att innebära samhällsliga effekter för Kiruna som bör mötas av utlokaliseringar av andra statliga arbetstillfällen. *Landstinget i Norrbotten* uttrycker en oro för de konsekvenser som förslaget får för länets och framförallt Kirunas diversifierade arbetsmarknad. *Radiotjänst i Kiruna AB (RIKAB)*, liksom Kiruna kommun och Landstinget i Norrbotten, betonar bolagets betydelse för den lokala och regionala arbetsmarknaden. *Sveriges Utbildningsradio AB* lyfter fram RIKAB:s betydelse för arbetsmarknaden i regionen. *Unionen* anser att riksdag och regering bör säkerställa att de anställda får möjlighet till ersättningsjobb och kompetensutveckling om RIKAB avvecklas. *Sveriges Television AB* anser att datumen för uppsägning av avtalen är rimliga. *Myndigheten för press, radio och tv* påtalar att avvecklingen av RIKAB kan innebära behov av ökade informationsinsatser från andra aktörer.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Avtalen med Radiotjänst i Kiruna AB ska sägas upp

Det finns två avtal mellan Radiotjänst i Kiruna AB (RIKAB) och staten. Enligt det första avtalet från 1989 har RIKAB till uppgift att uppbära radio- och tv-avgift och att bedriva avgiftskontroll. Enligt det andra avtalet från 1997 har RIKAB till uppgift att förvalta avgiftsmedlen på rundradiokontot och sköta utbetalningarna från kontot till programföretagen. Staten har företrätt av regeringen vid upprättandet av avtalen.

Förslaget till ny finansiering för public service innebär att Skatteverket och Kammarkollegiet får ansvaret för uppbörd och förvaltning av public service-avgiften. Statens avtal med RIKAB bör enligt regeringen med anledning av det sägas upp. En uppsägning av avtalen innebär att RIKAB:s verksamhet kommer att avvecklas.

Kiruna kommun, Landstinget i Norrbotten, RIKAB och *Unionen* har alla berört att en nedläggning av RIKAB kommer att få samhällsliga effekter för Kiruna kommun och regionen. De påtalar RIKAB:s betydelse för arbetsmarknaden i regionen, inte minst betydelsen för en diversifierade

arbetsmarknad i området och efterlyser någon form av kompensation för förlusten av arbetstillfällen.

Regeringen instämmer i att RIKAB är en viktig del av arbetsmarknaden i regionen och har så varit under lång tid. Förslaget i denna proposition bygger på att public service behöver finansieras på ett nytt sätt eftersom det befintliga avgiftssystemet inte längre fungerar tillfredsställande (se avsnitt 5.1). Förslaget innebär att systemet för finansiering går från dagens apparatavgift till en individuell public service-avgift för att bättre möta dagens mediekonsumtion och säkerställa en långsiktigt hållbar finansiering av public service. Förändringen beror således inte på brister i RIKAB:s verksamhet utan på att utvecklingen har sprungit ifrån ett system från en tid när mediekonsumtionen såg annorlunda ut. Avvecklingen av RIKAB är en konsekvens av införandet av det nya finansieringssystemet. Att bygga det nya systemet kring förutsättningen att en regional arbetsgivare skulle finnas kvar är inte möjligt. Som en del av regeringens politik för att hålla ihop Sverige kommer möjligheterna till omlokalisering av statliga arbetstillfällen att analyseras vidare.

Myndigheten för press, radio och tv anför att avvecklingen av RIKAB kan innebära ett ökat behov av informationsinsatser av andra aktörer. RIKAB har under en lång tid varit en naturlig kontakt för allmänheten med en god kunskap om public service-verksamheten. Regeringen delar uppfattningen om behovet av särskilda kommunikationsinsatser och avser att bereda denna fråga vidare inför att det nya finansieringssystemet införs.

När ska avtalen upphöra att gälla?

Avtalet mellan staten och RIKAB från 1989 får sägas upp av staten om ett beslut av riksdagen föranleder det. Avtalet ska då upphöra att gälla vid den tidpunkt som staten bestämmer. RIKAB träder omedelbart i likvidation om avtalet upphör att gälla. Regeringen anser att avtalet bör sägas upp och att det ska upphöra att gälla den 31 december 2019, dvs. ett år efter att det nya finansieringssystemet har införts. Det skulle innebära att RIKAB finns kvar under 2019 och bl.a. kan hantera de avgiftsärenden som är kopplade till nuvarande radio- och tv-avgift (se nedan och avsnitt 10.1 om övergångsbestämmelser).

Avtalet mellan staten och RIKAB från 1997 upphör att gälla sex månader efter uppsägning. För att avtalet ska upphöra att gälla den 31 mars 2019, som kommittén bedömer, behöver beslut om uppsägning fattas senast den sista september 2018. Med hänsyn till att avtalen inte bör sägas upp innan riksdagen beslutat om en ny finansiering av public service bedömer regeringen, till skillnad från kommittén, att avtalet bör sägas upp för att upphöra att gälla till den 30 juni 2019. Att avtalet löper fram till juni 2019 innebär att RIKAB kommer att vara skyldigt att lämna årsredovisning för rundradiokontot för 2018, vilket också var syftet med kommitténs bedömning om tid för uppsägning.

Information om det nya finansieringssystemet

Regeringen anser, i likhet med kommittén, att det skulle vara lämpligt om RIKAB kunde informera allmänheten om det föreslagna finansieringssystemet. RIKAB bör även påminna befintliga och tillkommande avgiftsbetalare om att den nuvarande radio- och tv-avgiften ska betalas

Prop. 2017/18:261 t.o.m. den 31 december 2018. Detta är viktigt för att motverka en eventuell minskning av antalet avgiftsbetalare i samband med att planerna på att införa det nya finansieringssystemet blir allmänt kända. RIKAB har ett befintligt kundregister och bedöms ha en väl uppbyggd organisation för att hantera denna uppgift. RIKAB framför att de kan informera om det nya systemet fram till dess att det införs men inte därefter. Regeringen avser att samråda med RIKAB och programföretagen gällande den närmare utformningen av, samt kostnaden för, RIKAB:s verksamhet under 2019.

9 Följdändringar

Regeringens förslag: Följdändringar ska göras i socialtjänstlagen och radio- och tv-lagen.

Regeringens bedömning: Ärenden hos Radiotjänst i Kiruna Aktieföretag om radio- och tv-avgifter bör fortfarande omfattas av offentlighetsprincipen och bestämmelsen i offentlighets- och sekretesslagen om sekretess i sådana ärenden bör finnas kvar.

Den parlamentariska public service-kommitténs förslag överensstämmer i sak med regeringens förslag. Kommittén föreslår att ändringar även ska göras i offentlighets- och sekretesslagen.

Remissinstanserna: *Socialstyrelsen* bedömer att förslagen om ändringar i socialtjänstlagen inte påverkar tillgången till radio och tv i allmänhetens tjänst för personer som har försörjningsstöd och att det är rimligt att anpassa riksnormen om kostnaden för radio- och tv-avgiften försvinner.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Införandet av det nya finansieringssystemet och avvecklandet av nuvarande avgiftssystem medför följdändringar i socialtjänstlagen (2001:453) och radio och tv-lagen (2010:696).

Ändringarna i socialtjänstlagen följer av att radio- och tv-avgiften avskaffas. I nuvarande avgiftssystem är radio- och tv-avgiften inräknad i kostnaderna för försörjningsstöd och förbehållsbelopp. Det innebär bl.a. att det allmänna står för kostnaden för radio- och tv-avgiften för den som har rätt till försörjningsstöd. Eftersom radio- och tv-avgiften avskaffas behöver det allmänna inte längre ersätta denna kostnad.

Även i radio- och tv-lagen behöver följdändringar göras när nuvarande lag (1989:41) om radio och TV i allmänhetens tjänst ersätts av en ny lag.

Enligt 2 kap. 4 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL, ska vad som föreskrivs i tryckfrihetsförordningen om rätt att ta del av allmänna handlingar hos myndigheter i tillämpliga delar gälla också handlingar hos de organ som anges i bilagan till lagen, om handlingarna hör till den verksamhet som nämns där. I bilagan till OSL räknas Radiotjänst i Kiruna AB (RIKAB) upp som ett organ vars ärenden om radio- och tv-avgift omfattas av offentlighetsprincipen. Det innebär att handlingar i ärenden som avser radio- och tv-avgift är allmänna hos RIKAB. Så ska vara fallet även i fortsättningen och RIKAB bör inte tas bort ur bilagan förrän bolaget har avvecklats. I avsnitt 10.1 föreslås att ärenden om radio- och tv-avgifter

efter den 31 december 2019 ska överlämnas till Kammarkollegiet. När ärendena överlämnats till myndigheten är handlingarna allmänna där enligt bestämmelserna i tryckfrihetsförordningen.

I 29 kap. 4 § OSL finns en bestämmelse om sekretess i ärenden om radio- och tv-avgift enligt nuvarande avgiftslag. Sekretessen gäller i högst tjugo år. De bestämmelser som gäller för RIKAB enligt den upphävda lagen föreslås från utgången av 2019 i stället gälla för Kammarkollegiet (se avsnitt 10.1). Eftersom myndigheten kommer att ha i uppgift att hantera ärenden om radio- och tv-avgifter kommer myndigheten också behöva tillämpa 29 kap. 4 § OSL. Nya ärenden om avgift enligt den nya finansieringslagen kommer att omfattas av de sekretesregler i 27 kap. OSL som gäller för Skatteverkets beskattningsverksamhet.

10 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

10.1 Övergången till det nya finansieringssystemet

Regeringens förslag: Den nya lagen om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst och de ändringar i andra lagar som det nya finansieringssystemet medför ska träda i kraft den 1 januari 2019. Vid samma tidpunkt ska nuvarande lag upphävas. Den upphävda lagen ska dock fortfarande gälla för ärenden om radio- och tv-avgift som har inletts hos Radiotjänst i Kiruna Aktiebolag före ikraftträdandet. Det som i den upphävda lagen anges om Radiotjänst i Kiruna Aktiebolag ska efter den 31 december 2019 i stället gälla för Kammarkollegiet. Ärenden om radio- och tv-avgift som inte har slutbehandlats vid den tidpunkten ska överlämnas till Kammarkollegiet.

Den parlamentariska public service-kommitténs förslag överensstämmer med regeringens. Kommittén har även föreslagit övergångsbestämmelser när det gäller Skatteverkets preliminära överföringar av avgiftsmedel till public service-kontot.

Remissinstanserna: Merparten av remissinstanserna yttrar sig inte särskilt över förslaget. *Sveriges Television AB* välkomnar ett snabbt införande av den nya uppbördsmodellen. *Sveriges Utbildningsradio AB* delar bedömningen att det är viktigt att det inte går för lång tid från det att kommittén lämnade sitt förslag till dess att en ny finansieringsform träder i kraft. *Radiotjänst i Kiruna AB* anser att det krävs ytterligare förtydliganden av omfattningen av det som ska överlämnas till Kammarkollegiet.

Skälen för regeringens förslag

Ikraftträdande

Det är angeläget att den nya lagen träder i kraft så snart som möjligt. En utdragen process riskerar leda till osäkerhet hos allmänheten om

Prop. 2017/18:261 nuvarande radio- och tv-avgift och att viljan att betala avgiften därmed minskar, vilket riskerar leda till att fler ärenden om obetalda avgifter överlämnas till Kronofogdemyndigheten och till ett ökat underskott på rundradiokontot. Den nya lagen bör vidare börja gälla vid ett årsskifte eftersom storleken på den nya avgiften baseras på beskattningsbar förvärvsinkomst och beskattningsår för fysiska personer alltid är kalenderår. Som kommittén föreslår bör den nya lagen träda i kraft den 1 januari 2019.

Utöver den nya lagen medför införandet av det nya finansierings-systemet och avvecklandet av nuvarande avgiftssystem ändringar i skatteförfarandelagen (2011:1244), socialtjänstlagen (2001:453) och radio- och tv-lagen (2010:696). Ändringarna i skatteförfarandelagen föranleds av att Skatteverket ska ansvara för uppbörden av den nya public service-avgiften. Ändringarna behandlas i avsnitt 6.3. Ändringarna i socialtjänstlagen (2001:453) är en konsekvens av att nuvarande radio- och tv-avgift avskaffas. Även i radio- och tv-lagen behöver följdändringar göras (se avsnitt 9). Ändringarna bör träda i kraft samtidigt som det nya finansieringssystemet införs, dvs. den 1 januari 2019.

Övergångsbestämmelser

Avvecklingen av nuvarande avgiftssystem kommer att ta tid och det behövs bestämmelser om övergången från nuvarande system till det nya systemet. Framst kommer det vara fråga om hantering av obetalda radio- och tv-avgifter och bevakning av fordringar som överlämnats till Kronofogdemyndigheten för indrivning. Som *Kronofogdemyndigheten* lyfter fram i sitt remissvar är skulder avseende radio- och tv-avgifter den vanligast förekommande allmänna skulden som myndigheten driver in. Radiotjänst i Kiruna AB (RIKAB) lämnar årligen över cirka 300 000 skuldposter avseende radio- och tv-avgifter för indrivning till myndigheten. Vid utgången av 2017 fanns drygt 90 000 gäldenärer hos Kronofogdemyndigheten med skulder för radio- och tv-avgift.

Med tanke på det stora antal obetalda radio- och tv-avgifter som årligen överlämnas från RIKAB till Kronofogdemyndigheten och antalet gäldenärer hos myndigheten som har skulder för avgifter kommer det sannolikt att finnas ett stort antal avgiftsärenden som inte är slutbehandlade när den nya lagen träder i kraft. Dessa behöver hanteras och det är, som kommittén föreslår, rimligt att RIKAB sköter denna hantering under 2019. På så sätt kan den organisation och kunskap som finns hos RIKAB, i form av bl.a. personal och it-system, användas för att hantera de ärenden som inte är avslutade. Det kommer på många sätt underlätta avvecklingen av nuvarande avgiftssystem.

Alla ärenden kommer dock inte kunna avslutas under 2019 utan Kronofogdemyndighetens hantering av obetalda avgifter kommer sannolikt vara föremål för myndighetens åtgärder under flera år framöver. Preskriptionstiden för radio- och tv-avgifter är fem år enligt lagen (1982:188) om preskription av skattefordringar m.m. Som kommittén föreslår bör Kammarkollegiet ta över de uppgifter som RIKAB har enligt nuvarande lag när det gäller hanteringen av ärenden om radio- och tv-avgifter. Det som i lagen gäller för RIKAB ska då i stället gälla för Kammarkollegiet. Det kommer framförallt vara bestämmelserna om

bevakning och eftergift av fordringar i nuvarande lag som bör kunna bli aktuella. Prop. 2017/18:261

RIKAB efterfrågar förtydliganden om omfattningen av det som bolaget ska överlämna till Kammarkollegiet. Eftersom Kammarkollegiet efter den 31 december 2019 ska handlägga ärenden om radio- och tv-avgift enligt nuvarande lag ska myndigheten också ta emot alla ärenden som inlets hos RIKAB innan ändringen började gälla, men som inte slutbehandlats vid denna tidpunkt. Detta skulle gälla även utan en särskild reglering. Regeringen anser dock i likhet med kommittén att det finns skäl att i övergångsbestämmelserna klargöra denna ordning. När det gäller allmänna handlingar i ärenden som slutbehandlats hos RIKAB före utgången av 2019 meddelar Riksarkivet föreskrifter om till vem dessa handlingar ska överlämnas, se 10 § 1 och 11 § 3 arkivförordningen (1991:446).

Eftersom regeringen anser att detaljerade föreskrifter om Skatteverkets överföringar av avgiftsmedel till public service-kontot i Riksgäldskontoret inte bör meddelas i lag (se avsnitt 6.4) föreslår regeringen inte några övergångsbestämmelser som rör dessa överföringar.

Straffbestämmelsen i nuvarande lag

I nuvarande lag (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst finns en straffbestämmelse i 22 §. Enligt bestämmelsen döms bl.a. den som uppsåtligen eller av oaktsamhet underlåter att anmäla sitt tv-innehav till böter. Enligt allmänna straffrättsliga principer ska straff för en gärning bestämmas enligt den lag som gällde när gärningen begicks. Om annan lag gäller när dom meddelas ska dock den lagen tillämpas om den leder till frihet från straff eller lindrigare straff (med ett undantag som inte är aktuellt här). Dessa principer kommer till uttryck i 5 § lagen (1964:163) om införande av brottsbalken. När nuvarande avgiftslag upphävs och den nya lagen trätt i kraft kommer gärningar enligt 22 § inte längre vara straffbara. Det innebär att den som anmälts för ett brott som anges i 22 § går fri från straff om ärendet inte hunnit avgöras före den 1 januari 2019 (dvs. dom vunnit laga kraft eller strafföreläggande godkänts). Detsamma gäller om gärningarna som räknas upp i 22 § är belagda med straff enligt brottsbalken.

10.2 Bestämmelser om tillståndsperiodernas längd

Regeringens förslag: Bestämmelserna i radio- och tv-lagen om åttaåriga tillståndsperioder ska tillämpas första gången för sändningstillstånd som gäller från och med den 1 januari 2030. Tillståndsperioden som inleds 2020 ska gälla till dess, vilket också ska framgå av övergångsbestämmelserna till lagen.

Regeringens bedömning: En översyn bör göras under tillståndsperioden som inleds 2020.

Den parlamentariska public service-kommitténs förslag överensstämmer delvis med regeringens. Kommittén föreslår att bestämmelserna om åttaåriga sändningstillstånd för programföretagen ska träda i kraft den 1 januari 2025.

Remissinstanserna: *Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB och Sveriges Utbildningsradio AB* är kritiska till kommitténs förslag om datum för ikraftträdande. De anser att längre tillstånd ska införas redan i samband med att nuvarande sändningstillstånd löper ut 2020 och att det första tillståndet ska vara tio år. Sveriges Radio anser att förslaget medför att programföretagens oberoende och planeringsförutsättningar inte stärks under den kommande tillståndsperioden. Sveriges Television anser att förslaget skapar osäkerhet och minskar förutsägbarheten för företagens verksamhetsplanering. *Unionen* som förespråkar tillståndsperioder om elva år, anser att de längre tillstånden ska börja gälla från 2020.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Regeringen föreslår i avsnitt 7.3 att tillståndsperioderna för programbolagen ska gälla i åtta år. Som framgår av förslaget bör perioderna inledas vid en sådan tidpunkt att ändrade maktförhållanden i riksdagen inte omedelbart får genomslag för programföretagens uppdrag och tilldelning av medel. Det innebär att tillståndsperioderna bör inledas i januari samma år som det hålls ordinarie riksdagsval. Som kommittén anser är det också lämpligt att hela beredningsprocessen – från framtagande av underlag, via förslag från regeringen och beslut i riksdagen, till verkställande genom sändningstillstånd och villkor för användning av avgiftsmedlen – sker inom samma mandatperiod. Nuvarande tillståndsperiod löper ut 2019 (se prop. 2012/13:164, bet. 2013/14:KrU3 och rskr. 2013/14:60). Om bestämmelserna skulle börja tillämpas när de nya sändningstillstånden ska börja gälla 2020 kommer beredningsprocessen inför nästa tillståndsperiod löpa över ordinarie val till riksdagen. För att undvika det bör bestämmelserna inte börja tillämpas förrän vid en senare tidpunkt.

Kommittén föreslår att de åttaåriga tillstånden ska börja gälla från 2025 för att tillämpas på de sändningstillstånd som börjar gälla den 1 januari 2026, dvs. samma år som det hålls ordinarie riksdagsval. Programföretagen, som instämmer i att tillståndsperioderna bör inledas samma år som det hålls ordinarie riksdagsval, anser att nästa tillståndsperiod ska vara tio år lång och att de åttaåriga tillstånden ska börja gälla från 2030. Enligt programföretagen skapar kommitténs förslag om ett ikraftträdande 2025 osäkerhet och minskar förutsägbarheten för företagens planering. Regeringen delar programföretagens bedömning i denna del. Enligt regeringen bör förutsättningarna för programföretagen vara tydliga redan när det nya finansieringssystemet införs. Som *Utbildningsradion* framhåller är det också viktigt att programföretagens förutsättningar att planera sin verksamhet långsiktigt inte fördröjs. Om längden på den kommande tillståndsperioden som inleds 2020 regleras i övergångsbestämmelserna till radio- och tv-lagen undviks den ovisshet som programföretagen befarar annars kommer att uppstå. Som regeringen framhåller i avsnitt 7.3 är det väsentligt för programföretagens självständighet och integritet att uppdragets omfattning och inriktning ligger fast under en längre period. En tioårig tillståndsperiod ger programföretagen stabila och förutsägbara ramar för sin verksamhet. Att låta kommande tillståndsperiod löpa i sex år, som är alternativet till en tioårig period, skulle inte stärka oberoendet och planeringsförutsättningarna för programföretagen under perioden.

Mot bakgrund av bl.a. medieutvecklingen kan en tioårig tillståndsperiod framstå som mycket lång – vilket flera av de remissinstanser som är

kritiska till åttaåriga sändningstillstånd också framhåller i sina remissvar (se avsnitt 7.3). På samma sätt som för de åttaåriga tillstånden bör det därför finnas möjligheter att även under kommande tillståndsperiod på ett strukturerat sätt följa upp programföretagens uppdrag t.ex. på grund av ändrade regelverk. Att en sådan översyn görs under tillståndsperioden är särskilt angeläget eftersom den parlamentariska public service-kommittén, som i juni 2018 lämnar sitt slutbetänkande, har i uppdrag att utreda hur en ändamålsenlig reglering för public service ska utformas både på kort och lång sikt (dir. 2017:73). Enligt direktiven ska kommittén bl.a. göra en genomgripande analys dels av hur public service-uppdraget kan formuleras i ett nytt medielandskap, dels av hur public service bör regleras såväl de närmaste åren som i framtiden. I dag är utrymmet för att ställa upp villkor för den verksamhet som programföretagen bedriver på internet (t.ex. via play-tjänster) dessutom begränsat. En reglering av denna verksamhet är inte möjlig utan ändringar i yttrandefrihetsgrundlagen. Regeringen avser att inom kort tillsätta en parlamentarisk kommitté med uppdrag att utreda vissa frågor på det tryck- och yttrandefrihetsrättsliga området. Utredningen ska bland annat överväga om det finns skäl att möjliggöra villkor för public service som är oberoende av hur sändningen sker. Därutöver ska utredningen analysera om public service-företagens oberoende är tillräckligt garanterat genom nuvarande reglering i grundlag och i vanlig lag och annars överväga om oberoendet för public service kan och bör stärkas ytterligare genom ändringar i grundlagar. Eftersom grundlagsändringar kräver två likalydande riksdagsbeslut med ett riksdagsval emellan kommer eventuella förslag kunna genomföras tidigast 2023. Enligt regeringen är det viktigt att inte föregripa vare sig den parlamentariska public service-kommitténs eller en kommande grundlagskommittés arbete. Samtidigt hindrar en tioårig tillståndsperiod inte att ändringar görs i tillståndsvillkoren om t.ex. en grundlagsreglering skulle medge en övergripande reglering av public service som även omfattar verksamhet på internet. Sådana ändringar kan också vara nödvändiga för att programföretagen inte ska riskera bli bundna av villkor som på grund av t.ex. teknikutvecklingen blivit irrelevanta eller otidsenliga. För att ändra programrelaterade villkor krävs att programföretagen godtar villkoren. Det innebär ett viktigt skydd för företagets självständighet och för verksamhetens oberoende.

Sammantaget anser regeringen således att längden på nästa tillståndsperiod, dvs. från 2020, bör vara tio år, vilket även bör framgå av övergångsbestämmelserna i radio- och tv-lagen. Därefter bör sändningstillstånden, såsom kommittén föreslår, gälla i åtta år. Bestämmelserna om åttaåriga tillstånd bör därför tillämpas första gången från och med den 1 januari 2030 (dvs. samma år som det hålls ordinarie riksdagsval).

11 Konsekvenser

I propositionen lämnar regeringen förslag som innebär att dagens finansiering av public service ersätts med ett nytt finansieringssystem. Nuvarande radio- och tv-avgift som är kopplad till innehavet av en tv-mottagare

Prop. 2017/18:261 föreslås ersättas med en public service-avgift som är individuell och som ska betalas av obegränsat skattskyldiga personer som har fyllt 18 år och har en beskattningsbar förvärvsinkomst (avsnitt 5.2 och 6). Skatteverket föreslås ta in den nya avgiften, vilket innebär att avtalet med Radiotjänst i Kiruna AB kan sägas upp (avsnitt 6.3 och 8). Därutöver lämnar regeringen förslag som syftar till att stärka oberoendet för public service (avsnitt 7). I avsnittet redogörs för vilka konsekvenser förslagen bedöms få.

Regelrådet har i samtliga delar funnit kommitténs konsekvensutredning godtagbar och finner därför att utredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

11.1 Konsekvenser för enskilda

Den föreslagna avgiften är, till skillnad från nuvarande radio- och tv-avgift, individuell och saknar koppling till innehav av tv-mottagare. Det innebär att enskilda personer inte längre kommer att behöva anmäla eller avanmäla tv-innehav. Eftersom uppbörden enligt förslaget kommer skötas av Skatteverket behöver enskilda personer inte heller hantera och betala fakturor. I jämförelse med dagens system bedöms den föreslagna avgiften vidare innebära minskade eller i det närmaste oförändrade ekonomiska effekter för en stor del av befolkningen. Förslaget bedöms dessutom minska enskildas skuldsättning. Obetalda radio- och tv-avgifter är i dag den vanligast förekommande allmänna skulden hos Kronofogdemyndigheten. Drygt 90 000 personer var i slutet av 2017 registrerade för obetalda radio- och tv-avgifter hos myndigheten. *Kronofogdemyndigheten* och *Konsumentverket*, som tillstyrker förslaget, bedömer att det kommer att innebära en minskad skuldsättning för många människor, framför allt för människor i ekonomiskt utsatta grupper.

Eftersom avgiften föreslås vara individuell och relaterad till den beskattningsbara förvärvsinkomsten kommer avgiftsnivån till skillnad från i dag att variera. Den som saknar beskattningsbar förvärvsinkomst kommer enligt förslaget inte betala någon avgift. Det föreslås också ett tak för den förvärvsinkomst som ligger till grund för beräkningen av avgiftens storlek. Taket är kopplat till inkomstbasbeloppet i socialförsäkringsbalken. Eftersom inkomstbasbeloppet för 2019 ännu inte har beslutats, är det inte möjligt att i dag beräkna exakt hur stor avgiften högst kan komma att bli för en enskild under 2019. Beräkningen av avgiftens storlek utgår från inkomstbasbeloppet för 2018 och uppskattningen av hur många som kommer få betala avgift bygger på senast kända inkomstförhållanden (Skatteverkets uppgifter för 2016).

Enligt beräkningen kommer taket för avgiften uppgå till drygt 1 300 kronor. Ungefär 65 procent av alla vuxna (över 18 år) beräknas få betala så mycket. Dessa personer beräknas också stå för drygt 80 procent av finansieringssystemets intäkter. Ungefär 25 procent beräknas få betala en lägre avgift än taket för avgiften och cirka 10 procent beräknas inte behöva betala någon avgift alls.

Hushåll där endast en vuxen har en beskattningsbar förvärvsinkomst, som t.ex. ensamhushåll eller ensamstående med barn, kommer alltså betala högst drygt 1 300 kronor per år. Det ska ställas i relation till den nuvarande

radio- och tv-avgiften som är 2 400 kronor per år och som enligt prognoserna sannolikt skulle behöva höjas ytterligare för 2019.

I den grupp som med förslaget inte kommer betala avgift bedöms det finnas personer som i dag på grund av kostnaden för radio- och tv-avgiften valt bort tv och som därmed inte kan ta del av public service-utbudet annat än via radio. Dessa personer kan – under förutsättning att de har möjlighet att införskaffa en tv – med det föreslagna systemet ta del av public service-utbudet utan att det innebär en ökad kostnad till följd av en radio- och tv-avgift. Detta är särskilt viktigt mot bakgrund av att public service anses vara en kollektiv nyttinghet med ett demokratiskt värde för hela samhället.

11.1.1 Konsekvenser för jämställdheten och hushållens utgifter

Den föreslagna modellen bedöms ha positiva fördelningseffekter mellan olika typer av hushåll och bedöms i viss mån bidra till ökad jämställdhet mellan kvinnor och män.

Konsekvenser för olika hushållstyper

I jämförelse med dagens system gynnar förslaget ensamhushåll och hushåll med förvärvsinkomster under den gräns för full avgift som föreslås.

- Hushåll där endast en vuxen har en beskattningsbar förvärvsinkomst, t.ex. ensamhushåll och ensamstående med barn kommer att betala drygt 1 300 kr, vilket ska ställas i relation till nuvarande radio- och tv-avgift som är 2 400 kronor per år och som enligt prognoserna sannolikt skulle behöva höjas ytterligare för 2019.
- För hushåll med två vuxna som har en beskattningsbar förvärvsinkomst, t.ex. sammanboende utan barn, sammanboende med barn, eller ensamstående med en kvarboende ung vuxen, blir skillnaden liten jämfört med nuvarande modell. Dessa hushåll beräknas betala drygt 200 kronor mer per år jämfört med den nuvarande radio- och tv-avgiften.
- Hushåll med tre eller fler vuxna personer som har en beskattningsbar förvärvsinkomst, t.ex. sammanboende med kvarboende unga vuxna, kommer sammantaget få betala mer än i dag eftersom varje vuxen individ i hushållet med en beskattningsbar förvärvsinkomst betalar avgift.

Ett antagande i dessa beräkningar är att samtliga vuxna förvärvsarbetare och har en så hög beskattningsbar förvärvsinkomst att de når taket för full avgift samt att hushållet betalar radio- och tv-avgift i dag. I det fall de vuxna personerna i ett hushåll har en inkomst som ligger under beloppstaket blir kostnaden för avgiften lägre än med dessa beräkningar.

Konsekvenser för fördelningen av avgiften mellan olika hushållstyper

Vid en jämförelse mellan hushållens storlek och den disponibla inkomsten för olika hushållstyper kan det konstateras att hushåll bestående av ensamstående utan barn har den lägsta disponibla inkomsten. Även hushåll som består av ensamstående med barn har en lägre disponibel inkomst än

Prop. 2017/18:261 det genomsnittliga hushållet. Dessa två hushållstyper som utgör cirka 46 procent av landets hushåll, har 64 procent lägre disponibel inkomst jämfört med genomsnittshushållet (statistiken är hämtad från SCB och avser uppgifter för 2017 när det gäller andel hushåll och för 2016 när det gäller disponibel inkomst för hushållen). Som redovisats ovan kommer dessa två hushållstyper att gynnas av den föreslagna modellen.

Hushåll med tre eller fler vuxna med beskattningsbar förvärvsinkomst kommer med förslaget att få betala en högre avgift än den nuvarande. Denna grupp består främst av sammanboende med kvarboende unga vuxna i åldrarna 20–29 år. Denna grupp utgör 3 procent av landets hushåll och dessa hushåll har en disponibel inkomst som är 90 procent större än genomsnittshushållet (enligt statistik från SCB, se ovan). Därutöver finns naturligtvis även andra hushållstyper med tre eller fler vuxna. I det fall flera av de vuxna i hushållet har en beskattningsbar förvärvsinkomst som överstiger beloppstaket för avgiften så kommer hushållet att få en betydligt högre avgift än dagens radio- och tv-avgift. Detta är dock en relativt begränsad grupp av hushåll som i de flesta fall har en betydligt högre disponibel inkomst än genomsnittet.

Sammantaget bedöms det föreslagna finansieringssystemet ha en tydlig omfördelningseffekt där intäkterna till public service, i jämförelse med nuvarande system, i högre grad kommer från personer som ingår i hushåll med en högre disponibel inkomst jämfört med genomsnittshushållet. Modellen gynnar således de hushållstyper, ensamstående med eller utan barn, som har en lägre disponibel inkomst än övriga hushållstyper och som med det nuvarande finansieringssystemet betalar lika mycket som ett hushåll med två eller flera vuxna. Eftersom kvinnor är överrepresenterade i dessa hushållskategorier bidrar modellen även i viss mån till en ökad jämställdhet mellan kvinnor och män.

Konsekvenser för hushåll utan tv-mottagare

Hushåll som saknar tv-mottagare och som därför inte betalar radio- och tv-avgift kommer enligt förslaget att få betala public service-avgift under förutsättning att någon vuxen i hushållet har en beskattningsbar förvärvsinkomst. Mellan 7–11 procent av hushållen beräknas i dag sakna tv-mottagare. Av dessa bedöms dock en stor del kunna ta del av public service-utbudet via andra plattformar, t.ex. datorer, mobiler eller surfplattor. Enligt uppgifter från RIKAB bedöms över 95 procent av alla hushåll ha någon form av utrustning som gör att de kan ta emot utbudet.

Det finns dock en liten grupp hushåll som helt valt bort tv-mottagare eller annan utrustning för att ta emot tv-sändningar men som nu kommer att omfattas av avgiftsskyldighet. Dessutom kommer de som bor på äldreboenden och i särskilda boenden omfattas. Dessa betalar i dag i normalfallet inte radio- och tv-avgift eftersom avgiften betalas av boendet.

Som redovisas i avsnitt 5.2 anser regeringen att public service är en kollektiv nytthet som har ett demokratiskt värde för hela samhället, inte minst för att nå ut med information vid olika typer av kriser. Därför bör alla som har möjlighet också vara med och bidra till finansieringen av verksamheten. Eftersom den föreslagna avgiften är relaterad till beskattningsbar förvärvsinkomst kommer dock sannolikt ett antal av de personer som i dag helt saknar utrustning för att ta emot tv-sändningar att med

förslaget betala en låg avgift eller, i det fall personen saknar sådan inkomst, inte betala någon avgift alls. Eftersom avgiften är individuell och inte som dagens radio- och tv-avgift betalas per hushåll innebär förslaget dessutom, som framgår ovan, att avgiften för ensamstående kommer att bli betydligt lägre än dagens radio- och tv-avgift oavsett hur stora förvärvsinkomster personen har.

11.2 Konsekvenser för företag

Konsekvenser för Radiotjänst i Kiruna AB

Förslaget om ett nytt finansieringssystem för public service innebär att statens avtal med Radiotjänst i Kiruna AB (RIKAB) föreslås sägas upp, vilket betyder att verksamheten vid bolaget avvecklas (se avsnitt 8).

Avtalet mellan staten och RIKAB från 1989 föreslås upphöra att gälla den 31 december 2019. Delar av RIKAB:s verksamhet kan därmed finnas kvar under 2019 för att bl.a. hantera de avgiftsärenden som är kopplade till den nuvarande radio- och tv-avgiften.

Regeringen avser att samråda med RIKAB och programföretagen gällande den närmare utformningen av, samt kostnaden för RIKAB:s verksamhet under 2019. Detta kommer sannolikt att påverka tilldelningen av avgiftsmedel som beslutas av riksdagen i budgetpropositionen för 2019.

Avvecklingen av RIKAB kommer att leda till att ett antal arbetstillfällen försvinner i Kiruna och på andra orter i landet. Se nedan under avsnittet Konsekvenser för kommuner.

Konsekvenser för programföretagen

Tilldelningen av avgiftsmedel till programföretagen Sveriges Radio, Sveriges Television och Utbildningsradion kommer, enligt riksdagens beslut om uppräknig av medlen under innevarande tillståndperiod, att för 2019 uppgå till cirka 8,4 miljarder kronor. I detta belopp är kostnaden för RIKAB:s verksamhet i nuvarande finansieringssystem medräknad. Programföretagen bör därför, genom att fortsätta avstå avgiftsmedel, finansiera RIKAB:s verksamhet under 2019 då verksamheten successivt avvecklas.

Från och med 2020 kommer programföretagens kostnader för RIKAB:s verksamhet att upphöra eftersom bolaget då avvecklats. Dessa kostnader är cirka 166 miljoner kronor per år. Tilldelningens storlek fr.o.m. 2020 kommer att beslutas i samband med beredningen av de nya sändningstillstånden för programföretagen som börjar gälla den 1 januari 2020.

I propositionen föreslås att riksdagens beslut om tilldelning av medel inför en tillståndperiod bör avse hela tillståndperioden. Som en följd av detta kommer programföretagen inte längre behöva lämna in årliga budgetunderlag. Detta förväntas innebära mindre administration för programföretagen. Vilken typ av underlag som kommer att behövas framöver och hur dessa ska utformas kommer att beredas av regeringen inför nästa tillståndperiod.

Att tilldelningen av medel läggs fast i ett flerårigt beslut skapar bättre förutsättningar för programföretagen att långsiktigt planera sin verksamhet. Samtidigt innebär förslaget ökade krav på företagens förmåga att

Prop. 2017/18:261 hantera kostnadsökningar som t.ex. beror på omvärldsförändringar eller som föranleds av investeringar i ny teknik. I och med att de årliga prövingarna av tilldelningen föreslås upphöra blir det svårare för programföretagen att få extra resurser för att t.ex. täcka tillfälliga medelsbehov. Även i fortsättningen kommer det dock finnas en möjlighet för riksdagen att i undantagsfall besluta om extra medel till programföretagen. Sådana beslut kommer att kräva en särskild beredning som ligger utanför ordinarie beslut om tilldelning och bör enbart komma ifråga för oförutsedda kostnader som orsakas av beslut eller extraordinära händelser som programföretagen inte haft möjlighet att förutse och planera för.

Konsekvenser för övriga företag

Enligt förslaget om en ny finansieringsmodell bör juridiska personer inte omfattas av avgiftsskyldigheten (se avsnitt 6.1.1). År 2016 betalade cirka 40 000 företag radio- och tv-avgift, vilket motsvarade avgiftsintäkter på cirka 89 miljoner kronor. Denna kostnad kommer att försvinna och administrationen kring att betala fakturorna kommer också att upphöra.

Enligt 8 § andra stycket i lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst (nuvarande avgiftslag) ska yrkesmässig överlåtelse eller uthyrning i detaljhandeln av tv-mottagare anmälas till RIKAB av överlåtaren respektive uthyraren. Den föreslagna finansieringslösningen innebär att bl.a. tv-handlare inte längre kommer att behöva lämna uppgifter till RIKAB om personer som köper eller hyr en tv-mottagare. Enligt uppgifter från *Elektronikbranschen* berörs uppskattningsvis 450 tv-handlare av förändringen, inbegripet de stora kedjornas försäljningsställen och mindre, fristående tv-handlare. Enligt RIKAB görs varje månad mellan 3 000 och 3 500 anmälningar från detaljhandeln om inköp av tv-mottagare. En anmälan till RIKAB är relativt enkel och bedöms inte vara särskilt tidskrävande. Förändringen innebär dock en regelförenkling och en viss minskad kostnad för företagen, vilket välkomnas av Elektronikbranschen.

Bauer Media Group anför att det är en allvarlig svaghet att betänkanudet saknar en analys av den föreslagna finansieringsmodellens påverkan på mångfald och konkurrens på medieområdet. Eftersom förslaget i huvudsak innebär ett förändrat uppbördssystem, dvs. en förändring av hur resurserna samlas in, och i övrigt inte påverkar programföretagens uppdrag eller nivån på tilldelningen av medel bedömer regeringen inte att en sådan analys är relevant. De förändringar som föreslås bedöms inte påverka förutsättningarna för mångfalden eller konkurrensen på medieområdet i jämförelse med nuvarande finansieringssystem.

Förslaget bedöms inte ha någon betydelse för små företags konkurrensförmåga eller villkor i förhållande till större företags.

11.3 Konsekvenser för kommuner

Förslaget om ett nytt finansieringssystem för public service innebär som beskrivits ovan att statens avtal med RIKAB föreslås sägas upp, vilket betyder att verksamheten vid bolaget kommer att avvecklas. Verksamheten bör successivt avvecklas under 2019 vilket kommer att leda till att

cirka 120 arbetstillfällen motsvarande heltid samt ytterligare 120 arbetstillfällen på deltid försvinner i Kiruna kommun fr.o.m. 2020. Härutöver finns cirka 60 deltidsanställda avgiftskontrollanter, på olika orter i Sverige, vars anställningar också kommer att upphöra.

I nuvarande avgiftssystem är radio- och tv-avgiften inräknad i kostnaderna för försörjningsstöd och förbehållsbelopp. Det innebär bl.a. att kommunerna står för kostnaden för radio- och tv-avgiften för den som har rätt till försörjningsstöd. Om radio- och tv-avgiften avskaffas kommer kommunerna inte längre behöva ersätta denna kostnad.

Förslagen bedöms inte ha någon betydelse för den kommunala självstyrelsen.

11.4 Konsekvenser för staten

Konsekvenser för myndigheter

Förslaget om ett nytt finansieringssystem för public service kommer att leda till ökade kostnader för några myndigheter. För Skatteverket, som föreslås ansvara för uppbörden, bedöms kostnaden uppgå till cirka 4 miljoner kronor per år 2018–2019, cirka 7,5 miljoner kronor 2020, cirka 5 miljoner kronor 2021, cirka 3,5 miljoner kronor 2022 och cirka 3 miljoner kronor per år fr.o.m. 2023. För Kammarkollegiet som enligt förslaget ska förvalta kontot i Riksgäldskontoret bedöms kostnaden uppgå till cirka 1 miljon kronor per år fr.o.m. 2019. Dessa kostnader kommer att hanteras i höständringsbudgeten för 2018 och i budgetpropositionen för 2019.

Kronofogdemyndigheten ansvarar för att driva in obetalda skulder avseende radio- och tv-avgifter. Enligt *Kronofogdemyndigheten* var det i slutet av 2017 drygt 90 000 gäldenärer som hade en skuld som avser radio- och tv-avgifter, av totalt 493 000 gäldenärer i Kronofogdemyndighetens register. Radio- och tv-avgiften är den enskilt vanligaste allmänna skulden hos myndigheten. Det totala skuldbeloppet till staten avseende radio- och tv-avgifter uppgick i slutet av 2017 till drygt 1 miljard kronor varav 632 miljoner kronor avsåg obetalda radio- och tv-avgifter och resterade belopp myndighetens grundavgifter. Kronofogdemyndighetens kostnader för handläggningen av dessa ärenden är i dag cirka 5 miljoner kronor om året. Preskriptionstiden för radio- och tv-avgifter är fem år enligt lagen (1982:188) om preskription av skattefordringar m.m. Kostnaderna för hanteringen av de skulder som härrör från radio- och tv-avgifter vid Kronofogdemyndigheten bör därför successivt minska för att upphöra vid utgången av 2023. Den föreslagna public service-avgiften kommer att vara en del av beslut om slutlig skatt. Kronofogdemyndighetens arbete med att driva in obetald skatt kommer därför att inkludera public service-avgiften.

Förslaget om en ny finansieringsmodell kommer även att leda till något minskade kostnader för domstolarna, främst Förvaltningsrätten i Luleå samt Kammarrätten i Sundsvall som hanterar överklagade beslut om radio- och tv-avgifter från RIKAB, men även för Polisen och Åklagarmyndigheten, eftersom straffbestämmelsen i nuvarande avgiftslag upphävs (se avsnitt 10.1).

Prop. 2017/18:261 Förslaget innebär vidare en mindre kostnadsminskning för myndigheter som har en tv-mottagare och som inte längre kommer behöva betala radio- och tv-avgift.

Myndigheten för press, radio och tv

Riksdagen fattar årligen beslut om att 8,7 miljoner kronor ska föras över från rundradiokontot till inkomstsidan i statens budget. Medlen finansierar viss verksamhet inom Myndigheten för press, radio och tv. Till följd av förslaget att avgiftsmedel enbart ska finansiera radio- och tv-verksamhet i allmänhetens tjänst och verksamhet som är direkt anknuten till den kommer dessa överföringar behöva upphöra (se avsnitt 7.1). Därmed kommer intäkterna till staten att minska med 8,7 miljoner kronor per år fr.o.m. 2019.

Övriga konsekvenser för statens budget

Avgiftsinkomsterna för public service bör i likhet med andra specialdestinerade avgifter som utgör skatter redovisas mot inkomstitel och avräknas på budgetens inkomstsida, med en positiv och negativ inkomstitel. Detta innebär en tydlig bruttoredovisning på budgetens inkomstsida. I och med att dagens avgiftsinkomster inte redovisas mot inkomstitel innebär förslaget en förbättring ur transparensynpunkt gentemot riksdagen och allmänheten. Avgiftsintäkterna bör budgeteras och redovisas som en skatteintäkt och sedan föras till ett räntebärande konto i Riksgäldskontoret som avräkning under övriga inkomster i statens budget. Nettoeffekten på budgetens inkomstsida blir därför över tid definitionsmässigt noll. När avgifter betalas in till kontot går de samtidigt in i statens samlade kassaflöde i likhet med andra inbetalningar till staten (det gäller även i det nuvarande finansieringssystemet med avgifter till rundradio-kontot).

Om public service-avgifter betalas in till public service-kontot förbättras budgetsaldot och statens finansiella sparande. Om medel från public service-kontot betalas ut till programföretagen försämras budgetsaldot och det finansiella sparandet. Statens lånebehov, liksom statsskulden, påverkas om avgifterna som betalas in avviker från de beslutade utbetalningarna från kontot.

Påverkan på budgetsaldot och statens finansiella sparande bedöms bli marginell eftersom intäkterna från public service-avgiften i möjligaste mån ska överensstämma med tilldelningen av medel till programföretagen.

En konsekvens av det föreslagna finansieringssystemet som kan uppkomma redan 2018 är att antalet avgiftsbetalare minskar när planerna på att införa det nya systemet blir allmänt kända. Om antalet avgiftsbetalare skulle minska i en sådan omfattning att avgiftsintäkterna inte blir tillräckligt höga för att uppfylla riksdagens beslut om tilldelningen av medel för 2018, kan regeringen behöva återkomma till riksdagen med ett förslag om en kredit som kopplas till rundradiokontot för 2018.

Om det finns ett underskott på rundradiokontot kommer det att föras över till public service-kontot i samband med att rundradiokontot avslutas. Regeringen bedömer dock att ett underskott på ett par års sikt sannolikt kommer att täckas bl.a. av de medel som beräknas komma in från obetalda radio- och tv-avgifter enligt nuvarande avgiftssystem. Enligt uppgift från

Kronofogdemyndigheten har myndigheten de senaste åren drivit in cirka 157–158 miljoner kronor per år i obetalda radio- och tv-avgifter. Preskriptionstiden för radio- och tv-avgifter är fem år. Kronofogdemyndigheten kommer därför till och med 2023 att driva in fordringar för obetalda avgifter. Dessutom förväntas även avgiftsintäkterna från public service-avgiften bli något högre det första året än vad som krävs för att täcka programföretagens tilldelning av medel. Även detta skapar förutsättningar för att hantera ett eventuellt underskott från rundradio-kontot. Underskottet på kontot kommer därmed sannolikt att regleras inom ett par år efter att det nya finansieringssystemet införts.

Det bör övervägas att vid behov införa en kredit på public service-kontot under en övergångsperiod vid införandet av det nya systemet. Detta i syfte att minska riskerna för eventuella problem i samband med övergången från det gamla till det nya systemet.

Skattekvoten

Skattekvoten definieras av Statistiska centralbyrån (SCB) som de totala skatteintäkterna som andel av BNP till marknadspris. Det nya finansieringssystemet kommer att innebära att avgiftsintäkterna räknas in i skattekvoten eftersom public service-avgiften kommer att redovisas som en skatt i nationalräkenskaperna och således blir en del av statens totala skatteintäkter. SCB har redan inlett ett arbete med att klassificera om den nuvarande radio- och tv-avgiften som en skatt i nationalräkenskaperna. Det innebär att avgiftsintäkterna oavsett finansieringsmodell kommer att räknas in i skattekvoten.

År 2016 uppgick de totala skatteintäkterna till cirka 1 917 miljarder kronor och BNP till marknadspris till cirka 4 378 miljarder kronor, vilket innebar en skattekvot på 43,8 procent. Intäkterna från public service-avgiften behöver uppgå till cirka 8,4 miljarder kronor 2019 för att täcka medelsbehovet enligt riksdagens beslut för den nuvarande tillståndsperioden. Detta innebär att statens intäkter kommer att öka med samma belopp detta år. Jämfört med 2016 års siffror kommer skattekvoten öka med cirka 0,2 procentenheter till 44,0 procent 2019 givet de ökade skatteintäkterna.

11.5 Övriga samhällsekonomiska konsekvenser

När Skatteverket ansvarar för uppbörden av avgiften kommer pappersfakturer inte längre behövas. Förslaget har därmed vissa positiva effekter för miljön. Dessutom bedöms den samhällsekonomiska nyttan öka eftersom samhällets kostnad för public service kommer att bli lägre och de resurser som tilldelas programföretagen kommer att kunna användas på ett mer ändamålsenligt sätt.

Förslagen bedöms inte ha någon betydelse för förutsättningarna att nå de integrationspolitiska målen.

11.6 Bedömning av förslagen i förhållande till de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Förslaget bedöms inte stå i strid med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen. De föreslagna ändringarna bedöms inte utgöra sådant nytt statligt stöd som kräver Europeiska kommissionens godkännande innan de införs.

Ett fåtal remissinstanser, bl.a. *MTG Sverige*, gör en annan bedömning och anser att förändringen bör notifieras. Regeringen delar dock kommitténs bedömning.

12 Författningskommentar

12.1 Förslaget till lag om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst

Lagen ersätter lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst. Genom den nya lagen införs ett nytt system för finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst.

Verksamhet som ska finansieras med public service-avgift

1 § En public service-avgift ska finansiera radio- och tv-verksamhet i allmänhetens tjänst och verksamhet som är direkt anknuten till den under förutsättning att

1. sändningstillstånd enligt 4 kap. 3 § eller 11 kap. 1 § första stycket radio- och tv-lagen (2010:696) har meddelats den som bedriver sändningsverksamheten, och
2. tillståndet innehåller ett förbud mot att sända reklam.

Avgiften får inte finansiera annan verksamhet än den som anges i första stycket.

Av paragrafen framgår vad public service-avgiften ska finansiera. Bestämmelsen behandlas i avsnitt 5.2.2 och avsnitt 7.1.

Det *första stycket* motsvarar 1 § lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst men har delvis fått en annan språklig utformning. Någon ändring i sak är inte avsedd och innebörden i de begrepp som används är desamma. Begreppet radio och tv i allmänhetens tjänst finns inte definierat i nuvarande lag eller i någon annan lag. Innebörden har i stället kommit att definieras i riksdagens och regeringens beslut och kommer i dag till uttryck i sändningstillstånd och anslagsvillkor. De programföretag som i praktiken tillhandahåller radio och tv i allmänhetens tjänst är Sveriges Radio, Sveriges Television och Utbildningsradion. Med *radio- och tv-verksamhet* i allmänhetens tjänst avses det uppdrag som programföretagen har i enlighet med sina sändningstillstånd. Avgiften ska också finansiera verksamhet som direkt anknyter till detta uppdrag. Vad sådan verksamhet är framgår bl.a. av riktlinjer för programföretagen och kan t.ex. bestå i att använda andra medier för att komplettera och stärka kärnverksamheten. För en närmare

förklaring av innebörden i begreppen se propositionen Viktigare än någonsin! Radio och TV i allmänhetens tjänst 2007–2012 (prop. 2005/06:112 s. 80–82 och 101). Bestämmelsen i denna del behandlas i avsnitt 5.2.2.

I *andra stycket* förtydligas att public service-avgiften enbart får finansiera verksamhet som anges i första stycket, dvs. i praktiken programföretagens verksamhet och verksamhet direkt anknuten till den. Det innebär bl.a. att Skatteverkets och Kammarkollegiets kostnader för uppbörden av avgiften och förvaltningen av avgiftsmedlen inte får finansieras med public service-avgifter. Inte heller den verksamhet som bedrivs av Myndigheten för press, radio och tv och som tidigare finansierats med avgiftsmedel får finansieras med avgiften. Bestämmelsen i denna del behandlas i avsnitt 7.1.

Tilldelning av avgiftsmedel inför en tillståndsperiod

2 § Ett beslut av riksdagen om tilldelning av avgiftsmedel inför att sändningstillstånd enligt radio- och tv-lagen (2010:696) meddelas ska avse hela den period som tillståndet gäller. Även regeringens beslut om villkoren för att använda avgiftsmedlen ska avse hela denna period.

I enlighet med ett beslut om tilldelning enligt första stycket tilldelar riksdagen årligen avgiftsmedel för den verksamhet som anges i 1 §.

Paragrafen reglerar tilldelning av avgiftsmedel inför att sändningstillstånd enligt radio- och tv-lagen (2010:696) meddelas den som bedriver sändningsverksamhet som finansieras med public service-avgiften. Sådan verksamhet bedrivs i dag av programföretagen Sveriges Radio, Sveriges Television och Utbildningsradion. Bestämmelsen behandlas i avsnitt 7.2.

Enligt *första stycket första meningen* ska riksdagens beslut om tilldelning av avgiftsmedel inför en ny tillståndsperiod avse hela den period som tillståndet gäller. I 4 kap. radio- och tv-lagen finns regler om programföretagens tillstånd att sända tv och sökbar text-tv. I 11 kap. finns regler om programföretagens tillstånd att sända ljudradio. I propositionen föreslås att längden på kommande tillståndsperioder ska regleras i radio- och tv-lagen. Enligt förslaget ska ett tillstånd gälla i åtta år (se avsnitt 7.3). För att anpassa sändningstillstånden till riksdagens mandatperioder föreslås dock att kommande tillståndsperiod ska löpa från 2020 till och med 2029 (se avsnitt 10.2).

Av *första stycket andra meningen* framgår att även regeringens beslut om villkoren för att använda avgiftsmedlen ska omfatta hela tillståndsperioden. Regeringens beslut om villkor fattas i enlighet med riksdagens beslut om tilldelning av medel och de riktlinjer och villkor som riksdagen beslutat ska gälla under tillståndsperioden.

Av *andra stycket* framgår att riksdagen i enlighet med ett beslut om tilldelning för en hel tillståndsperiod årligen fattar beslut om att tilldela programföretagen avgiftsmedel. Ett sådant beslut fattas av riksdagen efter förslag i budgetpropositionen. De årliga besluten är enbart ett verkställande av de beslut som fattats inför tillståndsperioden. Det innebär således att det inte längre kommer göras någon årlig prövning av tilldelningen till programföretagen.

3 § Den som är obegränsat skattskyldig enligt 3 kap. 3–5 §§ inkomstskattelagen (1999:1229) och som vid beskattningsårets ingång har fyllt 18 år är skyldig att betala public service-avgift.

Av paragrafen framgår vem som är skyldig att betala public service-avgift. Bestämmelsen behandlas i avsnitt 6.1.

Två kriterier ska vara uppfyllda för att någon ska vara avgiftsskyldig. Det ena kriteriet är att personen ska vara obegränsat skattskyldig enligt 3 kap. 3–5 §§ inkomstskattelagen (1999:1229). Det andra kriteriet är att personen vid beskattningsårets ingång ska ha fyllt 18 år.

Av 3 kap. 3–5 §§ inkomstskattelagen framgår vilka som är obegränsat skattskyldiga. Det är bl.a. den som är bosatt i Sverige, den som stadigvarande vistas här eller den som har väsentlig anknytning hit och som tidigare har varit bosatt här.

Ett fåtal personer som beskattas enligt inkomstskattelagen är inte avgiftsskyldiga. Det gäller t.ex. personer som skulle kunna SINK-beskattas enligt lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta, men som väljer att beskattas enligt inkomstskattelagen. Anledningen är att de beskattas på en annan grund än enligt 3 kap. 3–5 §§ inkomstskattelagen.

Beskattningsåret för fysiska personer är, enligt 1 kap. 13 § första stycket inkomstskattelagen (1999:1229), ett kalenderår.

Hur beräknas en public service-avgift?

4 § Underlaget för public service-avgiften är den avgiftsskyldiges beskattningsbara förvärvsinkomst enligt 1 kap. 5 § inkomstskattelagen (1999:1229).

Underlaget ska högst uppgå till 2,092 gånger det inkomstbasbelopp enligt 58 kap. 26 och 27 §§ socialförsäkringsbalken som gäller för beskattningsåret.

Av paragrafen framgår hur underlaget för avgiften ska beräknas och vad det högsta avgiftsunderlaget är. Bestämmelsen behandlas i avsnitt 6.2.

I *första stycket* anges att underlaget för beräkningen av avgiften är den avgiftsskyldiges beskattningsbara förvärvsinkomst enligt 1 kap. 5 § inkomstskattelagen (1999:1229). Beskattningsbar förvärvsinkomst är en persons förvärvsinkomst (de sammanlagda inkomsterna av tjänst och av näringsverksamhet) minskad med allmänna avdrag, grundavdrag och sjöinkomstavdrag.

Av *andra stycket* framgår att det finns ett tak för avgiftsunderlaget enligt första stycket och därigenom också för hur hög avgiften kan bli. Beloppstaket är kopplat till inkomstbasbeloppet enligt 58 kap. 26 och 27 §§ socialförsäkringsbalken.

5 § Public service-avgiften är 1 procent av avgiftsunderlaget enligt 4 §.

I paragrafen anges att avgiftens storlek är 1 procent av avgiftsunderlaget enligt vad som anges i 4 §. Bestämmelsen behandlas i avsnitt 6.2.

6 § Public service-avgift ska betalas till och med det år den avgiftsskyldige avlider. Det som skulle ha gällt för den avlidne ska för dödsåret tillämpas för dödsboet.

Paragrafen innehåller regler om avgiftsskyldigheten när en person avlider. Bestämmelsen behandlas i avsnitt 6.1.

Skyldigheten att betala avgift upphör vid utgången av det år då den avgiftsskyldige avlider (dödsåret). Innehållet i bestämmelsen överensstämmer med vad som gäller för dödsbon enligt inkomstskattelagen (1999:1229) och skatteförfarandelagen (2011:1244). Exempelvis har ett dödsbo rätt till grundavdrag under dödsåret vilket har betydelse för beräkningen av avgiftsunderlaget (63 kap. 2 § inkomstskattelagen). För skyldigheten att lämna inkomstdeklaration gäller för dödsboet vad som skulle ha gällt för den avlidne under dödsåret (30 kap. 2 § skatteförfarandelagen), se även författningskommentaren till 29 kap. 1 § skatteförfarandelagen.

Förfaranderegler

7 § Bestämmelser om förfarandet vid uttag av public service-avgiften finns i skatteförfarandelagen (2011:1244).

Av paragrafen framgår att förfarandebestämmelserna i skatteförfarandelagen (2011:1244) ska tillämpas på avgiften. Det innebär att skatteförfarandelagens bestämmelser om bl.a. omprövning av beslut om skatt och avgift, anstånd med betalning av skatt och avgift och verkställighet av beslut blir direkt tillämpliga också på public service-avgiften. Bestämmelsen behandlas i avsnitt 6.3.

Överföring och förvaltning av avgiftsmedel

8 § De avgiftsmedel som Skatteverket får in ska föras över till ett räntebärande konto i Riksgäldskontoret (public service-kontot).

Av paragrafen framgår att de avgiftsmedel som Skatteverket får in ska föras över till ett konto i Riksgäldskontoret benämnt public service-kontot. Bestämmelsen behandlas i avsnitt 6.4.

9 § Kammarkollegiet ska förvalta avgiftsmedlen på public service-kontot.

I paragrafen anges att Kammarkollegiet ska förvalta avgiftsmedlen på public service-kontot. Kammarkollegiets förvaltning omfattar t.ex. även ränta på avgiftsmedlen. Bestämmelsen behandlas i avsnitt 6.4.

10 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela ytterligare föreskrifter om överföring och förvaltning av avgiftsmedlen.

Paragrafen innehåller en s.k. nödvändig upplysningsbestämmelse. En sådan bestämmelse behövs eftersom riksdagen i 8 och 9 §§ föreslår

Prop. 2017/18:261 lagstifta på området för regeringens restkompetens. Genom upplysningsbestämmelsen tydliggörs vilka föreskrifter regeringen trots lagregleringen kan meddela. Regeringen kan t.ex. meddela föreskrifter om hur överföringar av avgiftsmedel till public service-kontot praktiskt ska hanteras av Skatteverket och om Kammarkollegiets utbetalningar från public service-kontot till programföretagen. Bestämmelsen behandlas i avsnitt 6.4.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.
2. Genom lagen upphävs lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst.
3. Den upphävda lagen gäller fortfarande för ärenden om radio- och tv-avgift som har inlets hos Radiotjänst i Kiruna Aktiebolag före ikraftträdandet.
4. Det som i den upphävda lagen anges om Radiotjänst i Kiruna Aktiebolag ska efter den 31 december 2019 i stället gälla för Kammarkollegiet.
5. Ärenden om radio- och tv-avgift som inte har slutbehandlats den 31 december 2019 ska överlämnas till Kammarkollegiet.

I bestämmelsen anges när lagen ska träda i kraft och vilka övergångsbestämmelser som ska finnas. Bestämmelsen behandlas i avsnitt 10.1.

Av *punkt 1* och *2* framgår att lagen träder i kraft den 1 januari 2019 och att lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst samtidigt upphävs och därmed upphör att gälla. Eftersom nuvarande sändningstillstånd för programföretagen (Sveriges Radio, Sveriges Television och Utbildningsradion) gäller till och med 2019 kommer 2 § som reglerar tilldelningen av avgiftsmedel inför en ny tillståndspano tillämpas första gången inför den tillståndspano som inleds 2020.

I *punkterna 3–5* finns bestämmelser om hanteringen av ärenden om radio- och tv-avgift enligt den upphävda lagen. Sådana ärenden kommer nämligen behöva hanteras under en tid efter att den nya lagen börjat gälla. Radiotjänst i Kiruna AB (RIKAB) ska under 2019 fortsätta hantera ärenden som inlets före den 1 januari 2019 och som inte har slutbehandlats när den nya lagen träder i kraft. Det kommer främst vara fråga om hantering av obetalda avgifter och bevakning av fordringar som överlämnats till Kronofogdemyndigheten för indrivning. Efter den 31 december 2019 tar Kammarkollegiet över de uppgifter som RIKAB har enligt den upphävda lagen. Det som i den lagen gäller för RIKAB ska då i stället gälla för Kammarkollegiet. De ärenden som inte har slutbehandlats hos RIKAB ska också överlämnas till Kammarkollegiet. Handlingar i ärenden om radio- och tv-avgift enligt den upphävda lagen är allmänna hos RIKAB (se 2 kap. 4 § offentlighets- och sekretesslagen [2009:400] och bilagan till denna lag). När ärendena överlämnats till Kammarkollegiet är handlingarna allmänna hos myndigheten enligt bestämmelserna i tryckfrihetsförordningen.

I den upphävda lagen finns en straffbestämmelse. Enligt 22 § döms bl.a. den som uppsåtligen eller av oaktsamhet underlåter att anmäla sitt tv-innehav till böter. Enligt allmänna straffrättsliga principer ska straff för en gärning bestämmas enligt den lag som gällde när gärningen begicks. Om annan lag gäller när dom meddelas ska dock den lagen tillämpas om den

leder till frihet från straff eller lindrigare straff (med ett undantag som inte är aktuellt här). Dessa principer kommer till uttryck i 5 § lagen (1964:163) om införande av brottsbalken. När den gamla finansieringslagen upphävts och den nya lagen trätt i kraft kommer gärningar enligt 22 § inte längre vara straffbara. Det innebär att den som anmälts för ett brott som anges i 22 § går fri från straff om ärendet inte hunnit avgöras före den 1 januari 2019 (dvs. dom vunnit laga kraft eller strafföreläggande godkänts). Detsamma gäller om gärningarna som räknas upp i 22 § är belagda med straff enligt brottsbalken.

12.2 Förslaget till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453)

4 kap.

3 § Försörjningsstöd lämnas för skäliga kostnader för

1. livsmedel, kläder och skor, lek och fritid, förbrukningsvaror, hälsa och hygien samt dagstidning *och* telefon,

2. boende, hushållsel, arbetsresor, hemförsäkring samt medlemskap i fackförening och arbetslöshetskassa.

Skäliga kostnader enligt första stycket 1 ska i enlighet med vad regeringen närmare föreskriver beräknas enligt en för hela riket gällande norm (riksnorm) på grundval av officiella prisundersökningar av olika hushållstypers baskonsumtion. Om det i ett enskilt fall finns särskilda skäl, ska socialnämnden dock beräkna dessa kostnader till en högre nivå. Nämnden får också i ett enskilt fall beräkna dessa kostnaderna till en lägre nivå, om det finns särskilda skäl för detta.

I paragrafen regleras de kostnader som försörjningsstöd lämnas för. I *första stycket punkt 1* görs en ändring som innebär att försörjningsstöd inte längre lämnas för kostnaden för radio- och tv-avgift. Ändringen följer av att nuvarande radio- och tv-avgift avskaffas och ersätts med en avgift som är baserad på inkomst (se avsnitt 6.1 och 9).

8 kap.

7 § Kommunen ska bestämma den enskildes förbehållsbelopp genom att beräkna den enskildes levnadskostnader, utom boendekostnaden, med ledning av ett minimibelopp. Boendekostnaden ska beräknas för sig och läggas till minimibeloppet. För sådan boendekostnad som anges i 5 § ska dock inget förbehåll göras.

Minimibeloppet ska, om inte annat följer av 8 §, alltid per månad utgöra lägst en tolfedel av

1. 1,3546 prisbasbelopp för ensamstående, eller

2. 1,1446 prisbasbelopp för var och en av sammanlevande makar och sambor.

Minimibeloppet enligt första stycket ska täcka normalkostnader för livsmedel, kläder, skor, fritid, hygien, dagstidning, telefon, hemförsäkring, öppen hälso- och sjukvård, tandvård, hushållsel, förbrukningsvaror, resor, möbler, husgeråd och läkemedel.

Prop. 2017/18:261 Paragrafen innehåller regler om en enskilds förmånsbelopp och minimibelopp. I *tredje stycket* görs en ändring som innebär att minimibeloppet i första stycket inte längre ska täcka kostnader för radio- och tv-avgift. Ändringen följer av att nuvarande radio- och tv-avgift avskaffas och ersätts med en avgift som är baserad på inkomst (se avsnitt 6.1 och 9).

Ikraftträdandebestämmelse

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

Ändringarna träder i kraft den 1 januari 2019, dvs. samtidigt som nuvarande radio- och tv-avgift avskaffas och den nya lagen om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst börjar gälla.

12.3 Förslaget till lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696)

4 kap.

3 § Regeringen ger tillstånd att sända tv och sökbar text-tv om sändningsverksamheten finansieras med *public service-avgift enligt lagen (2018:000) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst*. Myndigheten för press, radio och tv ger tillstånd i övriga fall.

Paragrafen innehåller regler om vem som ger tillstånd att sända tv och sökbar text-tv. Ändringen består endast i en ändrad hänvisning till den nya lagen om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst.

12 § Ett tillstånd som har beviljats av regeringen att sända tv och sökbar text-tv ska gälla *i åtta år*.

Ett tillstånd som har beviljats av Myndigheten för press, radio och tv att sända tv eller sökbar text-tv gäller för sex år. Om det finns särskilda skäl, får myndigheten besluta att ett tillstånd ska gälla för kortare tid.

Giltighetstiden för tillståndsvillkor får vara kortare än tillståndstiden.

Paragrafen innehåller regler om giltighetstiden för tillstånd att sända tv och sökbar text-tv. I *första stycket* görs en ändring som innebär att ett sändningstillstånd som beviljats av regeringen ska gälla i åtta år. Regeringen beviljar sändningstillstånd om sändningsverksamheten finansieras med public service-avgifter (4 kap. 3 § radio- och tv-lagen). Det innebär att sändningstillstånden för programföretagen (i praktiken Sveriges Television och Utbildningsradion) ska gälla i åtta år. Bestämmelsen behandlas i avsnitt 7.3.

Som framgår av ikraftträdandebestämmelsen ska bestämmelsen i första stycket tillämpas första gången för sändningstillstånd som gäller från och med den 1 januari 2030. Ikraftträdandebestämmelsen behandlas i avsnitt 10.2.

5 kap.

12 § En leverantör av medietjänster som tillhandahåller tv-sändning, beställ-tv eller sökbar text-tv på något annat sätt än genom tråd ska utforma tjänsten på ett sådant sätt att den blir tillgänglig för personer med funktionsnedsättning genom textning, tolkning, uppläst text eller liknande teknik. Detta gäller även en leverantör av medietjänster som tillhandahåller tv-sändning eller sökbar text-tv genom tråd. Tillgängliggörandet ska ske i den omfattning som beslutas av regeringen, om verksamheten finansieras med *public service-avgift enligt lagen (2018:000) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst*, och av Myndigheten för press, radio och tv i övriga fall. Ett sådant beslut ska gälla för en viss tid.

Vid bestämmande av hur och i vilken omfattning tjänsten ska göras tillgänglig för personer med funktionsnedsättning ska leverantörens finansiella förutsättningar och den tekniska utvecklingen av tillgänglighetstjänster beaktas.

Ändringen består endast i en ändrad hänvisning till den nya lagen om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst.

9 kap.

2 § Sändningsplikten enligt 1 § omfattar inte fler än fyra programtjänster som sänds samtidigt av en tillståndshavare vars verksamhet finansieras med *public service-avgift enligt lagen (2018:000) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst*.

Ändringen består endast i en ändrad hänvisning till den nya lagen om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst.

11 kap.

1 § Tillstånd att sända ljudradio meddelas av regeringen om sändningsverksamheten finansieras med *public service-avgift enligt lagen (2018:000) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst*. Regeringen meddelar också tillstånd att sända ljudradio till utlandet.

Regeringen får besluta att 14 och 15 kap. inte ska tillämpas på sändningar till utlandet som sker med stöd av tillståndet.

Myndigheten för press, radio och tv får ge tillstånd att under en begränsad tid om högst två veckor sända ljudradio som inte är närradio eller kommersiell radio. Myndigheten får besluta att 14 och 15 kap. inte ska tillämpas på sändningar som sker med stöd av tillståndet.

Om det finns särskilda skäl, får regeringen ge tillstånd att sända ljudradio i lokala sändningar som inte uppfyller kraven för närradio eller kommersiell radio.

Ändringen består endast i en ändrad hänvisning till den nya lagen om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst.

4 § Ett tillstånd som beviljats av regeringen att sända ljudradio ska gälla i åtta år om sändningsverksamheten finansieras med *public service-avgift enligt lagen (2018:000) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst*.

Ett tillstånd som beviljats av regeringen att sända ljudradio i andra fall än som anges i första stycket ska gälla för en viss tid som bestäms av regeringen.

Prop. 2017/18:261 Paragrafen innehåller regler om giltighetstiden för tillstånd att sända annan ljudradio än närradio och kommersiell radio. Ändringen innebär att paragrafen delas upp i två stycken. Enligt *första stycket* ska ett tillstånd av regeringen att sända ljudradio gälla i åtta år om verksamheten finansieras med public service-avgift. Det innebär att sändningstillstånden för programföretagen (i praktiken Sveriges Radio och Utbildningsradion) ska gälla i åtta år. Bestämmelsen behandlas i avsnitt 7.3.

Av *andra stycket* framgår att ett tillstånd av regeringen att sända ljudradio i andra fall än när verksamheten finansieras med public service-avgift ska gälla för viss tid. Någon ändring i sak i denna del är inte avsedd.

Som framgår av ikraftträdandebestämmelsen ska bestämmelsen i första stycket tillämpas första gången för sändningstillstånd som gäller från och med den 1 januari 2030. Ikraftträdandebestämmelsen behandlas i avsnitt 10.2.

Ikraftträdandebestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.
2. De sändningstillstånd som meddelas av regeringen enligt 4 kap. 3 § och 11 kap. 1 § närmast efter ikraftträdandet ska gälla i tio år om sändningsverksamheten finansieras med public service-avgift.
3. De nya bestämmelserna i 4 kap. 12 § första stycket och 11 kap. 4 § första stycket tillämpas första gången för sändningstillstånd som gäller från och med den 1 januari 2030.

Av *punkt 1* framgår att ändringarna i radio- och tv-lagen ska träda i kraft den 1 januari 2019, dvs. samtidigt som den nya lagen om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst börjar gälla.

Av *punkt 2* framgår att de sändningstillstånd som meddelas närmast efter ikraftträdandet för Sveriges Radio, Sveriges Television och Utbildningsradion ska gälla i tio år. Programföretagens nuvarande tillstånd löper ut i december 2019 (se prop. 2012/13:164, bet. 2013/14:KrU3 och rskr. 2013/14:60). Det är således de sändningstillstånd som inleds från och med den 1 januari 2020 som gäller i tio år.

Av *punkt 3* framgår att de nya bestämmelserna om åttåriga sändningstillstånd ska tillämpas första gången för tillstånd som gäller från och med den 1 januari 2030. Förslaget innebär att de åttåriga tillståndsperioderna kan anpassas till riksdagens mandatperioder. Nya tillståndsperioder kommer således kunna inledas i januari samma år som det hålls ordinarie riksdagsval. Bestämmelsen behandlas i avsnitt 10.2.

12.4 Förslaget till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

2 kap.

2 § Lagen gäller också för avgifter enligt

1. begravningslagen (1990:1144),
2. lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift,
3. lagen (1994:1920) om allmän löneavgift,

4. lagen (1999:291) om avgift till registrerat trossamfund,
5. socialavgiftslagen (2000:980),
6. lagen (2007:1398) om kommunal fastighetsavgift, *och*
7. lagen (2018:000) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst.

Paragrafen innehåller en uppräknig av de avgifter som skatteförfarandelagen gäller för. En ny punkt läggs till i uppräknigen där det framgår att lagen även gäller för avgifter enligt lagen om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst. Bestämmelsen behandlas i avsnitt 6.3.

Ändringen innebär att skatteförfarandelagen gäller i tillämpliga delar och att public service-avgiften fasas in i skattekontosystemet. Det innebär vidare att uppbördsförfarandet blir en del i det enhetliga system som gäller för övriga skatter och avgifter som omfattas av skatteförfarandelagen.

12 kap.

3 § De allmänna skattetabellerna ska grundas på att

1. inkomsten är oförändrad under kalenderåret,
2. mottagaren bara kommer att beskattas för den inkomst som anges i tabellen,
3. mottagaren inte ska betala någon annan skatt eller avgift än
 - a) kommunal inkomstskatt,
 - b) statlig inkomstskatt på förvärvsinkomster,
 - c) begravningsavgift enligt begravningslagen (1990:1144),
 - d) avgift enligt lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift,
 - e) avgift som avses i lagen (1999:291) om avgift till registrerat trossamfund, *och*
 - f) *public service-avgift enligt lagen (2018:000) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst,*
4. mottagaren inte kommer att medges något annat avdrag än grundavdrag vid beskattningen, och
5. mottagaren kommer att medges skattereduktion för
 - a) allmän pensionsavgift och arbetsinkomst enligt 67 kap. 4–9 §§ inkomstskattelagen (1999:1229), eller
 - b) sjukersättning och aktivitetsersättning enligt 67 kap. 9 a § inkomstskattelagen.
 Tabellerna ska också ange skatteavdraget för
 1. den som är född 1938 eller senare och inte är skyldig att betala allmän pensionsavgift enligt 67 kap. 4 § inkomstskattelagen, och
 2. den som inte har rätt till skattereduktion för arbetsinkomst enligt 67 kap. 5–9 §§ inkomstskattelagen.
 Bestämmelserna i första stycket ska också tillämpas för den som är född 1937 eller tidigare och har rätt till skattereduktion för arbetsinkomst enligt 67 kap. 5–9 §§ inkomstskattelagen.

I paragrafen finns bestämmelser om hur de allmänna skattetabellerna ska utformas. Ändringen i första stycket punkt 3 innebär att public service-avgift läggs till i uppräknigen av de skatter och avgifter som mottagaren ska betala. Bestämmelsen behandlas i avsnitt 6.3.

29 kap.

1 § Inkomstdeklaration ska lämnas till ledning för

1. bestämmande av underlag för att ta ut skatt eller avgift enligt
 - a) inkomstskattelagen (1999:1229),
 - b) lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt,
 - c) 2 § lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster,

- d) lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel i de fall som avses i 2 § första stycket 1–4 och 6–10 den lagen,
- e) lagen (1991:687) om särskild löneskatt på pensionskostnader,
- f) lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift,
- g) 2 § lagen (1994:1920) om allmän löneavgift,
- h) lagen (2007:1398) om kommunal fastighetsavgift, *och*
- i) *lagen (2018:000) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst,*
 - 2. bestämmande av underlag för att ta ut egenavgifter enligt 3 kap. socialavgiftslagen (2000:980),
 - 3. bestämmande av skattereduktion, samt
 - 4. beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt 59 kap. socialförsäkringsbalken.

I paragrafen anges syftet med en inkomstdeklaration. Bestämmelsen behandlas i avsnitt 6.3.

Av punkt 1 framgår att en inkomstdeklaration ska lämnas till ledning för bl.a. bestämmande av underlag för att ta ut de skatter och avgifter som räknas upp i punkten. En ny punkt om public service-avgiften läggs till i denna uppräkningslista. Ändringen innebär att inkomstdeklaration ska lämnas till ledning för bestämmande av underlag för att ta ut avgift enligt lagen om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst. Tillägget föranleder av att det enligt 4 § samma lag är den avgiftsskyldiges beskattningsbara förvärvsinkomst enligt 1 kap. 5 § inkomstskattelagen (1999:1229) som bildar underlag för public service-avgiften.

46 kap.

- 3 §** Betalningssäkring får inte användas för avgifter enligt
- 1. begravningslagen (1990:1144),
 - 2. lagen (1999:291) om avgift till registrerat trossamfund, *och*
 - 3. *lagen (2018:000) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst.*

I paragrafen införs en ny tredje punkt med innebörden att betalningssäkring inte får användas för avgifter enligt lagen om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst. Bestämmelsen behandlas i avsnitt 6.3.

56 kap.

- 6 §** I beslut om slutlig skatt ska Skatteverket även bestämma storleken på följande skatter och avgifter:
- 1. skatt och avgift på de underlag som avses i 3 §,
 - 2. skatt enligt 2 § lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster,
 - 3. begravningsavgift enligt begravningslagen (1990:1144),
 - 4. avgift enligt 2 § lagen (1994:1920) om allmän löneavgift,
 - 5. avgift enligt lagen (1999:291) om avgift till registrerat trossamfund,
 - 6. egenavgifter enligt 3 kap. socialavgiftslagen (2000:980), *och*
 - 7. *public service-avgift enligt lagen (2018:000) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst.*

Paragrafen innehåller en uppräkningslista av de skatter och avgifter som Skatteverket ska bestämma storleken på i ett beslut om slutlig skatt. Ändringen innebär att det i uppräkningslistan läggs till en ny punkt om public

service-avgift enligt lagen om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst. Det innebär således att Skatteverket i ett beslut om slutlig skatt ska bestämma storleken på public service-avgiften. Bestämmelsen behandlas i avsnitt 6.3. Prop. 2017/18:261

Ikraftträdandebestämmelse

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

Ändringarna träder i kraft den 1 januari 2019, dvs. samtidigt som den nya lagen om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst börjar gälla.

Sammanfattning (SOU 2017:79)

Parlamentariska public service-kommittén redovisar i detta delbetänkande sitt förslag till en finansierings- och uppbördsmodell för public service. Den bedöms vara långsiktigt stabil, legitim och värna verksamhetens oberoende från politiska och kommersiella intressen. I syfte att ytterligare stärka oberoendet föreslår kommittén också vissa ändringar när det gäller medelstilldelningen till programföretagen, sändningstillståndens giltighetstid och sammansättningen av styrelsen i ägarstiftelsen. Kommittén återkommer i slutbetänkandet till frågor om hur en ändamålsenlig reglering för public service kan utformas på kort och lång sikt.

Inledning

Betänkandet inleds med en beskrivning av kommitténs direktiv, utredningsarbetet och kommitténs syn på public service.

Kommittén anser att public service bör användas som benämning på sändningsverksamhet som bedrivs på uppdrag av statsmakterna och finansieras av allmänheten, i Sverige genom programföretagen Sveriges Radio (SR), Sveriges Television (SVT) och Sveriges Utbildningsradio (UR). Begreppet har fått starkt fäste i dagligt svenskt språkbruk och speglar bättre än radio och tv i allmänhetens tjänst den utveckling där de traditionella gränserna mellan ljud, bild och text blir allt vagare och mindre betydelsefulla för publiken.

Oberoende medier utgör ett fundament i det demokratiska samhället genom sin funktion som central informationskälla, vakthund och offentlig rum för samhällsdebatt. Ökad konkurrens och större press på de kommersiella medierna ökar vikten av att det finns oberoende medier med hög legitimitet hos allmänheten och stabil finansiering som kan bidra till att medborgarna är välinformerade och kan föra konstruktiva diskussioner utifrån gemensamma verklighetsbilder.

Genom att tillgodose dessa behov är public service en demokratisk kollektiv nytthet som gynnar alla medborgare, oavsett om utbudet konsumeras eller inte. Som en konsekvens av detta bör alla medborgare vara med och bidra till finansieringen av public service. Centralt i uppdraget till programföretagen är bl.a. att utifrån krav på saklighet och opartiskhet granska makthavare, bevaka viktiga samhälls- och kulturfrågor och ge utrymme för en mångfald av uttryck och åsikter som annars inte hade syns eller hörts i offentligheten.

Medierna och deras användning

I kapitel 3 beskrivs dels medieutvecklingen med fokus på hur medborgarnas tillgång till och användning av radio och tv förändras, dels hur hushållens sammansättning och ekonomi ser ut.

Sammantaget ger utvecklingen en bild av att möjligheten för programbolagen att tillhandahålla sitt utbud via internet får en allt större betydelse. En grundläggande drivkraft är den tekniska utvecklingen som möjliggör

konsumtion av tv och radio också via datorer, surfplattor och mobiler. Det ger förutsättningar för en flexibel och individuell mediekonsumtion som uppskattas av publiken. Samtidigt minskar den traditionella tv-apparatens betydelse. Människor i Sverige är i ett internationellt perspektiv teknikvänliga och anammar tidigt ny teknik. Ett framtidssäkert finansierings-system måste förhålla sig till detta och att den kontinuerliga teknikutvecklingen kommer att innebära fortsatta förändringar i konsumtionsmönstren.

Vid sidan av den förändrade mediekonsumtionen är hushållens varierande sammansättning en viktig aspekt för frågan om det framtida finansieringssystemet. Statistiken visar att andelen ensamhushåll i Sverige är jämförelsevis hög i ett europeiskt perspektiv. Vidare framgår att dessa hushåll har en lägre disponibel inkomst än genomsnittshushållet. Dessa förhållanden utgör också viktiga aspekter att beakta för frågan om finansieringssystemets legitimitet och långsiktiga hållbarhet.

Finansiering av public service förr och nu

I kapitel 4 redogörs för hur radio- och tv-avgiften och medelstilledningen till programföretagen är utformad i dag. Det presenteras också en analys av allmänhetens betalningsvilja.

Den nuvarande radio- och tv-avgiften tas ut med stöd av lag (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst (nuvarande avgiftslag). Avgiftsuttaget är kopplat till innehav av en tv-mottagare och ska betalas av alla hushåll och juridiska personer som äger, hyr eller lånar en tv-mottagare. Radio- och tv-avgiften uppgår för närvarande till 2 340 kronor per hushåll och år.

Radiotjänst i Kiruna AB (RIKAB), som ägs gemensamt av SR, SVT och UR, ansvarar för uppbörden av radio- och tv-avgiften. RIKAB ansvarar även för förvaltningen av avgiftsmedlen i Riksgäldskontoret och bedriver avgiftskontroll. Antalet inbetalda radio- och tv-avgifter har sjunkit under de senaste åren, dels till följd av att nyförsäljningen av tv-apparater har sjunkit, dels för att hushållens tillgång till tv-apparater i hemmet minskar. Detta har medfört att resultatet på rundradiokontot har försämrats trots höjningar av avgiftsnivån. Avgiftsskolket är betydande. Enligt kommitténs beräkningar är det mellan 11 och 15 procent av de hushåll som har tillgång till en tv-apparat och är avgiftsskyldiga som inte betalar radio- och tv-avgift.

Medelstilledningen till programföretagen har sedan 2002 räknats upp med 2 procent per år, med undantag för 2010 då den höjdes med 3 procent. Riksdagen fattar ett riktlinjebeslut om medelstilledningen till programföretagen inför varje ny tillståndperiod samt årliga medelsbeslut i samband med budgetpropositionen.

Internationell utblick

Kapitel 5 innehåller såväl en beskrivning av det internationella ramverket för public service som en genomgång av hur finansieringen av public service har utformats i olika länder.

Public service har en stark ställning i det rättsliga ramverket som garant för mångfalden i medieutbudet, vilket bl.a. bekräftas i EU:s fördrag. Samtidigt utgör finansiering av public service normalt statligt stöd i EU-rättslig mening och måste därmed anpassas till unionens regelverk för detta. Det betyder att ändringar i finansieringsmodellen kan behöva anmälas till och godkännas av Europeiska kommissionen innan de genomförs, beroende på hur betydande de är.

Det finns en stor variation mellan hur olika europeiska länder har utformat sina system för finansiering av public service-medier. Med utgångspunkt i vem som är betalningsskyldig, vad som ligger till grund för denna skyldighet och hur inkomsterna kommer verksamheten till del kan systemen delas in i fem typer: traditionell apparatavgift (förutom Sverige bl.a. Norge och Österrike), utvidgad apparatavgift (bl.a. Danmark och Storbritannien) obligatorisk hushållsavgift (Tyskland och Schweiz), specialdestinerad skatt (Finland och Island) och renodlad anslagsfinansiering (bl.a. Nederländerna och Ungern).

Vägval för den framtida finansieringen av public service

I kapitel 6 diskuteras vilka slutsatser som bör dras avseende den framtida finansieringen av public service i Sverige utifrån den utveckling och kontext som har beskrivits i kapitel 3–5.

Mot bakgrund av direktiven bör en framtida finansieringsmodell uppfylla tre kriterier. För det första ska den vara långsiktigt stabil, dvs. över tid garantera en förutsebar och ändamålsenlig finansiering. För det andra ska den vara legitim och ha högt förtroende hos allmänheten, vilket bl.a. kräver att den är solidarisk, rättvis och resurseffektiv. För det tredje ska den värna verksamhetens oberoende, vilket bl.a. innebär att de medel som samlas in i systemet endast kan användas till public service.

Kommittén bedömer att nuvarande radio- och tv-avgift inte längre lever upp till ovanstående kriterier och därför behöver bytas ut. Vid utformningen av en ny uppbördsmodell finns olika alternativ utifrån grundläggande frågeställningar om vem som ska finansiera public service-verksamheten och hur den betalningsskyldige ska definieras. Oavsett vilket av de aktuella alternativen som väljs kommer uppbördsmodellen att betraktas som en skatt. Detta hindrar dock inte att den nya uppbördsmodellen benämns public service-avgift.

Förslag till uppbördsmodell

I kapitel 7 lämnar kommittén sitt förslag till en uppbördsmodell. Förslaget innebär att den nuvarande radio- och tv-avgiften ersätts med en individuell public service-avgift som regleras i en ny lag vilken börjar gälla den 1 januari 2019. Avgiften ska betalas av alla som är obegränsat skattskyldiga, har en beskattningsbar förvärvsinkomst och som fyllt 18 år vid beskattningsårets ingång. Avgiften ska betalas med 1 procent av den beskattningsbara förvärvsinkomsten upp till en inkomst som motsvarar 2,127 gånger inkomstbasbeloppet för beskattningsåret. Den maximala

public service-avgiften beräknas för 2019 uppgå till 1 308 kronor per person och år. Företag och andra juridiska personer bör inte omfattas av avgiftsskyldigheten.

Skatteverket får i uppdrag att sköta uppbörden. Avgiften tas in inom ramen för skattesystemet och specificeras på inkomstdeklarationen, på samma sätt som begravningsavgiften.

Avgifterna ska redovisas mot inkomstitel på inkomstsidan i statens budget och genom specialdestinering placeras på ett räntebärande konto i Riksgäldskontoret, benämnt public service-kontot. Kammarkollegiet ska förvalta kontot och betala ut medlen till programföretagen i enlighet med riksdagens beslut.

Genom att Skatteverket och Kammarkollegiet övertar ansvaret för uppbörden och förvaltningen av avgiftsmedlen kan statens avtal med RIKAB sägas upp, vilket innebär att bolaget avvecklas. RIKAB bör dock finnas kvar under 2019 för att ta hand om kvarvarande radio- och tv-avgiftsärenden och informera allmänheten om det nya finansierings-systemet.

Kommittén bedömer att uppbördsmodellen enligt detta förslag är långsiktigt stabil, legitim och värnar programföretagens oberoende. Den nya individuella public service-avgiften kommer liksom den nuvarande radio- och tv-avgiften att fungera som ett slutet finansieringssystem i vilket avgiftsmedlen kommer programföretagen till del utan att passera ett anslag på utgiftssidan i statens budget. Medlen är därmed inte takbegränsade och ingår inte i de årliga budgetförhandlingarna.

Förstärkning av oberoendet genom medelstildelningen

I kapitel 9 redovisar kommittén sina förslag och bedömningar avseende hur public service-verksamhetens oberoende kan stärkas genom systemet för medelstildelning.

Kommittén föreslår att det av den nya avgiftslagen ska framgå att riksdagen fattar ett beslut om tilldelning av avgiftsmedel till programföretagen som gäller för hela tillståndsperioden. Den beslutade tilldelningen ska fastställas i årliga beslut av riksdagen men utan en årlig omprövning av beloppens storlek. Med utgångspunkt i riksdagens beslut ska regeringen besluta om villkoren för användningen av avgiftsmedlen för hela tillståndsperioden. I stället för de årliga budgetunderlagen bör programföretagen lämna in ett fördjupat underlag om verksamheten till regeringen inför varje tillståndsperiod.

Det föreslås också en bestämmelse i lagen om att avgiftsmedlen enbart ska finansiera public service-verksamhet och verksamhet som är direkt anknuten till den. Det innebär ett förtydligande om att de avgiftsinkomster som samlas in inte får användas till annan verksamhet, t.ex. inom myndigheter. I enlighet med denna princip ska även Skatteverkets och Kammarkollegiets kostnader för hanteringen av uppbördssystemet finansieras utanför avgiftssystemet.

Ytterligare förslag för att stärka oberoendet

I kapitel 10 lämnar kommittén förslag och bedömningar om hur public service-verksamhetens oberoende kan stärkas på andra sätt än genom medelstilldelningen.

Kommittén föreslår att det införs en ny bestämmelse i radio- och tv-lagen (2010:696) med innebörden att sändningstillstånden för programföretagen SR, SVT och UR ska gälla i åtta år. För att anpassa tillståndsperioderna till riksdagens mandatperioder ska de åttaåriga sändningstillstånden dock inte börja gälla förrän 2026.

Kommittén föreslår också att den som är verksam som riksdagsledamot inte får vara styrelseledamot i Förvaltningsstiftelsen för SR, SVT och UR. Huvuduppgiften för stiftelsens styrelse är att utse programföretagens styrelser, medan besluten om inriktningen på och finansieringen av public service fattas av regering och riksdag. Syftet med förslaget är att värna denna ansvarsfördelning som har konstruerats för att främja verksamhetens självständighet från statsmakterna. Av samma skäl bedömer kommittén även att det bör slås fast i programföretagens bolagsordningar att verksamma riksdagsledamöter inte får vara ledamöter i programföretagens styrelser.

I kapitlet diskuteras också om oberoendet för public service kan stärkas ytterligare genom ändringar i grundlagarna, något kommittén inte har möjlighet att föreslå. En sådan ändring skulle kunna vara att införa en grundlagsbestämmelse som reglerar verksamhetens existens, oberoende och finansiering. En annan möjlighet kan vara att införa ett krav på att riksdagens beslut om finansiering och reglering av public service ska ske med kvalificerad majoritet.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

I kapitel 11 behandlas vissa frågor kring införandet av förslagen.

Kommittén bedömer att den nya lagen om finansiering av public service bör kunna träda i kraft den 1 januari 2019, med hänsyn till behovet av tid för remissförfarande, beredning inom Regeringskansliet och riksdagsbehandling. Vid samma tidpunkt bör den nuvarande avgiftslagen upphöra att gälla.

Under 2019 föreslås RIKAB fortsatt ansvara för ärenden om radio- och tv-avgift som hänför sig till tiden före ikraftträdandet. Dessa ärenden ska handläggas enligt bestämmelserna i den upphävda lagen. Straffbestämmelserna, bl.a. för underlåtenhet att fullgöra anmälningsskyldighet, ska dock inte tillämpas efter ikraftträdandet. När RIKAB avvecklats ska Kammarkollegiet ta över hanteringen av kvarvarande ärenden.

Med anledning av införandet av den nya avgiftslagen föreslås ett antal författningsändringar bl.a. i skatteförfarandelagen (2011:1244), offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) och radio- och tv-lagen. Dessa ändringar föreslås i huvudsak träda i kraft den 1 januari 2019.

Kommittén bedömer mot bakgrund av EU:s statsstödsregelverk och erfarenheter från Finland och Island att den föreslagna finansieringsmodellen inte kräver Europeiska kommissionens godkännande innan den införs.

Prop. 2017/18:261
Bilaga 1

Konsekvenser av förslagen

I kapitel 12 redogörs för konsekvenserna av förslagen enligt kommittéförordningen (1998:1474) och kommitténs direktiv.

Kommitténs förslag till ett nytt finansieringssystem för public service innebär som nämns ovan att RIKAB avvecklas. Avvecklingen av bolaget kommer att leda till att Kiruna förlorar cirka 120 arbetstillfällen på heltid samt ytterligare arbetstillfällen på deltid. Programföretagens kostnader för RIKAB:s verksamhet kommer därmed att upphöra fr.o.m. 2020. Kostnaden för de företag och andra juridiska personer som, enligt nuvarande avgiftslag, betalar radio- och tv-avgift kommer att upphöra till följd av kommitténs förslag.

Skatteverket och Kammarkollegiet kommer att få ökade kostnader till följd av de uppgifter som följer av förslagen. De ökade kostnaderna föreslås i första hand finansieras genom att medel från anslag inom utgiftsområde 17 eller utgiftsområde 1 flyttas till Skatteverkets respektive Kammarkollegiets förvaltningsanslag.

Intäkterna från public service-avgiften kommer att redovisas på inkomstsidan i statens budget och räknas in i skattekvoten. Kommittén bedömer att budgetsaldot och det finansiella sparandet endast påverkas marginellt.

Den föreslagna finansieringsmodellen har positiva fördelningseffekter och bidrar till ökad jämställdhet mellan kvinnor och män

Särskilda yttranden

Till delbetänkandet har fogats tre särskilda yttranden som har avgetts av ledamoten Angelika Bengtsson (Sverigedemokraterna), ledamoten Rossana Dinamarca (Vänsterpartiet) och ledamöterna Olof Lavesson och Jan Ericson (Moderaterna).

Lagförslaget i SOU 2017:79

Förslag till lag (2018:000) om finansiering av public service

Härigenom föreskrivs följande.

Finansiering av public service

1 § Public service-verksamhet och verksamhet som är direkt anknuten till den ska finansieras med en public service-avgift enligt denna lag under förutsättning att

1. sändningstillstånd enligt 4 kap. 3 § eller 11 kap. 1 § första stycket radio- och tv-lagen (2010:696) har meddelats den som bedriver sändningsverksamheten, och
2. tillståndet innehåller ett förbud mot att sända reklam.

Beslut om tilldelning av avgiftsmedel

2 § Riksdagen beslutar om tilldelning av avgiftsmedel för sådan verksamhet som avses i 1 §. Ett sådant beslut ska fattas inför varje tillståndsperiod och avse hela tillståndsperioden. Den beslutade tilldelningen fastställs i årliga beslut av riksdagen.

Med utgångspunkt i riksdagens beslut beslutar regeringen om villkoren för användningen av avgiftsmedlen för hela tillståndsperioden.

Vem ska betala avgift?

3 § Den som är obegränsat skattskyldig enligt 3 kap. 3–5 §§ inkomstskattelagen (1999:1229) och har fyllt 18 år vid beskattningsårets ingång ska betala public service-avgift.

Storleken på avgiften

4 § Underlaget för avgiften är den avgiftsskyldiges beskattningsbara förvärvsinkomst enligt 1 kap. 5 § inkomstskattelagen (1999:1229).

Avgiftsunderlaget ska dock högst motsvara en beskattningsbar förvärvsinkomst om 2,127 gånger inkomstbasbeloppet för beskattningsåret.

5 § Public service-avgift ska betalas med 1 procent av avgiftsunderlaget enligt 4 §.

När skyldigheten att betala avgift upphör

6 § Public service-avgift ska betalas till och med det år den avgiftsskyldige avlider. Det som skulle ha gällt för den avlidne ska för dödsåret tillämpas för dödsboet.

Förfaranderegler

Prop. 2017/18:261
Bilaga 2

7 § Bestämmelser om förfarandet vid uttag av public service-avgift finns i skatteförfarandelagen (2011:1244).

Skatteverkets överföring av avgiftsmedel

8 § De avgiftsmedel som Skatteverket får in ska föras över till ett räntebärande konto i Riksgäldskontoret (public service-kontot).

9 § Skatteverket ska varje månad föra över preliminära avgiftsmedel till public service-kontot. De preliminära avgiftsmedlen ska motsvara en tolfedel av de preliminära avgifter som beräknas i andra stycket.

De preliminära avgifterna beräknas genom att ta storleken av de public service-avgifter som bestämts i Skatteverkets beslut om slutlig skatt enligt 56 kap. 6 § skatteförfarandelagen (2011:1244) året före beskattningsåret uppräknat med den procentuella förändringen av inkomstbasbeloppet mellan andra året före beskattningsåret och beskattningsåret.

10 § Om beloppet för de preliminära avgiftsmedel som ska föras över inte är uträknat vid överföringstillfällena i januari och februari, ska samma belopp som fördes över i december föregående år föras över. Om något av de belopp som fördes över i januari och februari inte motsvarar de belopp som skulle ha förts över ska beloppet för mars månad jämkas.

11 § En avräkning av de preliminära avgiftsmedlen ska göras mot de avgiftsmedel som Skatteverket faktiskt har fått in året efter det år då de preliminära avgiftsmedlen fördes över. En slutlig reglering av preliminära avgiftsmedel mot de slutliga avgifterna ska göras senast i mars andra året efter det år då de preliminära avgiftsmedlen fördes över.

Förvaltning av avgiftsmedel

12 § Kammarkollegiet ska ansvara för förvaltningen av de avgiftsmedel som Skatteverket för över till public service-kontot.

Utbetalning av avgiftsmedel till public service-verksamheten

13 § Kammarkollegiet ska ansvara för utbetalning av avgiftsmedlen i enlighet med riksdagens beslut enligt 2 §.

Redovisning och prognoser för public service-kontot

14 § Kammarkollegiet ska årligen lämna en förvaltningsberättelse för public service-kontot och redovisa en bedömning av kontots intäktsutveckling på kort och lång sikt.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.
 2. Genom lagen upphävs lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst.
 3. Den upphävda lagen gäller fortfarande för ärenden om radio- och tv-avgift som har inletts hos Radiotjänst i Kiruna AB före ikraftträdandet.

4. Det som i den upphävda lagen anges om Radiotjänst i Kiruna AB ska efter den 31 december 2019 i stället gälla för Kammarkollegiet. Ärenden som inte har slutbehandlats den 31 december 2019 ska överlämnas till Kammarkollegiet.

5. För beskattningsåren 2019 och 2020 ska vid tillämpningen av 9 § andra stycket, de preliminära avgifterna beräknas så att de motsvarar 1 procent av de sammanlagda beskattningsbara förvärvsinkomster som beslutats enligt 56 kap. 2 § skatteförfarandelagen (2011:1244) och som fastställts och begränsats enligt bestämmelserna i 3 och 4 §§.

Förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

Prop. 2017/18:261
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 2 §, 12 kap. 3 §, 29 kap. 1 §, 46 kap. 3 § samt 56 kap. 6 § skatteförfarandelagen (2011:1244) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

2 §

Lagen gäller också för avgifter enligt

1. begravningslagen (1990:1144),	
2. lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift,	
3. lagen (1994:1920) om allmän löneavgift,	
4. lagen (1999:291) om avgift till registrerat trossamfund,	
5. socialavgiftslagen (2000:980),	5. socialavgiftslagen (2000:980),
<i>och</i>	6. lagen (2007:1398) om
6. lagen (2007:1398) om kommunal fastighetsavgift, <i>och</i>	7. lagen (2018:000) om finansiering av public service.
kommunal fastighetsavgift.	

12 kap.

3 §

De allmänna skattetabellerna ska grundas på att

1. inkomsten är oförändrad under kalenderåret,
2. mottagaren bara kommer att beskattas för den inkomst som anges i tabellen,
3. mottagaren inte ska betala någon annan skatt eller avgift än
 - a) kommunal inkomstskatt,
 - b) statlig inkomstskatt på förvärvsinkomster,
 - c) begravningsavgift enligt begravningslagen (1990:1144),
 - d) avgift enligt lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift, *och*
 - e) avgift som avses i lagen (1999:291) om avgift till registrerat trossamfund,
 - f) *public service-avgift enligt lagen (2018:000) om finansiering av public service,*
4. mottagaren inte kommer att medges något annat avdrag än grundavdrag vid beskattningen, och
5. mottagaren kommer att medges skattereduktion för
 - a) allmän pensionsavgift och arbetsinkomst enligt 67 kap. 4–9 §§ inkomstskattelagen (1999:1229), eller
 - b) sjukersättning och aktivitetsersättning enligt 67 kap. 9 a § inkomstskattelagen.

Tabellerna ska också ange skatteavdraget för

1. den som är född 1938 eller senare och inte är skyldig att betala allmän pensionsavgift enligt 67 kap. 4 § inkomstskattelagen, och

2. den som inte har rätt till skattereduktion för arbetsinkomst enligt 67 kap. 5–9 §§ inkomstskattelagen.

Bestämmelserna i första stycket ska också tillämpas för den som är född 1937 eller tidigare och har rätt till skattereduktion för arbetsinkomst enligt 67 kap. 5–9 §§ inkomstskattelagen.

29 kap.

1 §¹¹

Inkomstdeklaration ska lämnas till ledning för

1. bestämmande av underlag för att ta ut skatt eller avgift enligt

a) inkomstskattelagen (1999:1229),

b) lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt,

c) 2 § lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster,

d) lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel i de fall som avses i 2 § första stycket 1–4 och 6–10 den lagen,

e) lagen (1991:687) om särskild löneskatt på pensionskostnader,

f) lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift,

g) 2 § lagen (1994:1920) om allmän löneavgift, *och* g) 2 § lagen (1994:1920) om allmän löneavgift,

h) lagen (2007:1398) om kommunal fastighetsavgift, *och* h) lagen (2007:1398) om kommunal fastighetsavgift, *och*

i) lagen (2018:000) om finansiering av public service,

2. bestämmande av underlag för att ta ut egenavgifter enligt 3 kap. socialavgiftslagen (2000:980),

3. bestämmande av skattereduktion, samt

4. beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt 59 kap. socialförsäkringsbalken.

46 kap.

3 §

Betalningssäkring får inte användas för avgifter enligt

1. begravningslagen (1990:1144), *och*

2. lagen (1999:291) om avgift till registrerat trossamfund.

1. begravningslagen (1990:1144),

2. lagen (1999:291) om avgift till registrerat trossamfund, *och*

3. lagen (2018:000) om finansiering av public service.

56 kap.

6 §¹²

I beslut om slutlig skatt ska Skatteverket även bestämma storleken på följande skatter och avgifter:

1. skatt och avgift på de underlag som avses i 3 §,

2. skatt enligt 2 § lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster,

¹¹ Senaste lydelse 2011:1289.

¹² Senaste lydelse 2012:136.

3. begravningsavgift enligt begravningslagen (1990:1144),
4. avgift enligt 2 § lagen (1994:1920) om allmän löneavgift,
5. avgift enligt lagen (1999:291) om avgift till registrerat trossamfund, *och*
6. egenavgifter enligt 3 kap. socialavgiftslagen (2000:980).
5. avgift enligt lagen (1999:291) om avgift till registrerat trossamfund,
6. egenavgifter enligt 3 kap. socialavgiftslagen (2000:980), *och*
7. *public service-avgift enligt lagen (2018:000) om finansiering av public service.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs i fråga om offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

*dels att 29 kap. 4 § ska upphöra att gälla,
dels att rubriken närmast före 29 kap. 4 § ska utgå,
dels att bilagan till lagen ska ha följande lydelse.*

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

29 kap.

Radio- och TV-avgift

4 §¹

Sekretess gäller i ärende som avser radio- och TV-avgift för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.
 2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för uppgifter i ärenden och radio- och tv-avgift enligt den upphävda lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst.

Nuvarande lydelse

I enlighet med vad som anges i 2 kap. 4 § ska vad som föreskrivs i tryckfrihetsförordningen om rätt att ta del av handlingar hos myndighet i tillämpliga delar gälla också handlingar hos något av de organ som nämns nedan i den mån handlingarna hör till där angiven verksamhet hos organet. Verksamheten anges i förekommande fall med hänvisning till numret i Svensk författningssamling (SFS) på den författning med stöd av vilken verksamheten har uppdragits åt organet.

<u>Organ</u>	<u>Verksamhet</u>
Posten Aktiebolag	medverkan vid val (SFS 1993:1689 och 1993:1690), folkomröstning (SFS 1993:1696), tullkontroll (SFS 1993:1698), utlämnande av körkort (SFS 1993:1695) samt handläggning av flyttningsanmälningar (SFS 1993:1699)
<i>Radio-tjänst i Kiruna Aktiebolag</i>	<i>ärenden om radio- och TV-avgifter (SFS 1989:41)</i>
Statens Bostadsfinansieringsaktiebolag, SBAB och SBAB, Statens Bostadslåneaktiebolag samt det av staten ägda bolag som övertar ansvaret för de statligt finansierade bostadslånen	förvaltning av de lån som anges i bilagan till lagen (1996:1179) om ändrade förutsättningar för vissa statligt reglerade bostadslån m.m. samt lån enligt förordningen (1989:858) om ersättningslån för bostadsändamål, i den mån handlingarna inkommit eller upprättats före den 1 januari 1997, och för tiden därefter sådana handlingar i låneärenden enligt förordningen (1983:1021) om tilläggs lån för ombyggnad av bostadshus, m.m. som överlämnas av Boverket samt handlingar i ärenden om icke utbetalda bostadslån till ny- eller ombyggnad enligt nybyggnadslåneförordningen (1986:692) för bostäder eller ombyggnadslåneförordningen (1986:693) för bostäder

² Senaste lydelse 2014:296.

Föreslagen lydelse

I enlighet med vad som anges i 2 kap. 4 § ska vad som föreskrivs i tryckfrihetsförordningen om rätt att ta del av handlingar hos myndighet i tillämpliga delar gälla också handlingar hos något av de organ som nämns nedan i den mån handlingarna hör till där angiven verksamhet hos organet. Verksamheten anges i förekommande fall med hänvisning till numret i Svensk författningssamling (SFS) på den författning med stöd av vilken verksamheten har uppdragits åt organet.

Organ

Verksamhet

Posten Aktiebolag

medverkan vid val (SFS 1993:1689 och 1993:1690), folkomröstning (SFS 1993:1696), tullkontroll (SFS 1993:1698), utlämnande av körkort (SFS 1993:1695) samt handläggning av flyttningsanmälningar (SFS 1993:1699)

Statens Bostadsfinansieringsaktiebolag, SBAB och SBAB, Statens Bostadslåneaktiebolag samt det av staten ägda bolag som övertar ansvaret för de statligt finansierade bostadslånen

förvaltning av de lån som anges i bilagan till lagen (1996:1179) om ändrade förutsättningar för vissa statligt reglerade bostadslån m.m. samt lån enligt förordningen (1989:858) om ersättningslån för bostadsändamål, i den mån handlingarna inkommit eller upprättats före den 1 januari 1997, och för tiden därefter sådana handlingar i låneärenden enligt förordningen (1983:1021) om tilläggs lån för ombyggnad av bostadshus, m.m. som överlämnas av Boverket samt handlingar i ärenden om icke utbetalda bostadslån till ny- eller ombyggnad enligt nybyggnadslåneförordningen (1986:692) för bostäder eller ombyggnadslåneförordningen (1986:693) för bostäder

Förslag till lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696)

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 3 och 12 §§, 5 kap. 12 §, 9 kap. 2 § och 11 kap. 1 och 4 §§ radio- och tv-lagen (2010:696) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

3 §¹⁵

Regeringen ger tillstånd att sända tv och sökbar text-tv om sändningsverksamheten finansieras med *radio- och tv-avgiften enligt lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst*. Myndigheten för press, radio och tv ger tillstånd i övriga fall.

Regeringen ger tillstånd att sända tv och sökbar text-tv om sändningsverksamheten finansieras med *public service-avgift enligt lagen (2018:000) om finansiering av public service*. Myndigheten för press, radio och tv ger tillstånd i övriga fall.

12 §¹⁶

Ett tillstånd som har beviljats av regeringen att sända tv och sökbar text-tv *ska gälla för en viss tid som bestäms av regeringen*.

Ett tillstånd som har beviljats av regeringen att sända tv och sökbar text-tv *gäller för åtta år*.

Ett tillstånd som har beviljats av Myndigheten för press, radio och tv att sända tv eller sökbar text-tv gäller för sex år. Om det finns särskilda skäl, får myndigheten besluta att ett tillstånd ska gälla för kortare tid.

Giltighetstiden för tillståndsvillkor får vara kortare än tillståndstiden.

5 kap.

12 §¹⁷

En leverantör av medietjänster som tillhandahåller tv-sändning, beställ-tv eller sökbar text-tv på något annat sätt än genom tråd ska utforma tjänsten på ett sådant sätt att den blir tillgänglig för personer med funktionsnedsättning genom textning, tolkning, uppläst text eller liknande teknik. Detta gäller även en leverantör av medietjänster som tillhandahåller tv-sändning eller sökbar text-tv genom tråd. Tillgänglighetsgörandet ska ske i den

En leverantör av medietjänster som tillhandahåller tv-sändning, beställ-tv eller sökbar text-tv på något annat sätt än genom tråd ska utforma tjänsten på ett sådant sätt att den blir tillgänglig för personer med funktionsnedsättning genom textning, tolkning, uppläst text eller liknande teknik. Detta gäller även en leverantör av medietjänster som tillhandahåller tv-sändning eller sökbar text-tv genom tråd. Tillgänglighetsgörandet ska ske i den

¹⁵ Senaste lydelse 2015:808.

¹⁶ Senaste lydelse 2015:808.

¹⁷ Senaste lydelse 2015:808.

omfattning som beslutas av regeringen, om verksamheten finansieras med *radio- och tv-avgift enligt lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst*, och av Myndigheten för press, radio och tv i övriga fall. Ett sådant beslut ska gälla för en viss tid.

Vid bestämmande av hur och i vilken omfattning tjänsten ska göras tillgänglig för personer med funktionsnedsättning ska leverantörens finansiella förutsättningar och den tekniska utvecklingen av tillgänglighetstjänster beaktas.

9 kap.

2 §

Sändningsplikten enligt 1 § omfattar inte fler än fyra programtjänster som sänds samtidigt av en tillståndshavare vars verksamhet finansieras med *radio- och tv-avgiften enligt lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst*.

Sändningsplikten enligt 1 § omfattar inte fler än fyra programtjänster som sänds samtidigt av en tillståndshavare vars verksamhet finansieras med *public service-avgift enligt lagen (2018:000) om finansiering av public service*.

11 kap.

1 §¹⁸

Tillstånd att sända ljudradio meddelas av regeringen om sändningsverksamheten finansieras med *radio- och tv-avgiften enligt lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst*. Regeringen meddelar också tillstånd att sända ljudradio till utlandet.

Tillstånd att sända ljudradio meddelas av regeringen om sändningsverksamheten finansieras med *public service-avgift enligt lagen (2018:000) om finansiering av public service*. Regeringen meddelar också tillstånd att sända ljudradio till utlandet.

Regeringen får besluta att 14 och 15 kap. inte ska tillämpas på sändningar till utlandet som sker med stöd av tillståndet.

Myndigheten för press, radio och tv får ge tillstånd att under en begränsad tid om högst två veckor sända ljudradio som inte är närradio eller kommersiell radio. Myndigheten får besluta att 14 och 15 kap. inte ska tillämpas på sändningar som sker med stöd av tillståndet.

4 §¹⁹

Ett tillstånd som beviljats av regeringen att sända ljudradio ska gälla för en viss tid som bestäms av regeringen.

¹⁸ Senaste lydelse 2015:808.

¹⁹ Senaste lydelse 2012:702.

Ett tillstånd enligt 1 § första stycket första meningen gäller för åtta år. Prop. 2017/18:261
Bilaga 2

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025 i fråga om 4 kap. 12 § och 11 kap. 4 § och i övrigt den 1 januari 2019.

Förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453)

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 3 § och 8 kap. 7 § socialtjänstlagen (2001:453) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

3 §²⁰

Försörjningsstöd lämnas för skäliga kostnader för

1. livsmedel, kläder och skor, lek och fritid, förbrukningsvaror, hälsa och hygien samt dagstidning, telefon *och radio- och TV-avgift*, telefon,

2. boende, hushållsel, arbetsresor, hemförsäkring samt medlemskap i fackförening och arbetslöshetskassa.

Skäliga kostnader enligt första stycket 1 ska i enlighet med vad regeringen närmare föreskriver beräknas enligt en för hela riket gällande norm (riksnorm) på grundval av officiella prisundersökningar av olika hushållstypers baskonsumtion. Om det i ett enskilt fall finns särskilda skäl, ska socialnämnden dock beräkna dessa kostnader till en högre nivå. Nämnden får också i ett enskilt fall beräkna kostnaderna till en lägre nivå, om det finns särskilda skäl för detta.

8 kap.

7 §²¹

Kommunen ska bestämma den enskildes förbehållsbelopp genom att beräkna den enskildes levnadskostnader, utom boendekostnaden, med ledning av ett minimibelopp. Boendekostnaden ska beräknas för sig och läggas till minimibeloppet. För sådan boendekostnad som anges i 5 § ska dock inget förbehåll göras.

Minimibeloppet ska, om inte annat följer av 8 §, alltid per månad utgöra lägst en tolfedel av

1. 1,3546 prisbasbelopp för ensamstående, eller

2. 1,1446 prisbasbelopp för var och en av sammanlevande makar och sambor.

Minimibeloppet enligt första stycket ska täcka normalkostnader för livsmedel, kläder, skor, fritid, hygien, dagstidning, telefon, *radio- och TV-avgift*, hemförsäkring, öppen hälso- och sjukvård, tandvård, hushållsel, förbrukningsvaror, resor, möbler, husgeråd och läkemedel.

Minimibeloppet enligt första stycket ska täcka normalkostnader för livsmedel, kläder, skor, fritid, hygien, dagstidning, telefon, hemförsäkring, öppen hälso- och sjukvård, tandvård, hushållsel, förbrukningsvaror, resor, möbler, husgeråd och läkemedel.

²⁰ Senaste lydelse 2009:1233.

²¹ Senaste lydelse 2017:47.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

Förteckning över remissinstanserna

Remissyttranden över betänkandet har getts in av följande instanser. Kammarrätten i Sundsvall, Förvaltningsrätten i Luleå, Förvaltningsrätten i Uppsala, Justitiekanslern, Domstolsverket, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Socialstyrelsen, Riksgäldskontoret, Ekonomistyrningsverket, Skatteverket, Kronofogdemyndigheten, Konjunkturinstitutet, Kammarkollegiet, Statistiska centralbyrån, Statskontoret, Konsumentverket, Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet, Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet, Institutionen för mediastudier vid Stockholms universitet, Institutionen för journalistik, medier och kommunikation vid Göteborgs universitet, Konkurrensverket, Institutet för språk och folkminnen, Myndigheten för press, radio och tv, Regelrådet, Region Norrbotten, Sveriges Kommuner och Landsting, Bauer Media Group, Bonnier AB, Elektronikbranschen, Förvaltningsstiftelsen för Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB och Sveriges Utbildningsradio AB, It- och Telekomföretagen, MTG Sverige, Näringslivets Skattedelegation (NSD), Radiotjänst i Kiruna AB, Svenska Journalistförbundet, Svenskt Näringsliv, Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB, Sveriges Utbildningsradio AB, TU – Medier i Sverige, Tjänstemännens centralorganisation (TCO) och TV4 AB.

Yttranden har också inkommit från Telia Sverige AB, Kiruna kommun, KLYS – Konstnärliga och Litterära Yrkesutövares Samarbetsnämnd, SKPF pensionärerna, Public servicerådet, Boxer TV-Access AB, Unionen och från två privatpersoner.

Följande instanser har beretts tillfälle att yttra sig, men förklarat sig avstå eller inte kommit in med något yttrande. Riksdagens ombudsmän (JO), Allers Media AB, Discovery Networks Sweden, Företagarna, Landsorganisationen i Sverige (LO), Mittmedia, Publicistklubben, Schibsted Media Group, Språkvårdsgruppen, Svensk Handel, Sveriges akademikers centralorganisation (SACO), Teracom AB och Utgivarna.

Förslag till lag om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst

Härigenom föreskrivs följande.

Verksamhet som public service-avgiften ska finansiera

1 § En public service-avgift ska finansiera radio- och tv-verksamhet i allmänhetens tjänst och verksamhet som är direkt anknuten till den under förutsättning att

1. sändningstillstånd enligt 4 kap. 3 § eller 11 kap. 1 § första stycket radio- och tv-lagen (2010:696) har meddelats den som bedriver sändningsverksamheten, och

2. tillståndet innehåller ett förbud mot att sända reklam.

Avgiften får inte finansiera annan verksamhet än den som anges i första stycket.

Tilldelning av avgiftsmedel inför en tillståndsperiod

2 § Ett beslut av riksdagen om tilldelning av avgiftsmedel inför att sändningstillstånd enligt radio- och tv-lagen (2010:696) meddelas ska avse hela den period som tillståndet gäller. Även regeringens beslut om villkoren för att använda avgiftsmedlen ska avse hela denna period.

I enlighet med ett beslut om tilldelning enligt första stycket tilldelar riksdagen årligen avgiftsmedel för den verksamhet som anges i 1 §.

Vem ska betala public service-avgift?

3 § Den som är obegränsat skattskyldig enligt 3 kap. 3–5 §§ inkomstskattelagen (1999:1229) och som vid beskattningsårets ingång har fyllt 18 år är skyldig att betala public service-avgift.

Hur beräknas public service-avgiften?

4 § Underlaget för public service-avgiften är den avgiftsskyldiges beskattningsbara förvärvsinkomst enligt 1 kap. 5 § inkomstskattelagen (1999:1229).

Underlaget ska dock högst uppgå till 2,092 gånger det inkomstbasbelopp enligt 58 kap. 26–27 §§ socialförsäkringsbalken som gäller för beskattningsåret.

5 § Public service-avgiften är 1 procent av avgiftsunderlaget enligt 4 §.

När upphör skyldigheten att betala public service-avgift?

6 § Public service-avgiften ska betalas till och med det år den avgiftsskyldige avlider. Det som skulle ha gällt för den avlidne ska för dödsåret tillämpas för dödsboet.

7 § Bestämmelser om förfarandet vid uttag av public service-avgiften finns i skatteförfarandelagen (2011:1244).

Överföring och förvaltning av avgiftsmedel

8 § De avgiftsmedel som Skatteverket får in ska föras över till ett räntebärande konto i Riksgäldskontoret (public service-kontot).

9 § Kammarkollegiet ska förvalta avgiftsmedlen på public service-kontot.

10 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela ytterligare föreskrifter om överföring och förvaltning av avgiftsmedlen.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.
 2. Genom lagen upphävs lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst.
 3. Den upphävda lagen gäller dock fortfarande för ärenden om radio- och tv-avgift som har inletts hos Radiotjänst i Kiruna Aktiebolag före ikraftträdandet.
 4. Det som i den upphävda lagen anges om Radiotjänst i Kiruna Aktiebolag ska efter den 31 december 2019 i stället gälla för Kammarkollegiet.
 5. Ärenden om radio- och tv-avgift som inte har slutbehandlats den 31 december 2019 ska överlämnas till Kammarkollegiet.

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 3 § och 8 kap. 7 § socialtjänstlagen (2001:453) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

3 §¹

Försörjningsstöd lämnas för skäligena kostnader för

1. livsmedel, kläder och skor, lek och fritid, förbrukningsvaror, hälsa och hygien samt dagstidning, telefon och radio- och TV-avgift, 1. livsmedel, kläder och skor, lek och fritid, förbrukningsvaror, hälsa och hygien samt dagstidning och telefon,

2. boende, hushållsel, arbetsresor, hemförsäkring samt medlemskap i fackförening och arbetslöshetskassa.

Skäligena kostnader enligt första stycket 1 ska i enlighet med vad regeringen närmare föreskriver beräknas enligt en för hela riket gällande norm (riksnorm) på grundval av officiella prisundersökningar av olika hushållstypers baskonsumtion. Om det i ett enskilt fall finns särskilda skäl, ska socialnämnden dock beräkna dessa kostnader till en högre nivå. Nämnden får också i ett enskilt fall beräkna kostnaderna till en lägre nivå, om det finns särskilda skäl för detta.

8 kap.

7 §²

Kommunen ska bestämma den enskildes förbehållsbelopp genom att beräkna den enskildes levnadskostnader, utom boendekostnaden, med ledning av ett minimibelopp. Boendekostnaden ska beräknas för sig och läggas till minimibeloppet. För sådan boendekostnad som anges i 5 § ska dock inget förbehåll göras.

Minimibeloppet ska, om inte annat följer av 8 §, alltid per månad utgå lägst en tolfedel av

1. 1,3546 prisbasbelopp för ensamstående, eller

2. 1,1446 prisbasbelopp för var och en av sammanlevande makar och sambor

Minimibeloppet enligt första stycket ska täcka normalkostnader för livsmedel, kläder, skor, fritid, hygien, dagstidning, telefon, radio- och TV-avgift, hemförsäkring, öppen hälso- och sjukvård, tandvård, hushållsel, förbrukningsvaror, resor, möbler, husgeråd och läkemedel.

Minimibeloppet enligt första stycket ska täcka normalkostnader för livsmedel, kläder, skor, fritid, hygien, dagstidning, telefon, hemförsäkring, öppen hälso- och sjukvård, tandvård, hushållsel, förbrukningsvaror, resor, möbler, husgeråd och läkemedel.

¹ Senaste lydelse 2009:1233.

² Senaste lydelse 2017:47.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

Förslag till lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696)

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 3 och 12 §§, 5 kap. 12 §, 9 kap. 2 § och 11 kap. 1 och 4 §§ radio- och tv-lagen (2010:696) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

3 §²⁴

Regeringen ger tillstånd att sända tv och sökbar text-tv om sändningsverksamheten finansieras med *radio- och tv-avgiften enligt lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst*. Myndigheten för press, radio och tv ger tillstånd i övriga fall.

Regeringen ger tillstånd att sända tv och sökbar text-tv om sändningsverksamheten finansieras med *public service-avgift enligt lagen (2018:000) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst*. Myndigheten för press, radio och tv ger tillstånd i övriga fall.

12 §²⁵

Ett tillstånd som har beviljats av regeringen att sända tv och sökbar text-tv ska gälla *för en viss tid som bestäms av regeringen*.

Ett tillstånd som har beviljats av regeringen att sända tv och sökbar text-tv ska gälla *i åtta år*.

Ett tillstånd som har beviljats av Myndigheten för press, radio och tv att sända tv eller sökbar text-tv gäller för sex år. Om det finns särskilda skäl, får myndigheten besluta att ett tillstånd ska gälla för kortare tid.

Giltighetstiden för tillståndsvillkor får vara kortare än tillståndstiden.

5 kap.

12 §²⁶

En leverantör av medietjänster som tillhandahåller tv-sändning, beställ-tv eller sökbar text-tv på något annat sätt än genom tråd ska utforma tjänsten på ett sådant sätt att den blir tillgänglig för personer med funktionsnedsättning genom textning, tolkning, uppläst text eller liknande teknik. Detta gäller även

En leverantör av medietjänster som tillhandahåller tv-sändning, beställ-tv eller sökbar text-tv på något annat sätt än genom tråd ska utforma tjänsten på ett sådant sätt att den blir tillgänglig för personer med funktionsnedsättning genom textning, tolkning, uppläst text eller liknande teknik. Detta gäller även

²⁴ Senaste lydelse 2015:808.

²⁵ Senaste lydelse 2015:808.

²⁶ Senaste lydelse 2015:808.

en leverantör av medietjänster som tillhandahåller tv-sändning eller sökbar text-tv genom tråd. Tillgängliggörandet ska ske i den omfattning som beslutas av regeringen, om verksamheten finansieras med *radio- och tv-avgift enligt lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst*, och av Myndigheten för press, radio och tv i övriga fall. Ett sådant beslut ska gälla för en viss tid.

Vid bestämmande av hur och i vilken omfattning tjänsten ska göras tillgänglig för personer med funktionsnedsättning ska leverantörens finansiella förutsättningar och den tekniska utvecklingen av tillgänglighetstjänster beaktas.

9 kap.

2 §

Sändningsplikten enligt 1 § omfattar inte fler än fyra programtjänster som sänds samtidigt av en tillståndshavare vars verksamhet finansieras med *radio- och tv-avgiften enligt lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst*.

Sändningsplikten enligt 1 § omfattar inte fler än fyra programtjänster som sänds samtidigt av en tillståndshavare vars verksamhet finansieras med *public service-avgift enligt lagen (2018:000) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst*.

11 kap.

1 §²⁷

Tillstånd att sända ljudradio meddelas av regeringen om sändningsverksamheten finansieras med *radio- och tv-avgiften enligt lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst*. Regeringen meddelar också tillstånd att sända ljudradio till utlandet.

Tillstånd att sända ljudradio meddelas av regeringen om sändningsverksamheten finansieras med *public service-avgift enligt lagen (2018:000) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst*. Regeringen meddelar också tillstånd att sända ljudradio till utlandet.

Regeringen får besluta att 14 och 15 kap. inte ska tillämpas på sändningar till utlandet som sker med stöd av tillståndet.

Myndigheten för press, radio och tv får ge tillstånd att under en begränsad tid om högst två veckor sända ljudradio som inte är närradio eller kommersiell radio. Myndigheten får besluta att 14 och 15 kap. inte ska tillämpas på sändningar som sker med stöd av tillståndet.

²⁷ Senaste lydelse 2015:808.

Om det finns särskilda skäl, får regeringen ge tillstånd att sända ljudradio i lokala sändningar som inte uppfyller kraven för närradio eller kommersiell radio.

4 §²⁸

Ett tillstånd som beviljats av regeringen att sända ljudradio ska gälla för en viss tid som bestäms av regeringen.

Ett tillstånd som beviljats av regeringen att sända ljudradio ska gälla i åtta år om sändningsverksamheten finansieras med public service-avgift enligt lagen (2018:000) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst.

Ett tillstånd som beviljats av regeringen att sända ljudradio i andra fall än som anges i första stycket ska gälla för en viss tid som bestäms av regeringen.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.
 2. De sändningstillstånd som meddelas av regeringen enligt 4 kap. 3 § och 11 kap. 1 § närmast efter ikraftträdandet ska gälla i tio år om sändningsverksamheten finansieras med public service-avgift.
 3. De nya bestämmelserna i 4 kap. 12 § första stycket och 11 kap. 4 § första stycket tillämpas första gången för sändningstillstånd som gäller från och med den 1 januari 2030.

Förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

Prop. 2017/18:261
Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 2 §, 12 kap. 3 §, 29 kap. 1 §, 46 kap. 3 § och 56 kap. 6 § skatteförfarandelagen (2011:1244) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

2 §

Lagen gäller också för avgifter enligt

1. begravningslagen (1990:1144),
2. lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift,
3. lagen (1994:1920) om allmän löneavgift,
4. lagen (1999:291) om avgift till registrerat trossamfund,
5. socialavgiftslagen (2000:980),
- och
6. lagen (2007:1398) om kommunal fastighetsavgift.

5. socialavgiftslagen (2000:980),
och
6. lagen (2007:1398) om kommunal fastighetsavgift, och
7. lagen (2018:000) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst.

12 kap.

3 §²⁹

De allmänna skattetabellerna ska grundas på att

1. inkomsten är oförändrad under kalenderåret,
2. mottagaren bara kommer att beskattas för den inkomst som anges i tabellen,
3. mottagaren inte ska betala någon annan skatt eller avgift än
 - a) kommunal inkomstskatt,
 - b) statlig inkomstskatt på förvärvsinkomster,
 - c) begravningsavgift enligt begravningslagen (1990:1144),
 - d) avgift enligt lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift, och
 - e) avgift som avses i lagen (1999:291) om avgift till registrerat trossamfund,
4. mottagaren inte kommer att grundavdrag vid beskattningen, och
5. mottagaren kommer att medges skattereduktion för
 - a) allmän pensionsavgift och arbetsinkomst enligt 67 kap. 4–9 §§ inkomstskattelagen (1999:1229), eller

d) avgift enligt lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift,
och
e) avgift som avses i lagen (1999:291) om avgift till registrerat trossamfund, och
f) public service-avgift enligt lagen (2018:000) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst,

medges något annat avdrag än grundavdrag vid beskattningen, och

medges något annat avdrag än grundavdrag vid beskattningen, och

²⁹ Senaste lydelse 2017:1218.

b) sjukersättning och aktivitetsersättning enligt 67 kap. 9 a § inkomstskattelagen.

Tabellerna ska också ange skatteavdraget för

1. den som är född 1938 eller senare och inte är skyldig att betala allmän pensionsavgift enligt 67 kap. 4 § inkomstskattelagen, och

2. den som inte har rätt till skattereduktion för arbetsinkomst enligt 67 kap. 5–9 §§ inkomstskattelagen.

Bestämmelserna i första stycket ska också tillämpas för den som är född 1937 eller tidigare och har rätt till skattereduktion för arbetsinkomst enligt 67 kap. 5–9 §§ inkomstskattelagen.

29 kap.

1 §³⁰

Inkomstdeklaration ska lämnas till ledning för

1. bestämmande av underlag för att ta ut skatt eller avgift enligt

a) inkomstskattelagen (1999:1229),

b) lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt,

c) 2 § lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster,

d) lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel i de fall som avses i 2 § första stycket 1–4 och 6–10 den lagen,

e) lagen (1991:687) om särskild löneskatt på pensionskostnader,

f) lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift,

g) 2 § lagen (1994:1920) om allmän löneavgift, *och*

g) 2 § lagen (1994:1920) om allmän löneavgift,

h) lagen (2007:1398) om kommunal fastighetsavgift,

h) lagen (2007:1398) om kommunal fastighetsavgift, *och*

i) lagen (2018:000) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst,

2. bestämmande av underlag för att ta ut egenavgifter enligt 3 kap. socialavgiftslagen (2000:980),

3. bestämmande av skattereduktion, samt

4. beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt 59 kap. socialförsäkringsbalken.

46 kap.

3 §

Betalningssäkring får inte användas för avgifter enligt

1. begravningslagen (1990:1144), *och*

1. begravningslagen (1990:1144),

2. lagen (1999:291) om avgift till registrerat trossamfund.

2. lagen (1999:291) om avgift till registrerat trossamfund, *och*

3. lagen (2018:000) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst.

³⁰ Senaste lydelse 2011:1289.

56 kap.

6 §³¹

Prop. 2017/18:261

Bilaga 4

I beslut om slutlig skatt ska Skatteverket även bestämma storleken på följande skatter och avgifter:

1. skatt och avgift på de underlag som avses i 3 §,
2. skatt enligt 2 § lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster,
3. begravningsavgift enligt begravningslagen (1990:1144),
4. avgift enligt 2 § lagen (1994:1920) om allmän löneavgift,
5. avgift enligt lagen (1999:291) om avgift till registrerat tros- och samfund, *och*
6. egenavgifter enligt 3 kap. socialavgiftslagen (2000:980).
5. avgift enligt lagen (1999:291) om avgift till registrerat tros- och samfund,
6. egenavgifter enligt 3 kap. socialavgiftslagen (2000:980), *och*
7. *public service-avgift enligt lagen (2018:000) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

³¹ Senaste lydelse 2012:136.

Lagrådets yttrande

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2018-04-24

Närvarande: F.d. justitierådet Leif Thorsson samt justitieråden Erik Nymansson och Dag Mattsson

Ny finansiering av public service

Enligt en lagrådsremiss den 12 april 2018 har regeringen (Kulturdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst,
2. lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453),
3. lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696),
4. lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244).

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av rättsakkunniga Emma Alskog, biträdd av ämnessakkunnige Mattias Karlsson.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Förslaget till lag om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst

1 §

I tidigare sammanhang har Lagrådet framhållit att det är angeläget att en pålaga som de facto utgör en skatt också benämns skatt. Den i lagrådsremissen föreslagna pålagan har i flera avseenden karaktär av skatt.

Som redovisas i remissen skiljer sig emellertid pålagan i hög grad från andra skatter och är inte direkt jämförbar med sådana. Medlen ska gå till en specificerad och avgränsad verksamhet och användas endast för denna; modellen fungerar som ett slutet finansieringssystem. Lagrådet har också förståelse för uppfattningen att det för allmänhetens förtroende är viktigt att pålagan på ett tydligt sätt särskils från andra skatter. Till det kommer att den i sin helhet ska beslutas av riksdagen genom lag; någon delegation av föreskrifter är inte aktuell.

Lagrådet kan godta att pålagan benämns avgift.

2 §

Paragrafen reglerar tilldelningen av avgiftsmedel inför ett beslut om tillstånd till sändning av radio och tv. Medlen ska finansiera den verksamhet som programföretagen bedriver i allmänhetens tjänst. Ett sändningstillstånd ska gälla i åtta år.

Enligt förevarande paragraf, första stycket, ska ett riksdagsbeslut om tilldelning av avgiftsmedel, inför det att ett nytt sändningstillstånd

meddelas, avse hela den period som tillståndet gäller. Även regeringens beslut om villkoren för att använda medlen ska avse hela denna period. I enlighet med beslutet om tilldelning av medel inför tillståndsperioden ska riksdagen enligt paragrafens andra stycke årligen tilldela medel för verksamheten.

I lagrådsremissen anförs att de största riskerna för programföretagens oberoende – och för allmänhetens förtroende – är i samband med tilldelningen av medel till företagen. Med en åttaårig tillståndsperiod och en medelstildelning för hela den perioden ska företagens självständighet och integritet stärkas. Därmed ska företagen ges tydliga och stabila finansiella förutsättningar för sin verksamhet.

En fråga som har uppkommit är huruvida riksdagen är bunden av sitt tilldelningsbeslut av avgiftsmedel inför det att ett nytt sändningstillstånd meddelas eller om riksdagen kan ändra beslutet under den period som tillståndet gäller. Parlamentariska public servicekommitténs överväganden får förstås så att en sådan bundenhet har bedömts föreligga och att det skulle krävas att paragrafen ändras för att riksdagen skulle kunna ändra sitt beslut (SOU 2017:79 s. 145 f.).

Enligt huvudregeln i 9 kap. 3 § första stycket regeringsformen beslutar riksdagen om budget för det följande budgetåret. Enligt tredje stycket kan riksdagen besluta att statens inkomster får tas i anspråk för bestämda ändamål på annat sätt än genom beslut om anslag. Med stöd av sistnämnda bestämmelse möjliggörs den tilltänkta specialdestineringen av de avgiftsmedel som Skatteverket får in, dvs. att de ska redovisas mot inkomsttitel på inkomstsidan i statens budget. Bestämmelsen ger däremot inte svar på frågan om riksdagen är bunden av ett tidigare meddelat beslut om tilldelning av avgiftsmedel inför en tillståndsperiod.

Redan i dag fattar riksdagen beslut om tilldelning av medel till programföretagen inför det att sändningstillstånd meddelas. Det sker, såsom framhålls i lagrådsremissen, genom s.k. riktlinjebeslut. Denna typ av beslut regleras i 9 kap. 6 § regeringsformen.

Enligt lagrummet får riksdagen besluta om riktlinjer för statens verksamhet även för tid efter den följande budgetperioden. Ett sådant riktlinjebeslut ger riksdagen tillfälle att på ett tidigt stadium diskutera och ta ställning till inriktningen av en viss verksamhet på längre sikt än det kommande budgetåret. Beslutade riktlinjer av detta slag har praktisk och politisk betydelse för riksdagens framtida handlingsfrihet, men ett riktlinjebeslut är rättsligt sett inte bindande (jfr prop. 1973:90 s. 345 och prop. 2009/10:80 s. 232). Riksdagen kan senare göra ett annat ställningstagande och fatta ett beslut med en annan ekonomisk innebörd för statens verksamhet än vad som fastställdes i det tidigare riktlinjebeslutet.

Fastställande av statliga utgiftstak utgör exempel på riktlinjebeslut med stöd av 9 kap. 6 § RF. Sådana beslut ändras genom nya riksdagsbeslut,

t.ex. för att ge en ny regering möjlighet att genomföra sin ekonomiska politik.

Enligt Lagrådets mening finns det inte något utrymme enligt regeringsformen för att anse att riksdagens beslut om tilldelning av avgiftsmedel inför en flerårig sändningsperiod är något annat än ett riktlinjebeslut enligt 9 kap. 6 § RF. Regleringen i regeringsformen hindrar inte att riksdagen inför eller under en tillståndperiod ändrar beslutet om medelstillelningen till verksamheten.

Utformningen av den föreslagna 2 § har skett med utgångspunkten att riksdagens beslut om tilldelning av avgiftsmedel kommer att stå sig under hela tillståndperioden. Mot bakgrund av beslutets praktiska och politiska betydelse för riksdagens framtida handlingsfrihet får detta också förut-sättas bli det normala.

Övriga lagförslag

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 24 maj 2018

Närvarande: statsminister Löfven, ordförande, och statsråden Lövin, Wallström, Y Johansson, M Johansson, Hallengren, Bucht, Hultqvist, Andersson, Bolund, Bah Kuhnke, Strandhäll, Shekarabi, Fridolin, Eriksson, Linde, Skog, Ekström, Fritzon

Föredragande: statsrådet Bah Kuhnke

Regeringen beslutar proposition Långsiktig finansiering och stärkt oberoende för public service